

Gmina Iława

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

dla projektu

**Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Iława
do roku 2030**

Olsztyn, listopad 2015 r.

SPIS TREŚCI

1.	WPROWADZENIE	4
1.1.	PODSTAWA I CEL OPRACOWANIA.....	4
1.2.	ZAKRES OPRACOWANIA	4
2.	METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY	5
3.	PODSTAWOWE INFORMACJE O PROJEKCIE „STRATEGII ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO GMINY ŁAWA DO ROKU 2030”	7
3.1.	ZAWARTOŚĆ PROJEKTU „STRATEGII ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO GMINY ŁAWA DO ROKU 2030”	7
3.2.	CELE STRATEGICZNE I KIERUNKI DZIAŁAŃ PRZYJĘTE W „STRATEGII...”	7
3.3.	ZADANIA DO REALIZACJI.....	12
3.4.	POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI	15
3.4.1.	<i>Powiązania z dokumentami szczebla krajowego i unijnego</i>	15
3.4.2.	<i>Powiązania z dokumentami szczebla regionalnego</i>	33
3.4.3.	<i>Powiązania z dokumentami szczebla gminnego</i>	42
4.	ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA, KLUCZOWE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI „STRATEGII...”	47
4.1.	KRÓTKA OCENA POSZCZEGÓLNYCH KOMPONENTÓW ŚRODOWISKA, W TYM NA OBSZARACH OBJĘTYCH ZNAČĄCYM ODDZIAŁYWANIEM.....	47
4.1.1.	<i>Skrócona charakterystyka gminy</i>	47
4.1.2.	<i>Krajobraz i rzeźba terenu</i>	48
4.1.3.	<i>Klimat</i>	49
4.1.4.	<i>Przyroda i różnorodność biologiczna</i>	50
4.1.5.	<i>Wody</i>	52
4.1.5.1.	<i>Wody podziemne</i>	52
4.1.5.2.	<i>Wody powierzchniowe</i>	54
4.1.6.	<i>Powierzchnia ziemi – gleba</i>	61
4.1.7.	<i>Zasoby naturalne</i>	64
4.1.8.	<i>Powietrze</i>	65
4.1.9.	<i>Klimat akustyczny i pola elektromagnetyczne</i>	66
4.1.10.	<i>Substancje chemiczne w środowisku</i>	67
4.1.11.	<i>Zabytki i dobra materialne</i>	68
4.1.12.	<i>Stan sanitarno-higieniczny gminy</i>	71
4.1.13.	<i>Inwestycje/obiekty mogące znacząco oddziaływać na środowisko</i>	71
4.2.	GŁÓWNE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA NA TERENIE GMINY ŁAWA	74
4.2.1.	<i>Problemy ochrony środowiska</i>	74
4.2.2.	<i>Środowiskowe zagrożenia stanu sanitarno-higienicznego i zdrowia mieszkańców gminy</i>	76
4.3.	ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW OBJĘTYCH OCHRONĄ	77
4.3.1.	<i>Parki Krajobrazowe</i>	79
4.3.2.	<i>Obszary Chronionego Krajobrazu</i>	82
4.3.3.	<i>Zespoły Przyrodniczo-Krajobrazowe</i>	85
4.3.4.	<i>Rezerваты przyrody</i>	85
4.3.5.	<i>Użytki ekologiczne</i>	88
4.3.6.	<i>Pozostałe formy ochrony przyrody</i>	89
5.	CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM WRAZ ZE SPOSOBEM ICH UWZGLĘDNIENIA W „STRATEGII...”	91
5.1.	PRZEWIDYWANE ZNAČĄCE ODDZIAŁYWANIA PROGRAMU NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARÓW NATURA 2000	93
6.	ANALIZA PRZEWIDYWANYCH ZNAČĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO SKUTKÓW REALIZACJI CELÓW I KIERUNKÓW DZIAŁAŃ STRATEGII	107

6.1.	PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE REALIZACJI STRATEGII (W TYM ZNACZĄCE) NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY ŚRODOWISKA.....	107
6.2.	ODDZIAŁYWANIE NA ZABYTKI.....	119
6.3.	ODDZIAŁYWANIE NA DOBRA MATERIALNE	120
6.4.	WPŁYW REALIZACJI „STRATEGII...” NA STAN SANITARNO- HIGIENICZNY GMINY I ZDROWIE LUDZI	120
6.5.	SKUTKI DLA ŚRODOWISKA W PRZYPADKU ZANIECHANIA REALIZACJI „STRATEGII...”	121
7.	ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ POTENCJALNYCH NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO	123
8.	ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE.....	125
9.	INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO	125
10.	INFORMACJE O PRZEWIDYWANYCH METODACH ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTU „STRATEGII...” ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA	126
10.1.	STRUKTURA ORGANIZACYJNA W ZAKRESIE REALIZACJI „STRATEGII...”	126
10.2.	PROCEDURY KONTROLI	126
10.3.	WSKAŹNIKI REALIZACJI „STRATEGII...”	127
11.	REKOMENDACJE I WNIOSKI, KTÓRE POWINNY ZOSTAĆ WZIĘTE POD UWAGĘ PRZY FORMUŁOWANIU KOŃCOWEJ WERSJI „STRATEGII...”	129
12.	STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM.....	129

1. WPROWADZENIE

1.1. Podstawa i cel opracowania

Podstawą opracowania prognozy oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu „Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Iława do roku 2030” (zwanego dalej „Strategią...”), jest ustawa z dnia 3 października 2008 r. – o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst ujednolicony: Dz. U. z 2013 r., poz. 1235 z późn. zm.). Zapisy art. 46 ustawy zobowiązują organy opracowujące projekty polityk, strategii, planów lub programów do przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji tych dokumentów.

Nadrzędnym celem niniejszej prognozy jest określenie potencjalnych skutków w środowisku, jakie może wywołać wdrożenie „Strategii...”, jak również sformułowanie zaleceń o charakterze przeciwdziałania lub minimalizacji dla wszelkich jego negatywnych oddziaływań. Prognoza będzie stanowić wsparcie procesu decyzyjnego w trakcie realizacji inwestycji ingerujących w stan środowiska, przewidzianych do realizacji w „Strategii...”.

Ponadto, niniejsza prognoza ma za zadanie ocenić stopień i sposób uwzględnienia zagadnień ochrony środowiska we wszystkich częściach „Strategii...” oraz zidentyfikować potencjalne skutki środowiskowe wdrażania zadań „Strategii...”.

1.2. Zakres opracowania

Zgodnie z art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. – o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, oraz uzgodnieniami, których organ opracowujący „Strategię...” dokonał z Regionalną Dyрекcją Ochrony Środowiska w Olsztynie i Warmińsko-Mazurskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym, niniejsza prognoza:

1. Zawiera:

- informacje o zawartości, głównych celach „Strategii...” oraz jej powiązaniach z innymi dokumentami,
- informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień „Strategii...” oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;

2. Określa, analizuje i ocenia:

- istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji „Strategii...”,
- stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji „Strategii...”, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu „Strategii...”, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;

3. Przedstawia:

- rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji „Strategii...”, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg „Strategii...” oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

2. METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

Prognoza oddziaływania projektu „Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Iława do roku 2030” została sporządzona zgodnie z wymaganiami dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko oraz przepisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst ujednolicony: Dz. U. z 2013 r., poz. 1235 z późn. zm.).

Do opracowania prognozy wykorzystano także informacje uzyskane w Urzędzie Gminy Iława, jak i dane z wizji lokalnych oraz analiz przeprowadzonych bezpośrednio w terenie.

Ponadto, do opracowania prognozy wykorzystano dostępne dane literaturowe oraz dane publikowane przez następujące instytucje i organy:

- Starostwo Powiatowe w Iławie,
- Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie,
- Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Iławie,
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Olsztynie (WIOŚ),
- Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Olsztynie.,
- Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gdańsku,
- Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Olsztynie,
- Państwowy Instytut Geologiczny (IKAR, MIDAS),
- Centralny Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej (GEOPORTAL),
- Główny Urząd Statystyczny (GUS), zwłaszcza Bank Danych Lokalnych (BDL).

Prognozę sporządzono przy zastosowaniu: metod opisowych, analiz jakościowych opartych na danych dostępnych z państwowego monitoringu środowiska, danych literaturowych. W niniejszej prognozie analizowano oddziaływanie kierunków działań zaproponowanych do realizacji w ramach „Strategii...” na poszczególne komponenty środowiska, w tym na zdrowie człowieka, z uwzględnieniem zależności między tymi komponentami.

Podstawową metodą zastosowaną przy sporządzaniu prognozy była ocena realizacji celów oparta na analizie zgodności treści „Strategii...” z kryteriami zawartymi w obowiązujących międzynarodowych i krajowych dokumentach oraz przepisach. Dodatkowo, w opracowywaniu prognozy odnoszono się do uzgodnień dokonanych z Regionalną Dyrekcją Ochrony Środowiska w Olsztynie oraz opinii sanitarnej wydanej przez Warmińsko-Mazurskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

Dokonano oceny wpływu projektu „Strategii...” na poszczególne komponenty środowiska w oparciu o matrycę środowiskowych oddziaływań realizacji celów i kierunków działań. Za pomocą matrycy określono, przeanalizowano i oceniono przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na poszczególne komponenty środowiska.

3. PODSTAWOWE INFORMACJE O PROJEKCIE „STRATEGII ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO GMINY ŁAWA DO ROKU 2030”

3.1. Zawartość projektu „Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Ława do roku 2030”

Projekt „Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Ława do roku 2030” (zwanej dalej „Strategią...”) zawiera w szczególności:

- Opis uwarunkowań wewnętrznych Gminy Ława (uwarunkowania ogólne: położenie, fizjo- i hydrografia, uwarunkowania historyczne; zasoby materialne: układ przestrzenny, stan zagospodarowania, własność terenów, zasoby dziedzictwa kulturowego, zasoby naturalne, stan środowiska, infrastruktura techniczna, sieć transportowa, plany zagospodarowania; gospodarka; struktura i organizacja społeczna; podstawowe potrzeby mieszkańców).
- Opis uwarunkowań zewnętrznych.
- Analizę SWOT.
- Wizję rozwoju Gminy Ława.
- Cel główny, cele strategiczne oraz kierunki działań.
- Zestawienie działań, które będą realizowane przez gminę.
- Plan finansowy na lata 2015-2020.
- System wdrażania i monitorowania strategii, w tym sposoby oceny i komunikacji społecznej.
- Opis oczekiwanych wskaźników realizacji.

3.2. Cele strategiczne i kierunki działań przyjęte w „Strategii...”

Główny cel „Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Ława do roku 2030” wyznaczono w oparciu o przeprowadzoną analizę SWOT i diagnozę.

Głównym celem rozwoju Gminy jest:

Zapewnienie mieszkańcom gminy Ława satysfakcjonującej jakości życia poprzez osiągnięcie spójności ekonomicznej, społecznej i przestrzennej z najbardziej rozwiniętymi gminami wiejskimi regionu i kraju.

Cele strategiczne i cele operacyjne sformułowano następująco:

Cel strategiczny I – nowoczesna infrastruktura rozwoju

1. Zwiększenie zewnętrznej dostępności komunikacyjnej oraz wewnętrznej spójności.
2. Dostosowana do potrzeb sieć nośników energii.
3. Poprawa jakości i ochrona środowiska przyrodniczego.

Cel strategiczny II – wzrost konkurencyjności gospodarki

1. Wzrost konkurencyjności gminy poprzez rozwój różnych branż gospodarki, w tym zaliczanych do inteligentnych specjalizacji województwa.
2. Wzrost innowacyjności firm.
3. Wzrost liczby miejsc pracy.

Cel strategiczny III – wzrost aktywności społecznej

1. Rozwój kapitału społecznego.
2. Wzrost dostępności i jakości usług publicznych.

Cel strategiczny IV – wzrost liczby i jakości powiązań sieciowych

1. Doskonalenie administracji.
2. Intensyfikacja współpracy międzygminnej.

Poniżej przedstawiono kierunki działań przypisane do poszczególnych celów.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
dla „Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Łława do roku 2030”

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działań
Cel strategiczny I – nowoczesna infrastruktura rozwoju	1. Zwiększenie zewnętrznej dostępności komunikacyjnej oraz wewnętrznej spójności.	A. Inwestycje drogowe – w szczególności powinny dotyczyć: budowy i modernizacji dróg lokalnych; budowy ścieżek (dróg) rowerowych poprawiających bezpieczeństwo ruchu i dostępność komunikacyjną do usług publicznych. B. Poprawa transportu publicznego. C. Infrastruktura teleinformatyczna – rozwój infrastruktury technicznej umożliwiającej powszechny, szybki dostęp do internetu wszystkim mieszkańcom i podmiotom gospodarczym..
	2. Poprawa jakości i ochrona środowiska przyrodniczego.	A. Zapewnienie ochrony i racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych: podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa; weryfikacja form ochrony przyrody; ochrona przed powodzią i deficytem wody; zapewnienie integralności przyrodniczej; ochrona i restytucja elementów rodzimej przyrody, w tym prowadzenie inwentaryzacji, waloryzacji i monitoringu różnorodności biologicznej. B. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego: redukcja emisji zanieczyszczeń powietrza, w szczególności z niskich źródeł emisji oraz poprzez stosowanie transportu (np. rowerowego) i ogrzewania przyjaznego środowisku oraz poprzez poprawę charakterystyki energetycznej budynków (modernizacja energetyczna); rozbudowa sieci kanalizacyjnych (w tym także kanalizacji deszczowej), dalsze inwestowanie w sieci wodociągowe; zapobieganie powstawaniu odpadów i racjonalna gospodarka odpadami, w tym selektywna zbiórka odpadów, recykling, odzysk; usuwanie substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska, zwłaszcza azbestu.
	3. Dostosowana do potrzeb sieć nośników energii.	A. Sieć gazowa – rozbudowa dystrybucyjnej sieci gazowej. B. Poprawa efektywności energetycznej źródeł ciepła. C. Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, w tym budowa nowoczesnych instalacji (kogeneracja). Zrównoważony rozwój energetyki odnawialnej uwzględniający potrzeby związane z rozwojem gospodarczym, jak również ochroną zasobów przyrodniczych i krajobrazu.
Cel strategiczny II – wzrost konkurencyjności gospodarki	1. Wzrost konkurencyjności gminy poprzez rozwój różnych branż gospodarki, w tym zaliczanych do inteligentnych specjalizacji województwa.	A. Jakość produktów i usług. Zakres tego kierunku obejmuje m.in.: wspieranie innowacyjności; produktowe podejście do oferty turystycznej; wspieranie inicjatyw rozwijających nowe branże gospodarki. Z jakością produktów i usług wiążą się również inwestycje infrastrukturalne. Infrastruktura powinna odpowiadać na m.in. pojawiające się zapotrzebowanie przedsiębiorców, mieszkańców i turystów oraz wspierać tworzenie popytu na nowe i nowatorskie produkty, w tym turystyczne. B. Współpraca. Ten kierunek będzie realizowany przede wszystkim poprzez: wspieranie inicjatyw i współpracę instytucjonalną na poziomie lokalnym, międzyregionalnym i międzynarodowym (w tym klastry, grupy producenckie, stowarzyszenia skupiające przedsiębiorców). Wspierany będzie również rozwój powiązań sieciowych na mikroekonomicznym szczeblu przedsiębiorstw, prowadzących do wzrostu efektywności, konkurencyjności i powiększania rynków zbytu. C. Aktywność promocyjna. Kierunek działań obejmuje: wykorzystanie systemów pozyskiwania inwestorów zewnętrznych; współpracę organizacji skupiających przedsiębiorców na poziomie lokalnym i regionalnym z centrami obsługi inwestorów i eksporterów, agencjami rozwoju, samorządami terytorialnymi; współpracę międzynarodową w ramach miast i regionów partnerskich (efektywniejsze dla gospodarki wykorzystanie współpracy gmin bliźniaczych i organizacji współpracy).

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
dla „Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Łława do roku 2030”

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działań
	2. Wzrost innowacyjności firm.	<p>A. Kapitał ludzki. Kierunek działań związany jest ściśle z edukacją i wsparciem, działania wspierające innowacyjnych i kreatywnych mieszkańców gminy na każdym etapie życia (np. poprzez stypendia, szkolenia). Istotne będą również: rozwój doradztwa zawodowego dla uczniów szkół gimnazjalnych; rozwój kształcenia ustawicznego oraz szkolenia dostosowujące do zmian pracy.</p> <p>B. Infrastruktura. Kierunek działań jest częściowo zbieżny z kierunkiem „infrastruktura teleinformatyczna” w celu strategicznym I. Dotyczy również: wsparcia działalności parków naukowo-technologicznych; rozwoju inkubatorów technologicznych; tworzenia przestrzeni dla rozwoju kreatywności mieszkańców.</p>
	3. Wzrost liczby miejsc pracy.	<p>A. Zachęty dla utrzymywania i wzrostu zatrudnienia w firmach m.in.: obniżania kosztów działalności firm na poziomie lokalnym (np. przygotowanie kadry pracowniczej, doradztwo dla przedsiębiorców). Tym kierunkiem działań będą objęte również osoby wykazujące przedsiębiorczość, rozpoczynające pracę na własny rachunek (w tym w sektorze ekonomii społecznej). Ważnym elementem kierunku działań będzie wspieranie kształcenia ustawicznego.</p> <p>B. Infrastruktura służąca rozwojowi przedsiębiorczości, co oznacza przede wszystkim: wspieranie rozwoju parków naukowo-technologicznych, inkubatorów przedsiębiorczości; inkubatorów przedsiębiorczości społecznej; tworzenie nowych obszarów rozwojowych (stref gospodarczych, w tym wchodzących w program rewitalizacji).</p> <p>C. Szkoły: rozwój kształcenia ustawicznego; doradztwa zawodowego.</p> <p>D. Informacja i promocja. Ten kierunek obejmuje m.in. doradztwo w zakresie warunków rozpoczęcia i prowadzenia działalności gospodarczej, promocję postaw przedsiębiorczych.</p>
Cel strategiczny III – wzrost aktywności społecznej	1. Rozwój kapitału społecznego.	<p>A. Aktywni mieszkańcy. Kierunek działań obejmuje m.in.: tworzenie warunków dla powstawania i rozwoju aktywności społecznej oraz kształtowanie i wspieranie postaw obywatelskich mieszkańców w każdym wieku; edukację obywatelską, w tym w systemie oświaty; animowanie i wzmacnianie aktywności mieszkańców na rzecz rozwoju lokalnego; rozwój partycypacji społecznej i wolontariatu; tworzenie infrastruktury aktywności społecznej, w tym sportowej.</p> <p>B. Organizacje pozarządowe. Wspieranie lokalnych organizacji samorządowych.</p> <p>C. Instytucje publiczne (w tym w szczególności system edukacji i instytucje kultury). Zwiększenie wykorzystania zasobów lokalnych instytucji publicznych dla rozwijania aktywności społecznej i obywatelskiej; tworzenia warunków dla wzmacniania tożsamości i uczestnictwa w kulturze na poziomie lokalnym; upowszechniania różnych form uczestnictwa w kulturze.</p> <p>D. Współpraca. W szczególności kierunek będzie obejmował: zwiększenie udziału organizacji pozarządowych w tworzeniu polityk publicznych i realizacji zadań publicznych; wspieranie istniejących i tworzenie trójsektorowych partnerstw lokalnych; rozwój społecznej odpowiedzialności biznesu; wspieranie tworzenia i funkcjonowania federacji, sieci współpracy w celu łączenia zasobów i podejmowania wspólnych działań w sektorze pozarządowym;</p> <p>E. Informacja i promocja. Aktywne postawy społeczne oraz „dobre praktyki” w sferze pożytku publicznego będą promowane w środowisku lokalnym (wolontariat, filantropia).</p>

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
dla „Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Iława do roku 2030”

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działań
	2. Wzrost dostępności i jakości usług publicznych.	<p>A. Edukacja formalna, jak i pozaformalna. W pierwszej z nich istotne są wszystkie etapy edukacji dostępne w gminie od edukacji przedszkolnej do edukacji na poziomie gimnazjalnym. W drugiej istotny jest proces zachęcania i wspierania postaw otwartych na wiedzę, chęć pozyskiwania nowych kwalifikacji, niezależnie od wieku i pełnionych funkcji. Kierunek będzie obejmował edukację ekologiczną; kształtowanie społeczeństwa informacyjnego (promocja i umiejętność wykorzystywania urządzeń teleinformatycznych i Internetu w edukacji, pracy i życiu codziennym); zwiększanie dostępu niepełnosprawnych do edukacji.</p> <p>B. Opieka zdrowotna. Ten kierunek przewiduje tworzenie nowoczesnej opieki zdrowotnej uwzględniającej zmiany w strukturze demograficznej społeczeństwa. W ramach tego kierunku realizowane będą projekty służące podwyższeniu standardu obiektów ochrony zdrowia i ich wyposażenia medycznego. Istotna będzie również informatyzacja podmiotów leczniczych.</p> <p>C. Profilaktyka i wsparcie potrzebujących. Kierunek działań dotyczy przede wszystkim: promocji zdrowego stylu życia; zintegrowanych programów aktywizacji (bezrobotnych i niepełnosprawnych, dzieci i młodzieży ze środowisk najuboższych zagrożonych dziedziczeniem ubóstwa, osób starszych); promocja aktywnego wypoczynku; profilaktyka zjawisk patologicznych; poprawy jakości pracy szkoły (w tym doskonalenia i rozszerzania form pozaszkolnej działalności oświatowo-wychowawczej); wspierania roli szkoły w procesie budowania tożsamości lokalnej; tworzenie bezpiecznej przestrzeni publicznej; pomocy dla osób uzależnionych; systemów opieki nad osobami starszymi (wymagających również inicjowania rozwoju wolontariatu, tworzenia grup samopomocowych, wsparcia organizacji pozarządowych działających na rzecz osób i rodzin wymagających pomocy z zewnątrz).</p> <p>D. Instytucje kultury i organizacje pozarządowe. Ten kierunek działań wiąże się z aktywizacją społeczną, ale również ze wzrostem jakości i różnorodności oferty kulturalnej gminy, przede wszystkim dla swoich mieszkańców.</p> <p>E. Infrastruktura. Inwestycje infrastrukturalne wynikające z potrzeb niniejszego celu (np. infrastruktura sprzyjająca aktywizacji grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, infrastruktura przyjazna i uwzględniająca potrzeby ludzi starszych, niepełnosprawnych; infrastruktura kultury, infrastruktura sportowa; infrastruktura edukacyjna (ośrodki wychowania przedszkolnego, szkoły, obszary edukacji ekologicznej); budownictwo komunalne i różne formy budownictwa socjalnego; system hydrotechniczny regulujący stosunki wodne oraz zabezpieczenie przeciwpowodziowe, urządzenia osłony przeciwpowodziowej, urządzenia melioracyjne oraz kształtowanie koryta cieku naturalnego – zwłaszcza kompleksowe i nowoczesne działania uwzględniające zasady racjonalnego planowania w układzie zlewniowym).</p> <p>F. Straż pożarna – poprawienie infrastruktury, wyposażenia w sprzęt i środki transportu, a także działania służące wzrostowi efektywności i skuteczności tych służb.</p> <p>G. Informacja i promocja. W szczególności promocja społeczna, przedstawiająca gminę Iława jako miejsce dobrego życia</p>
Cel strategiczny IV – wzrost liczby i jakości powiązań sieciowych	1. Doskonalenie administracji.	<p>A. E-administracja. Kierunek działań będzie wspierać budowę społeczeństwa informacyjnego, ale przede wszystkim ułatwi kontakty na linii przedsiębiorcy (mieszkańcy) – administracja. Konieczne będzie podniesienie jakości oferowanych informacji oraz doskonalenie form przekazu (w tym obcojęzyczne strony internetowe).</p> <p>B. Jakość funkcjonowania administracji (podwyższenie standardu obiektów administracji publicznej i ich wyposażenia; wspieranie rozwoju kompetencji, szkoleń i okresowych ocen).</p> <p>C. Współpraca – w tym kierunku działań samorząd będzie rozwijać swoje funkcje „animatora” lokalnego. Budowanie partnerstw (między samorządami, na linii samorząd – przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe), włączanie obywateli w proces współdecydowania o rozwoju, a także współpracy jednostek samorządu terytorialnego w celu dzielenia się wykonywaniem usług publicznych.</p> <p>D. System pozyskiwania inwestorów zewnętrznych. Istotą tego kierunku jest tworzenie nowych obszarów rozwojowych, ułatwiających rozpoczynanie działalności przez inwestorów zewnętrznych (rewitalizacja, restrukturyzacja, strefy aktywności gospodarczej).</p> <p>E. Wizerunek administracji. Inicjatywy służące budowaniu zaufania i przełamujących negatywne stereotypy administracji. Wspólne projekty administracji z przedsiębiorcami, grupami podejmującymi inicjatywy lokalne oraz organizacjami pozarządowymi.</p>
	2. Intensyfikacja współpracy międzygminnej.	<p>A. Współpraca międzygminna. Współpraca z miastem Iławą i innymi gminami powiatu iławskiego.</p> <p>B. Współpraca z gminami na poziomie regionalnym, ponadregionalnym i międzynarodowym.</p>

3.3. Zadania do realizacji

Poniżej przedstawiono zadania przewidziane do realizacji w latach 2015-2020:

Tabela 1. Zadania do realizacji w latach 2015-2020		
Cel operacyjny i kierunek działania	Zadanie	Okres realizacji
Cel Strategiczny I – nowoczesna infrastruktura rozwoju		
Cel operacyjny: Zwiększenie zewnętrznej dostępności komunikacyjnej oraz wewnętrznej spójności Kierunek działania: B. Inwestycje drogowe	Przebudowa dróg gminnych.	2015-2020
	Udział gminy Ława w przygotowaniu i realizacji projektów modernizacji i budowy dróg powiatowych, wojewódzkich i krajowych.	2015-2020
Cel operacyjny: Zwiększenie zewnętrznej dostępności komunikacyjnej oraz wewnętrznej spójności Kierunek działania: B. Inwestycje drogowe Cel operacyjny: Poprawa jakości i ochrona środowiska Kierunek działania: B. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego Ponadto wpływ na Cel strategiczny III - wzrost aktywności społecznej , Cel operacyjny: wzrost dostępności i jakości usług publicznych , Kierunek działania E. Infrastruktura	Budowa ścieżek rowerowych na terenie Gminy Ława.	2018-2020
Cel operacyjny: Poprawa jakości i ochrona środowiska Kierunek działania: B. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego	Budowa nowych sieci wodociągowych na terenie Gminy Ława.	2015-2020
	Uporządkowanie gospodarki ściekowej na nieskanalizowanych terenach gminy.	2015-2020
	Uporządkowanie gospodarki wodno - ściekowej na terenie ośrodków wypoczynkowych w Makowie.	2017-2019
	Przebudowa stacji uzdatniania wody na terenie Gminy Ława.	2015-2018
Cel operacyjny: Poprawa jakości i ochrona środowiska Kierunek działania: B. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego Cel operacyjny: Dostosowana do potrzeb sieć nośników energii Kierunek działania: C. Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii Ponadto wpływ na Cel strategiczny III - wzrost aktywności społecznej , Cel operacyjny: wzrost dostępności i jakości usług publicznych , Kierunek działania E. Infrastruktura	Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej.	2016-2020

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
dla „Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Ława do roku 2030”

Cel operacyjny i kierunek działania	Zadanie	Okres realizacji
Cel strategiczny II - wzrost konkurencyjności gospodarki		
<p>Cel operacyjny: Wzrost konkurencyjności gminy poprzez rozwój różnych branż gospodarki, w tym zaliczanych do inteligentnych specjalizacji województwa Kierunek działania A. Jakość produktów i usług</p> <p>Ponadto wpływ na Cel strategiczny I – nowoczesna infrastruktura rozwoju, Cel operacyjny: Poprawa jakości i ochrona środowiska, Kierunek działania B. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego,</p> <p>Cel operacyjny: Dostosowana do potrzeb sieć nośników energii, Kierunek działania C. Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii</p>	Rozwój dziedzictwa naturalnego przez zagospodarowanie rzeki Drwęcy w miejscowości Franciszkowo Dolne - budowa stacji wodnej .	2016-2018
<p>Cel operacyjny: Wzrost konkurencyjności gminy poprzez rozwój różnych branż gospodarki, w tym zaliczanych do inteligentnych specjalizacji województwa Kierunek działania A. Jakość produktów i usług</p>	Tynwałd - wieś archeologiczna (zagospodarowanie brzegów jeziora Tynwałdzkiego, odtworzenie zabytkowej dzwonnicy, utworzenie Izby Archeologicznej w budynku szkoły w Tynwałdzie).	2017-2019
	Wola Kamińska - wieś kamienna	2017-2018
	Budowa wieży obserwacyjnej wraz ze ścieżką edukacyjną przy Jeziorze Karaś w Karasiu.	2017-2018
<p>Cel operacyjny: wzrost liczby miejsc pracy, Kierunek działania B. Infrastruktura służąca rozwojowi przedsiębiorczości</p>	Uzbrojenie gminnych terenów inwestycyjnych w miejscowości Franciszkowo.	2016-2018
Cel strategiczny III - wzrost aktywności społecznej		
<p>Cel operacyjny: wzrost dostępności i jakości usług publicznych,</p> <p>Kierunki działań:</p> <p>B. Opieka zdrowotna</p> <p>C. Profilaktyka i wsparcie potrzebujących</p>	Realizacja programów gminnych z zakresu profilaktyki i opieki zdrowotnej.	2016-2020
<p>Cel operacyjny: rozwój kapitału społecznego</p> <p>Kierunek działania A. Aktywni mieszkańcy</p> <p>Cel operacyjny: wzrost dostępności i jakości usług publicznych,</p> <p>Kierunek działania E. Infrastruktura</p>	Budowa centrum aktywności społecznej w Nowej Wsi.	2016-2018
	Budowa elementów małej architektury oraz wyposażenie świetlic wiejskich na terenie gminy Ława.	2015-2020
	Uzdrowisko w Siemianach (II etap) – urządzenie i zagospodarowanie terenu plaży, pola namiotowego oraz kąpieliska wraz z budową pomostu i mola w Siemianach w gminie Ława.	2015-2018
	Budowa centrum kulturalno - rekreacyjnego w Stradomnie.	2015-2018
<p>Cel operacyjny: rozwój kapitału społecznego</p> <p>Kierunek działania A. Aktywni mieszkańcy</p> <p>Cel operacyjny: wzrost dostępności i jakości usług publicznych,</p> <p>Kierunek działania E. Infrastruktura</p>	Modernizacja obiektów sportowych na terenie Gminy Ława.	2015-2020
<p>Cel operacyjny: rozwój kapitału społecznego</p> <p>Kierunek działania A. Aktywni mieszkańcy</p> <p>Cel operacyjny: wzrost dostępności i jakości usług publicznych,</p>	Przebudowa budynku świetlicy wiejskiej w celu stworzenia miejsca integracji społecznej w Mątykach (przebudowa budynku świetlicy oraz wyposażenie pod kątem potrzeb związanych z włączeniem społecznym mieszkańców gminy).	2016-2017

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
dla „Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Iława do roku 2030”

Cel operacyjny i kierunek działania	Zadanie	Okres realizacji
<p>Kierunek działania E. Infrastruktura</p> <p>Ponadto wpływ na: Cel operacyjny: wzrost dostępności i jakości usług publicznych, Kierunki działań: A. Edukacja formalna, jak i pozaformalna C. Profilaktyka i wsparcie potrzebujących Cel strategiczny I – nowoczesna infrastruktura rozwoju, Cel operacyjny: Poprawa jakości i ochrona środowiska, Kierunek działania B. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego, Cel operacyjny: Dostosowana do potrzeb sieć nośników energii, Kierunek działania C. Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii</p>	Utworzenie Centrum rekreacyjno-sportowego na terenie parku w Mątykach w celu poprawy kondycji fizycznej i psychicznej mieszkańców.	2016-2018
	Rewitalizacja zabytkowego parku w Stanowie - wzmocnienie wspólnej tożsamości i odpowiedzialności mieszkańców za otoczenie.	2016-2018
	Zagospodarowanie centrum wsi w Ząbrowie na cele wypoczynku oraz zagospodarowanie terenu przy rzece Osa w Ząbrowie w celu stworzenia plenerowego miejsca integracji lokalnej dla mieszkańców wsi.	2016-2018
	Zagospodarowanie centrum wsi w Lasecznie na cele wypoczynku i rekreacji (stworzenie miejsca sprzyjającego aktywności środowisk młodzieżowych, osób starszych oraz niepełnosprawnych).	2017-2019
	Rewitalizacja parku w miejscowości Frednowy dla potrzeb rekreacji i sportu, wzmocnienia więzi społecznych oraz współpracy mieszkańców na rzecz własnego otoczenia.	2018-2019
	Urządzenie plenerowych miejsc spotkań przy świetlicach wiejskich oraz centrach wsi Gminy Iława.	2016-2017
	Urządzenie i doposażenia placów zabaw w poszczególnych miejscowościach Gminy Iława.	2016-2020
	Zagospodarowanie plaży wiejskiej w Siemianach dla celów rekreacyjnych.	2018
Wzrost integracji mieszkańców poprzez stworzenie miejsca sportu i rekreacji nad jeziorem Jeziorak w Kwirach.	2018-2019	
<p>Cel operacyjny: wzrost dostępności i jakości usług publicznych, Kierunek działania E. Infrastruktura Ponadto wpływ na: Kierunek działania A. Edukacja formalna, jak i pozaformalna</p>	Budowa szkoły podstawowej z salą gimnastyczną wraz z urządzeniem terenu w Gromotach.	2016-2018
<p>Cel operacyjny: rozwój kapitału społecznego Kierunki działań: A. Aktywni mieszkańcy D. Współpraca E. Informacja i promocja</p>	Wprowadzenie budżetu obywatelskiego (partycypacyjnego).	Od 2017
Cel Strategiczny IV – wzrost liczby i jakości powiązań sieciowych		
<p>Cel operacyjny: doskonalenie administracji Kierunki działań: A. E-administracja B. Jakość funkcjonowania administracji</p>	e-administracja dla mieszkańców Gminy Iława.	2016-2025
<p>Cel operacyjny: intensyfikacja współpracy międzygminnej Kierunek działania: B. Współpraca z gminami na poziomie regionalnym, ponadregionalnym i międzynarodowym</p>	Uczestnictwo w działaniach w ramach Ostródzko-Iławskiego Obszaru Funkcjonalnego, Stowarzyszenia Łączy Nas Kanał Elbląski, Związku Gmin Kanału Ostródzko-Elbląskiego i Pojezierza Iławskiego, „Stowarzyszenia Eurobałtyk”.	2015-2020

3.4. Powiązania z innymi dokumentami

3.4.1. Powiązania z dokumentami szczebla krajowego i unijnego

Strategia Europa 2020 (Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającemu włączeniu społecznemu)

Strategia Europa 2020 definiuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety: rozwój inteligentny, rozwój zrównoważony oraz rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu.

Rozwój inteligentny to rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji. Realizacja tego priorytetu wymaga podniesienia jakości edukacji, poprawy efektywności działalności badawczej, wspierania transferu innowacji i wiedzy w Unii, pełnego wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych, a także wdrażanie innowacji w formie produktów i usług, które będą służyć wzrostowi gospodarczemu, tworzeniu nowych miejsc pracy i rozwiązywaniu problemów społecznych w Europie i na świecie.

Rozwój zrównoważony oznacza wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej. Jako główne cele wskazuje się: przeciwdziałanie zmianom klimatu poprzez ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, rozwój technologii przyjaznych środowisku, poprawę efektywności energetycznej oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Zakłada się, że dzięki takiemu podejściu Europa będzie mogła prosperować w niskoemisyjnym świecie ograniczonych zasobów, jednocześnie zapobiegając degradacji środowiska, utracie bioróżnorodności i niezrównoważonemu wykorzystywaniu zasobów.

Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu oznacza wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną. Postuluje się wzmocnienie pozycji obywateli poprzez zapewnienie wysokiego poziomu zatrudnienia, inwestowanie w kwalifikacje oraz modernizowanie rynków pracy, systemów szkoleń i ochrony socjalnej, zwalczanie ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz zmniejszenie nierówności w obszarze zdrowia.

„Strategia...” formułując cele i działania uwzględnia i odnosi się do Strategii Europa 2020 we wszystkich celach strategicznych i operacyjnych oraz przyjętych kierunkach działań.

Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo (w tym plan działań służących realizacji Strategii)

SRK wytycza obszary strategiczne, w których koncentrować się będą główne działania oraz określa, jakie interwencje są niezbędne w perspektywie średniookresowej w celu przyspieszenia procesów rozwojowych.

Strategia Rozwoju Kraju 2020 – Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo została przyjęta 25 września 2012 r. przez Radę Ministrów.

Wg informacji Ministerstwa Infrastruktury: „Strategia Rozwoju Kraju 2020 – to główna strategia rozwojowa w średnim horyzoncie czasowym, wskazuje strategiczne zadania państwa, których podjęcie w perspektywie najbliższych lat jest niezbędne, by wzmocnić procesy rozwojowe (wraz z szacunkowymi wielkościami potrzebnych środków finansowych).

Strategia Rozwoju Kraju 2020 oparta jest na scenariuszu stabilnego rozwoju. Pomyślność realizacji wszystkich założonych w tej Strategii celów będzie uzależniona od wielu czynników zarówno wewnętrznych, jak i zewnętrznych, które mogą wpływać na dostępność środków finansowych na jej realizację. Szczególne znaczenie będzie miał rozwój sytuacji w gospodarce światowej, a w szczególności w strefie euro. (...)

SRK wyznacza trzy obszary strategiczne - Sprawne i efektywne państwo, Konkurencyjna gospodarka, Spójność społeczna i terytorialna, w których koncentrować się będą główne działania oraz określa, jakie interwencje są niezbędne w perspektywie średniookresowej w celu przyspieszenia procesów rozwojowych.

Strategia średniookresowa wskazuje działania polegające na usuwaniu barier rozwojowych, w tym słabości polskiej gospodarki ujawnionych przez kryzys gospodarczy, jednocześnie jednak koncentrując się na potencjałach społeczno-gospodarczych i przestrzennych, które odpowiednio wzmocnione i wykorzystane będą stymulowały rozwój.

Celem głównym Strategii staje się więc wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności.

Strategia stanowi bazę dla 9 strategii zintegrowanych, które powinny przyczyniać się do realizacji założonych w niej celów, a zaprojektowane w nich działania rozwijać i uszczegóławiać reformy w niej wskazane. Jest skierowana nie tylko do administracji publicznej. Integruje wokół celów strategicznych wszystkie podmioty publiczne, a także środowiska społeczne i gospodarcze, które uczestniczą w procesach rozwojowych i mogą je wspierać zarówno na szczeblu centralnym, jak i regionalnym. Wskazuje konieczne reformy ograniczające lub eliminujące bariery rozwoju społeczno-gospodarczego, orientacyjny harmonogram ich realizacji oraz sposób finansowania zaprojektowanych działań.”

„Strategia...” formułując cele i działania uwzględnia i odnosi się do SRK we wszystkich celach strategicznych i operacyjnych oraz przyjętych kierunkach działań.

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności

Celem głównym dokumentu „Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności” jest poprawa jakości życia Polaków mierzona zarówno wskaźnikami jakościowymi, jak i wartością oraz tempem wzrostu PKB w Polsce.

Z diagnozy strategicznej wynika, że rozwój Polski powinien odbywać się w trzech obszarach strategicznych równocześnie:

- I. konkurencyjności i innowacyjności gospodarki (modernizacji),
- II. równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski (dyfuzji),
- III. efektywności i sprawności państwa (efektywności).

W każdym z obszarów strategicznych zostały określone strategiczne cele rozwojowe (od dwóch do czterech w zależności od obszaru). Cele strategiczne uzupełnione są sprecyzowanymi kierunkami interwencji. Przy każdym z tych kierunków określony został cel do realizacji. Zebrane razem służą nowatorskiemu i niestandardowemu przedstawieniu zadań

stojących przed administracją publiczną – przede wszystkim rządem, ale także samorządami – które należy zrealizować, aby poprawić jakość życia mieszkańców Polski.

Kierunki interwencji podporządkowane są schematowi trzech obszarów strategicznych, które zostały podzielone na osiem części (zgodnych ze strategicznymi celami rozwojowymi). Są to:

I. W obszarze konkurencyjności i innowacyjności gospodarki:

- i. **Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna**
- ii. **Polska Cyfrowa**
- iii. **Kapitał ludzki**
- iv. **Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko**

II. W obszarze równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski:

- v. **Rozwój regionalny**
- vi. **Transport**

III. W obszarze efektywności i sprawności państwa:

- vii. **Kapitał społeczny**
- viii. **Sprawne państwo**

W obszarze **innowacyjnej gospodarki i kreatywności indywidualnej** cele i kierunki interwencji obejmują zagadnienia związane z pobudzaniem innowacyjności, efektywności gospodarki i kreatywności ludzi. Przede wszystkim dotyczą edukacji – od wczesnej opieki przedszkolnej po szkolnictwo wyższe i procesy uczenia się przez całe życie. Dotyczą także badań i nauki. Ważne jest też tworzenie instrumentów inżynierii finansowej i wzmacnianie instytucji otoczenia biznesu służących przedsiębiorcom w Polsce. Istotnym elementem działań na rzecz przedsiębiorców powinna być poprawa sprawności funkcjonowania administracji państwowej oraz zniesienie barier legislacyjnych i administracyjnych blokujących lub spowalniających rozwój firm.

Istotność drugiego elementu tego obszaru strategicznego – **Polska Cyfrowa** – wynika z konieczności przyspieszenia w Polsce przemian technologicznych. Przede wszystkim niezbędne są inwestycje infrastrukturalne w szerokopasmowy Internet dostępny dla wszystkich. To zwiększy szanse rozwoju obszarów peryferyjnych, przyczyniając się do równoważenia terytorialnego rozwoju. Drugim elementem są działania na rzecz zwiększania potrzeb używania Internetu poprzez rozwój e-usług oraz e-gospodarki i wzrost sprawności państwa. Kluczowe będzie podejście w ramach zintegrowanej informatyzacji, opartej na logicznym i skutecznym obiegu informacji, wprowadzeniu zasad zarządzania procesowego, neutralności technologicznej państwa oraz efektywności kosztowej. Jeżeli te warunki zostaną spełnione, będzie można także działać na rzecz trzeciego elementu Polski Cyfrowej, jakim jest zwiększenie kompetencji cyfrowych społeczeństwa, zapobiegających nowym typom wykluczeń, np. osób starszych nieużywających obecnie Internetu.

Trzeci obszar – **kapitał ludzki** – obejmuje opis tych celów i kierunków interwencji, które są powiązane z systemem ochrony zdrowia oraz zapewnieniem spójności społecznej – edukacją i transferem absolwentów na rynek pracy oraz samą aktywnością zawodową. Dłuższa aktywność zawodowa połączona z efektywnym systemem ochrony zdrowia, w tym profilaktyki oraz rehabilitacji, pozwoli zmniejszyć ryzyko utraty potencjałów osób starszych oraz zwiększy udział osób niepełnosprawnych np. w rynku pracy. Lepszemu dostosowaniu do dynamicznie zmieniających się potrzeb rynku pracy będzie służył system edukacji, w tym uczenie się przez całe życie dostosowane do poszczególnych etapów życia i kariery Polaków.

Ważnym z punktu widzenia bezpieczeństwa Polski, ale także udziału w światowych procesach, jest **obszar bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrony środowiska**. Ważnym z punktu widzenia uczestnictwa w UE jest modyfikacja i coraz szersze wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii (tak aby ich udział w gospodarce stawał się coraz większy), ograniczenie wykorzystania węgla oraz dbałość o stan środowiska w Polsce. Te działania wiążą się także z potrzebą zapewnienia obywatelom bezpieczeństwa w przypadku nagłych zjawisk przyrodniczych czy zmian klimatycznych.

W kolejnych obszarach, które składają się na drugi obszar strategiczny DSRK – równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski, podkreślana jest istotność równomiernego **rozwoju regionalnego**. W przypadku rozwoju regionalnego, Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju rozwija i modyfikuje model polaryzacyjno-dyfuzyjny równoważenia rozwoju i zastępuje go modelem terytorialnego równoważenia rozwoju (dyfuzji). Wskazuje na szansę związaną z nowym rozumieniem europejskiej polityki spójności, jako narzędzia służącego rozwojowi regionalnemu, oraz na **system transportowy** jako klucz – techniczny – do zapewnienia dostępności, spójności oraz rozwoju poszczególnych regionów. Strategia nie rezygnuje z zaproponowanego w modelu polaryzacyjno-dyfuzyjnym rozwoju metropolii jako klucza do konkurencji światowej i europejskiej Polski. W większym stopniu podkreśla jednak istotność mechanizmów włączających obszary wciąż peryferyjne do światowej gry sił.

Trzeci obszar strategiczny – efektywności i sprawności państwa, składa się z dwóch części. Pierwsza z nich – **kapitał społeczny**, to zestaw kierunków interwencji służący osiągnięciu celu, jakim jest wzrost społecznego kapitału rozwoju. Jednym ze zdiagnozowanych problemów jest brak zaufania ludzi do siebie oraz do instytucji publicznych. Na stosunki społeczne wpływa także brak zaufania instytucji do ludzi. Kierunki interwencji służą poprawie jakości kompetencji społecznych i obywatelskich Polaków (zwiększeniu zdolności do współpracy), wzrostowi aktywności i partycypacji obywatelskiej, aktywności kulturalnej oraz wzmocnieniu potencjału kreatywnego Polski – przemysłów kulturowych i kreatywnych. Z punktu widzenia obecności Polski w świecie ważne jest także podkreślenie istotności działań na rzecz współpracy międzynarodowej i ponadregionalnej. Kierunki interwencji obejmują tak zróżnicowane działania jak: wprowadzenie nowych programów edukacji obywatelskiej do szkół, ułatwienia w finansowaniu organizacji pozarządowych, zmianę formuły działania Państwowej Komisji Wyborczej, a nawet cyfryzację zasobów kultury i rozszerzenie tradycyjnych ról instytucji kultury. Kierunki interwencji obejmują także rozwój mediów publicznych oraz wzmocnienie kompetencji językowych Polaków.

Efektywność administracji, wymiaru sprawiedliwości oraz spójność i stabilność stanowionego prawa stanowią nie tylko wyzwania rozwojowe, ale także warunki zapewnienia tego rozwoju w tak istotnych obszarach jak: wzmocnienie kapitału ludzkiego, rozwój przedsiębiorczości czy dbałość o kapitał społeczny. Dla **sprawności państwa** najważniejsze jest zrealizowanie czterech zaleceń:

- I. pomocności państwa, które zapewnia ludziom realizację praw i swobód obywatelskich, dba o ich niczym nieskrępowaną kreatywność, niezależność działania (w aktywności gospodarczej, publicznej, społecznej), ale jednocześnie szanuje ich prywatność,
- II. przyjazności państwa, które zmienia formułę działania na bardziej otwartą, opartą na dwustronnej komunikacji,
- III. partycypacyjności państwa, które zapewnia dostęp do wiedzy, gwarantuje możliwość udziału w sprawowaniu władzy poprzez konsultacje i debatę publiczną,

IV. przejrzystości państwa, które nie tylko podejmuje decyzje, ale również tłumaczy je w sposób przejrzysty i zrozumiały dla wszystkich obywateli.

Ważnym elementem zmian powinno być, zgodnie z zasadą pomocniczości, zapewnienie swobody obywatelom i samorządom terytorialnym, dobra współpraca administracji rządowej z nimi, deregulacja sprzyjająca postawom przedsiębiorczym i kreatywnym oraz zapewnienie wysokiej jakości stanowionego prawa.

„Strategia...” formułując cele i działania uwzględnia i odnosi się do SRK we wszystkich celach strategicznych i operacyjnych oraz przyjętych kierunkach działań.

ZINTEGROWANE STRATEGIE SEKTOROWE

1. Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020” (SIEG)

Cel główny SIEG to stworzenie wysoce konkurencyjnej gospodarki (innowacyjnej i efektywnej) opartej na wiedzy i współpracy. Będzie on realizowany w oparciu o cztery cele szczególne:

- dostosowanie otoczenia regulacyjnego i finansowego do potrzeb innowacyjnej i efektywnej gospodarki,
- stymulowanie innowacyjności poprzez wzrost efektywności wiedzy i pracy,
- wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców,
- wzrost umiędzynarodowienia polskiej gospodarki.

SIEG kładzie nacisk na dalszą eliminację zbędnych obciążeń i barier dla przedsiębiorczości. Chodzi m.in. o działania deregulacyjne, czy o ułatwienie przedsiębiorstwom dostępu do kapitału we wszystkich fazach ich rozwoju, ze szczególnym uwzględnieniem kapitału wysokiego ryzyka i sektora MŚP.

W SIEG zaakcentowano rolę współpracy, uznając ją za newralgiczną dla rozwoju gospodarki wiedzy w Polsce. W tym zakresie planowane jest m.in. stworzenie systemu brokerów technologii, promowanie praktyk zawodowych w przedsiębiorstwach dla kadry naukowej oraz włączanie praktyków biznesowych w projekty badawcze, czy proces dydaktyczny. Postuluje się częściowe przesunięcie premiowania z pojedynczych podmiotów na wspólne przedsięwzięcia grupy podmiotów, czy wspieranie dyfuzji na MŚP procesów innowacyjnych prowadzonych przez duże przedsiębiorstwa.

Strategia zakłada szersze niż do tej pory wykorzystywanie instrumentów rewolwingowych. Osiągniętej w ten sposób większej mobilizacji kapitału prywatnego towarzyszyć będą działania na rzecz poprawy efektywności wydatkowania środków publicznych przeznaczonych na finansowanie B+R+I.

Jako nieodzowne uzupełnienie horyzontalnego podejścia do polityki innowacyjności zakłada się wspieranie rozwoju obszarów i technologii o największym potencjale wzrostu. Wdrażanie inteligentnych specjalizacji będzie oparte o zasadę partnerstwa, a więc będzie zakładać zaangażowanie wszystkich interesariuszy, m.in. przedsiębiorców, platform technologicznych, czy klastrów.

W SIEG zaplanowano również działania na rzecz umiędzynarodowienia gospodarki. W tym zakresie zakłada się wzmocnienie systemu promocji gospodarki, rozbudowę instrumentów

wsparcia dostosowanych do etapu rozwoju przedsiębiorstwa, czy wspieranie procesu umiędzynarodowienia innowacyjnych przedsiębiorstw. Dokument zwraca też uwagę na potrzebę pozyskiwania inwestycji zgodnych z krajowymi priorytetami rozwoju naukowo-technologicznego.

Cele zawarte w SIEG zakresie dotyczącym obszaru gminy Iława zostały we właściwy sposób transponowane do „Strategii...” (cel strategiczny II, wszystkie cele operacyjne i kierunki działań).

2. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego (SRKL)

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 (SRKL) została przyjęta przez Radę Ministrów (uchwała nr 104 Rady Ministrów z dnia 18 czerwca 2013 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020).

Głównym celem SRKL jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia. Poza celem głównym w SRKL wyznaczono pięć celów szczegółowych:

- wzrost zatrudnienia;
- wydłużenie aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych;
- poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- poprawa zdrowia obywateli oraz podniesienie efektywności opieki zdrowotnej;
- podniesienie poziomu kompetencji i kwalifikacji obywateli.

Realizacja celu głównego oraz celów szczegółowych SRKL odbywać się będzie poprzez działania podejmowane na różnych etapach życia: od wczesnego dzieciństwa, poprzez edukację szkolną, edukację na poziomie wyższym, okres aktywności zawodowej i rodzicielstwa, do starości.

Cele zawarte w SRLK w zakresie dotyczącym obszaru gminy Iława zostały we właściwy sposób transponowane do „Strategii...” (cel strategiczny III, wszystkie cele operacyjne i kierunki działań).

3. Strategia Rozwoju Transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku)

Strategia Rozwoju Transportu (SRT) wyznacza najważniejsze kierunki rozwoju transportu w Polsce. Strategia dotyczy wszystkich sektorów transportu: drogowego, kolejowego, lotniczego, morskiego i wodnego śródlądowego, miejskiego oraz intermodalnego. Rada Ministrów przyjęła SRT 22 stycznia 2013 r.

Wdrożenie SRT pozwoli:

- zwiększyć dostępność transportową Polski (łatwiejsze przemieszczanie się różnymi środkami transportu),
- poprawić bezpieczeństwo uczestników ruchu i przewożonych towarów,
- podnieść efektywność sektora transportowego,
- stworzyć nowoczesną, spójną sieć infrastruktury transportowej,
- poprawić sposób organizacji i zarządzania systemem transportowym,
- ograniczyć negatywny wpływ transportu na środowisko,
- zbudować racjonalny model finansowania inwestycji infrastrukturalnych.

Do priorytetów SRT dotyczących modernizacji i przestrzennego rozmieszczenia infrastruktury należą m.in.:

- rozwój połączeń Warszawy ze wszystkimi miastami wojewódzkimi i siecią europejską,
- rozwój połączeń transportowych miast wojewódzkich z najważniejszymi ośrodkami miejskimi w kraju i w relacjach europejskich,
- rozwój i budowa bezkolizyjnych skrzyżowań, obwodnic, transportu publicznego w miastach,
- poprawa połączeń lokalnych,
- tworzenie węzłów przesiadkowych,
- rozwój infrastruktury bezpieczeństwa ruchu drogowego.

Cele zawarte w SRT w zakresie dotyczącym obszaru gminy Iława zostały we właściwy sposób transponowane do „Strategii...” (cel strategiczny I, cel operacyjny 1, kierunki działań A i B).

4. Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”

15 kwietnia 2014 r. Rada Ministrów podjęła Uchwałę w sprawie przyjęcia Strategii „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020 roku”. Wdrożenie Strategii przyczyni się do rozwoju nowoczesnego, przyjaznego środowiska sektora energetycznego, zdolnego zapewnić Polsce bezpieczeństwo energetyczne.

Wg informacji Ministerstwa gospodarki: „Głównym celem Strategii jest stworzenie warunków dla rozwoju konkurencyjnego i efektywnego sektora energetycznego przy jednoczesnym poszanowaniu zasad zrównoważonego rozwoju i dbałości o środowisko naturalne. Przyjęty dokument wytycza kierunki rozwoju branży energetycznej. Wskazuje także priorytety w ochronie środowiska oraz kluczowe działania, które powinny zostać podjęte w ramach długofalowych planów rozwoju sektora energetycznego.

Wśród szczególnie ważnych wyzwań, które stoją przed sektorem energetycznym w Strategii „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”, wymienione zostały m.in. zmniejszenie energochłonności polskiej gospodarki poprzez modernizację energetyki i ciepłownictwa, dywersyfikację struktury wytwarzania energii poprzez wdrożenie i rozwijanie energetyki jądrowej oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

Strategia za kluczowe dla rozwoju polskiej gospodarki i sektora energetycznego uznaje stymulowanie „zielonego” wzrostu gospodarczego poprzez wyeliminowanie barier prawnych i administracyjnych, wykorzystanie innowacyjnych i przyjaznych środowisku technologii w rozwoju sektora energetycznego oraz konsekwentne i ustawiczne prowadzenie działań zwiększających konkurencję na rynku energetycznym.

Dokument zawiera również plany Rządu w zakresie ograniczenia zanieczyszczenia powietrza oraz reformy systemu gospodarki wodnej obejmującej m.in. inwestycje w ochronę przeciwpowodziową.”

Cele zawarte w dokumencie są szeroko reprezentowane w „Strategii...”, zarówno w zakresie: poprawy jakości powietrza, ograniczenia oddziaływania energetyki (ciepłownictwa) na środowisko, wykorzystania odnawialnych źródeł energii, poprawy efektywności energetycznej.

5. Strategia Sprawne Państwo

Najważniejsze założenia Strategii Sprawne Państwo (SSP) to efektywna i sprawna administracja, otwarta na współpracę z obywatelem i tworząca dobre prawo. U podstaw strategii leży budowanie „państwa optimum” – takiego, które odpowiada na potrzeby obywateli, nie zwleka z regulacjami, ale i też ich nie nadużywa. Taki model zakłada podniesienie efektywności administracji publicznej z korzyścią dla klienta administracji i szeroką współpracę - razem z obywatelem - przy wykorzystaniu nowoczesnych technologii.

Cele strategii Sprawne Państwo:

1. Otwarty rząd
2. Zwiększenie sprawności instytucjonalnej państwa
3. Skuteczne zarządzanie i koordynacja działań rozwojowych
4. Dobre prawo
5. Efektywne świadczenie usług publicznych
6. Skuteczny wymiar sprawiedliwości i prokuratura
7. Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego

Cele zawarte w SSP w zakresie dotyczącym obszaru gminy Ława zostały we właściwy sposób transponowane do „Strategii...” (cel strategiczny IV, wszystkie cele operacyjne i kierunki działań).

6. Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego

W dniu 26 marca 2013 Rada Ministrów przyjęła Strategię Rozwoju Kapitału Społecznego 2020 (SRKS), której koordynatorem jest Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Działania wskazane w SRKS mają wspierać zaangażowanie obywatelskie, zachęcać do współpracy oraz wzmacniać kreatywność Polaków. Z perspektywy MKiDN, ale również ustaleń raportu Polska 2030. Wyzwania Rozwojowe, „wzmacnianie kapitału społecznego jest projektem cywilizacyjnym, od którego powodzenia zależy jakość życia Polaków i rozwój gospodarczy kraju”. Strategia jest dokumentem wielowymiarowym, zakładającym skoordynowaną interwencję publiczną w obszarach dotychczas niedocenianych lub niewystarczająco akcentowanych w dokumentach horyzontalnych.

Za główny cel strategiczny dla obszaru kapitału społecznego uznano: „Wzmocnienie udziału kapitału społecznego w rozwoju społeczno-gospodarczym Polski”. W SRKS sformułowano następujące cele operacyjne:

- Cel 1. Kształtowanie postaw sprzyjających kooperacji, kreatywności oraz komunikacji;
- Cel 2. Poprawa mechanizmów partycypacji społecznej i wpływu obywateli na życie publiczne;
- Cel 3. Usprawnienie procesów komunikacji społecznej oraz wymiany wiedzy;
- Cel 4. Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego.

Cele zawarte w SRKS w zakresie dotyczącym obszaru gminy Ława zostały we właściwy sposób transponowane do „Strategii...” (cel strategiczny III, cel operacyjny 1, wszystkie kierunki działań).

7. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020. Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie

13 lipca 2010 r. Rada Ministrów przyjęła „Krajową Strategię Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie” (KSRR), tj. kompleksowy średniookresowy

dokument strategiczny odnoszący się do prowadzenia polityki rozwoju społeczno-gospodarczego kraju w ujęciu wojewódzkim, którego przygotowanie przewiduje Ustawa z dnia 7 listopada 2008 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z wdrażaniem funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności (Dz.U. 2008 nr 216 poz. 1370).

Dokument ten określa cele i priorytety rozwoju Polski w wymiarze terytorialnym, zasady i instrumenty polityki regionalnej, nową rolę regionów w ramach polityki regionalnej oraz zarys mechanizmu koordynacji działań podejmowanych przez poszczególne resorty.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego wprowadza szereg modyfikacji sposobu planowania i prowadzenia polityki regionalnej w Polsce, a wraz z nimi różnych polityk publicznych mających największy wpływ na osiągnięcie celów określonych w stosunku do terytoriów. Wiele propozycji dotyczy zarządzania politykami ukierunkowanymi terytorialnie i obejmuje zagadnienia współpracy, koordynacji, efektywności, monitorowania i ewaluacji. KSRR zakłada także dalsze wzmocnienie roli regionów w osiągnięciu celów rozwojowych kraju i w związku z tym zawiera propozycje zmian roli samorządów wojewódzkich w tym procesie oraz modyfikacji sposobu udziału w nim innych podmiotów publicznych. Polityka regionalna jest w nim rozumiana szerzej niż dotychczas – jako interwencja publiczna realizująca cele rozwojowe kraju przez działania ukierunkowane terytorialnie, a których głównym poziomem planowania i realizacji pozostaje układ regionalny.

„Strategia...” odpowiada zdiagnozowanym w dokumencie celom polityki regionalnej: wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów, budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych, tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie.

8. Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa

Rada Ministrów przyjęła Strategię zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020 (SZRWRiR) w dniu 25 kwietnia 2012 r.

Długookresowy cel główny działań służących rozwojowi obszarów wiejskich, rolnictwa i rybactwa zdefiniowano w strategii w następujący sposób: „Poprawa jakości życia na obszarach wiejskich oraz efektywne wykorzystanie ich zasobów i potencjałów, w tym rolnictwa i rybactwa, dla zrównoważonego rozwoju kraju”. Dążenie do osiągnięcia celu głównego będzie realizowane poprzez działania przypisane do pięciu celów szczegółowych:

- Cel 1. Wzrost jakości kapitału ludzkiego, społecznego, zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich;
- Cel 2. Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzennej;
- Cel 3. Bezpieczeństwo żywnościowe;
- Cel 4. Wzrost produktywności i konkurencyjności sektora rolno-spożywczego;
- Cel 5. Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich.

„Strategia...” formułując cele i działania uwzględnia i odnosi się do SZRWRiR praktycznie we wszystkich celach strategicznych i operacyjnych oraz przyjętych kierunkach działań.

9. Strategia rozwoju systemu Bezpieczeństwa Narodowego

Strategia rozwoju systemu Bezpieczeństwa Narodowego (SRSBN) została przyjęta uchwałą Rady Ministrów z dnia 9 kwietnia 2013 roku. Za cel główny uznano: „Wzmocnienie efektywności i spójności systemu bezpieczeństwa narodowego, który powinien być zdolny do identyfikacji i eliminacji źródeł, przejawów oraz skutków zagrożeń bezpieczeństwa narodowego”. Rozwinięciem celu głównego jest pięć celów operacyjnych:

1. Kształtowanie stabilnego międzynarodowego środowiska bezpieczeństwa w wymiarze regionalnym i globalnym.
2. Umacnianie zdolności państwa do obrony.
3. Rozwój odporności na zagrożenia bezpieczeństwa narodowego, zwłaszcza na sytuacje nadzwyczajne i nieprzewidziane zdarzenia (sytuacje kryzysowe).
4. Zwiększenie integracji polityk publicznych z polityką bezpieczeństwa.
5. Tworzenie warunków zintegrowanego systemu bezpieczeństwa narodowego.

Cele zawarte w SRSBN w zakresie dotyczącym obszaru gminy Iława zostały we właściwy sposób transponowane do „Strategii...” (cel strategiczny III, cel operacyjny 2, kierunki działań F i G).

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030

KPZK 2030 kładzie szczególny nacisk na budowanie i utrzymywanie ładu przestrzennego. Koncepcja formułuje także zasady i działania służące zapobieganiu konfliktom w gospodarowaniu przestrzenią i zapewnieniu bezpieczeństwa, w tym powodziowego.

Zgodnie z dokumentem, rdzeniem krajowego systemu gospodarczego i ważnym elementem systemu europejskiego stanie się współzależny otwarty układ obszarów funkcjonalnych najważniejszych polskich miast, zintegrowanych w przestrzeni krajowej i międzynarodowej. Jednocześnie na rozwoju największych miast skorzystają mniejsze ośrodki i obszary wiejskie. Oznacza to, że podstawową cechą Polski 2030 r. będzie spójność społeczna, gospodarcza i przestrzenna. Do jej poprawy przyczyni się rozbudowa infrastruktury transportowej (autostrad, dróg ekspresowych i kolei) oraz telekomunikacyjnej (przede wszystkim internetu szerokopasmowego), a także zapewnienie dostępu do wysokiej jakości usług publicznych.

W 2030 r. Polska przestrzeń będzie bardziej zintegrowana w układach międzynarodowych. Warszawa i pozostałe ośrodki metropolitalne będą lepiej powiązane funkcjonalnie (głównie gospodarczo) między sobą, a także z podobnymi obszarami UE. Polska 2030 r. będzie krajem o ugruntowanych warunkach trwałego i zrównoważonego rozwoju, dobrze zagospodarowanym, sprawnie zarządzanym i bezpiecznym.

„Strategia...” formułując cele i działania uwzględnia i odnosi się do KPZK 2030 we wszystkich celach strategicznych i operacyjnych oraz przyjętych kierunkach działań, w szczególności w celu strategicznym I.

Polityka ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016

Przy wytyczaniu celów oraz kierunków działań „Strategii...”, przede wszystkim celów związanych z ochroną środowiska, uwzględniono podstawowy dokument szczebla

krajowego: „Polityka ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016” przyjęta uchwałą Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 22 maja 2009 r.

„Polityka ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016”, będąca średniookresowym programem działań na rzecz środowiska, stanowi aktualizację i uszczegółowienie „II Polityki ekologicznej państwa”. Dokument ten wyznacza priorytety polityki ekologicznej Rzeczypospolitej Polskiej w latach 2009-2012 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2016. Planowane działania w obszarze ochrony środowiska w Polsce wpisują się w priorytety w skali Unii Europejskiej i cele 6. Wspólnotowego programu działań w zakresie środowiska naturalnego. Do najważniejszych wyzwań zalicza:

- działania na rzecz zapewnienia realizacji zasady zrównoważonego rozwoju;
- przystosowanie do zmian klimatu;
- ochronę różnorodności biologicznej.

Obszarami priorytetowymi w dziedzinie działań systemowych, ważnymi z punktu widzenia samorządów lokalnych, są:

1. Uwzględnienie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych, w szczególności poddawanie wszystkich dokumentów strategicznych strategicznym ocenom oddziaływania na środowisko,
2. Aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska, szczególnie w obszarze zastosowanie systemu „zielonych zamówień” w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego.
3. Rozpowszechnianie systemu zarządzania środowiskowego (SZŚ).
4. Udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska.
5. Aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym – uwzględnianie w planach zagospodarowania przestrzennego zasad ochrony środowiska i ochrony przyrody.

Niezmiernie ważna jest **ochrona zasobów naturalnych** dostępnych w Polsce, w szczególności:

1. Ochrona przyrody, w tym różnorodności biologicznej.
2. Ochrona zasobów leśnych.
3. Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi.
4. Ochrona powierzchni ziemi – szczególnie gleb przed erozją oraz rekultywacja terenów zdegradowanych i zdewastowanych przyrodniczo.
5. Racjonalne gospodarowanie bogactwami mineralnymi oraz zasobami wód podziemnych, w tym ochrona głównych zbiorników wód podziemnych przed nadmierną i nieuzasadnioną ich eksploatacją oraz przed zanieczyszczeniem z powierzchni terenu.

Kolejnym obszarem jest **poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego**, w tym:

1. Ochrona powietrza przed zanieczyszczeniem oraz przeciwdziałanie zmianom klimatu.
2. Ochrona wód przed zanieczyszczeniem.
3. Gospodarka odpadami.
4. Ochrona przed hałasem i promieniowaniem elektromagnetycznym.
5. Ochrona przed promieniowaniem jonizującym.
6. Gospodarka substancjami chemicznymi.

„Strategia...” formułując cele i działania uwzględnia i odnosi się do PEP we wszystkich celach strategicznych i operacyjnych oraz przyjętych kierunkach działań, w szczególności w celu strategicznym I.

Krajowy Plan Gospodarki Odpadami

Krajowy plan gospodarki odpadami 2014 został przyjęty uchwałą Nr 217 Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2010 r. (M. P. Nr 101, poz. 1183). Jego dalekosiężnym celem jest dojście do systemu gospodarki odpadami zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju, w którym w pełni realizowane są zasady gospodarki odpadami, a w szczególności zasada postępowania z odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, czyli po pierwsze zapobieganie powstawaniu odpadów, a następnie kolejno przygotowanie do ponownego użycia, recykling, inne metody odzysku (czyli wykorzystanie odpadów), unieszkodliwianie, przy czym najmniej pożądanym sposobem ich zagospodarowania jest składowanie. Realizacja tego celu umożliwi osiągnięcie innych celów takich, jak: ograniczenie składowania odpadów, w szczególności odpadów ulegających biodegradacji, ograniczenie zmian klimatu powodowanych przez gospodarkę odpadami czy też zwiększenie udziału w bilansie energetycznym kraju energii ze źródeł odnawialnych poprzez zastępowanie spalania paliw kopalnych różnego rodzaju metodami odzysku energii z odpadów zawierających frakcje biodegradowalne.

W związku z powyższym, uwzględniając politykę ekologiczną państwa, przyjęto następujące cele główne:

- utrzymanie tendencji oddzielenia wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju wyrażonego w PKB;
- zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury, jak również odzysku energii z odpadów zgodnego z wymogami ochrony środowiska;
- zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska odpadów,
- wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów, utworzenie i uruchomienie bazy danych o produktach, opakowaniach i gospodarce odpadami.

Cele dotyczące ochrony środowiska zawarte w Krajowym Planie Gospodarki Odpadami zostały we właściwy sposób transponowane do „Strategii...” (cel strategiczny I, cel operacyjny 2, kierunek działań B).

Krajowy Plan Działania w zakresie energii ze źródeł odnawialnych

W dniu 7 grudnia 2010 r. Rada Ministrów przyjęła dokument pn.: Krajowy Plan Działania w zakresie energii ze źródeł odnawialnych. W dniu 2 grudnia 2011 r. Rada Ministrów przyjęła „Uzupełnienie do Krajowego Planu Działania w zakresie energii ze źródeł odnawialnych”. Dokument określa krajowe cele w zakresie udziału energii ze źródeł odnawialnych zużyte w sektorze transportowym, sektorze energii elektrycznej, sektorze ogrzewania i chłodzenia w 2020 r., uwzględniając wpływ innych środków polityki efektywności energetycznej na końcowe zużycie energii oraz odpowiednie środki, które należy podjąć dla osiągnięcia krajowych celów ogólnych w zakresie udziału OZE w wykorzystaniu energii finalnej.

Dokument określa ponadto współpracę między organami władzy lokalnej, regionalnej i krajowej, szacowaną nadwyżkę energii ze źródeł odnawialnych, która mogłaby zostać

przekazana innym państwom członkowskim, strategię ukierunkowaną na rozwój istniejących zasobów biomasy i zmobilizowanie nowych zasobów biomasy do różnych zastosowań, a także środki, które należy podjąć w celu wypełnienia stosownych zobowiązań wynikających z dyrektywy 2009/28/WE.

„Strategia...” formułując cele i działania uwzględnia i odnosi się do w/w dokumentu w szczególności w celu strategicznym I, celu operacyjnym 3, kierunku działań C.

Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych

KPOŚK został zatwierdzony przez Rząd RP w dniu 16 grudnia 2003 r. Program zawiera wykaz aglomeracji o wielkości RLM > 2 000, wraz z jednoczesnym wykazem niezbędnych przedsięwzięć w zakresie budowy, rozbudowy lub modernizacji oczyszczalni ścieków komunalnych oraz budowy i modernizacji zbiorczych systemów kanalizacyjnych, jakie należy zrealizować w tych aglomeracjach w terminie do końca 2015 r.

W dniu 7 czerwca 2005 r. została zatwierdzona przez Radę Ministrów pierwsza Aktualizacja KPOŚK (AKPOŚK 2005), która obejmowała 1577 aglomeracji i przewidywała:

- budowę ok. 37 tys. km sieci kanalizacyjnej w aglomeracjach,
- budowę, rozbudowę i/lub modernizację ok. 1734 oczyszczalni ścieków.

Druga Aktualizacja KPOŚK została zatwierdzona przez Radę Ministrów w dniu 2 marca 2010 r. AKPOŚK 2009 obejmował łącznie 1635 aglomeracji, które umieszczono w dwóch załącznikach:

- Załącznik 1 - Aglomeracje priorytetowe dla wypełnienia wymogów Traktatu Akcesyjnego, obejmuje 1313 aglomeracji od 2 000 RLM (łącznie RLM stanowi 97% całkowitego RLM Programu)
- Załącznik 2 - Aglomeracje nie stanowiące priorytetu dla wypełnienia wymogów Traktatu Akcesyjnego, obejmuje 322 aglomeracje z przedziału 2 000-10 000 RLM (łącznie RLM stanowi 3% całkowitego RLM Programu)
- Załącznik 3 - Aglomeracje „pozostałe”, obejmuje 104 aglomeracje (łącznie RLM - 474 956) nowo wyznaczone, które nie spełniły wymogów formalnych, by znaleźć się w załączniku 1 lub 2. Aglomeracje te nie są wliczone do zakresu rzeczowego i finansowego AKPOŚK 2009.

Realizacja załącznika 1 AKPOŚK 2009 obejmowała:

- budowę 30 641 km sieci kanalizacyjnej,
- modernizację 2 883 km sieci kanalizacyjnej,
- modernizację lub rozbudowę 569 oczyszczalni ścieków,
- budowę 177 nowych oczyszczalni.

Trzecia Aktualizacja KPOŚK została zatwierdzona przez Radę Ministrów w dniu 1 lutego 2011 r. (AKPOŚK 2010). Celem trzeciej Aktualizacji Programu było ustalenie realnych terminów zakończenia inwestycji w aglomeracjach, które ze względu na opóźnienia inwestycyjne nie zrealizują zaplanowanych zadań do końca 2010 r. Dlatego też, AKPOŚK2010 swoim zakresem objęło wyłącznie zmiany dotyczące terminów realizacji inwestycji.

Obecnie na ukończeniu jest IV aktualizacja KPOŚK.

Zapisy „Strategii...” odnoszą się do następujących aglomeracji wymienionych w KPOŚK:

- aglomeracja Iława (PLWM007),
- aglomeracja Susz (PLWM027),
- aglomeracja Samborowo (PLWM045).

Cele zawarte w wymienionym dokumencie zostały we właściwy sposób transponowane do „Strategii...” (cel strategiczny I, cel operacyjny 2, kierunek działań B).

Narodowa Strategia Gospodarki Wodnej 2030

Uwzględniając aktualną politykę Rządu RP, dotyczącą opracowywania dokumentów planistycznych, na wniosek KZGW, decyzją Ministerstwa Środowiska zmieniono nazwę projektu dokumentu z Narodowej Strategii Gospodarki Wodnej 2030 (z uwzględnieniem etapu 2016) na Politykę wodną państwa do roku 2030 (z uwzględnieniem etapu 2016) – omówienie poniżej.

Projekt polityki wodnej państwa do roku 2030 (Projekt Narodowej Strategii Gospodarowania Wodami 2030)

Polityka wodna państwa określa podstawowe kierunki i zasady działania umożliwiające realizację idei trwałego i zrównoważonego rozwoju w gospodarowaniu zasobami wodnymi w Polsce.

Celem nadrzędnym Polityki wodnej państwa do roku 2030 (z uwzględnieniem etapu 2016) jest zapewnienie powszechnego dostępu ludności do czystej i zdrowej wody oraz istotne ograniczenie zagrożeń wywoływanych przez powodzie i susze. Ma to nastąpić w połączeniu z utrzymaniem dobrego stanu wód i związanych z nimi ekosystemów, przy zaspokojeniu uzasadnionych potrzeb wodnych gospodarki, poprawie spójności terytorialnej i dążeniu do wyrównania dysproporcji regionalnych oraz uwzględnieniu integrowania ochrony środowiska wodnego z innymi dziedzinami gospodarki kraju.

Cele strategiczne dla osiągnięcia celu nadrzędnego są następujące:

- osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu i potencjału wód oraz związanych z nimi ekosystemów,
- zapewnienie dostępu do zasobów wodnych dla zaspokojenia potrzeb ludności, środowiska naturalnego oraz społecznie i ekonomicznie uzasadnionych potrzeb wodnych gospodarki,
- ograniczenie negatywnych skutków powodzi i suszy oraz minimalizowanie ryzyka wystąpienia sytuacji nadzwyczajnych,
- wdrożenie systemu zintegrowanego zarządzania zasobami wodnymi i gospodarowania wodami.

Cele zawarte w wymienionym dokumencie zostały we właściwy sposób transponowane do „Strategii...” (przede wszystkim: cel strategiczny I, cel operacyjny 2, kierunek działań A).

Strategia ochrony powietrza UE i wynikająca z niej Dyrektywa CAFE

Podstawowym aktem prawa UE określającym wymagania w zakresie ochrony powietrza jest dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy (CAFE).

Podstawowym celem Dyrektywy CAFE jest:

- zdefiniowanie i określenie celów dotyczących jakości powietrza, wyznaczonych w taki sposób, aby unikać, zapobiegać lub ograniczać szkodliwe oddziaływanie na zdrowie ludzi i środowisko jako całość,
- ocena jakości powietrza w państwach członkowskich na podstawie wspólnych metod i kryteriów,
- uzyskiwanie informacji na temat jakości powietrza, pomocnych w walce z zanieczyszczeniami powietrza i uciążliwościami oraz w monitorowaniu długoterminowych trendów i poprawy stanu powietrza wynikających z realizacji środków krajowych i wspólnotowych,
- zapewnienie, aby informacja na temat jakości powietrza była udostępniana społeczeństwu,
- utrzymanie jakości powietrza, tam gdzie jest ona dobra, oraz jej poprawa w pozostałych przypadkach,
- promowanie ścisłej współpracy między państwami członkowskimi w zakresie ograniczania zanieczyszczenia powietrza.

Dyrektywa wprowadziła nowe podejście w zakresie kontroli PM_{2,5}, uzupełniające obowiązujące sposoby kontroli PM₁₀. Polega ono na ustaleniu pułapu stężenia PM_{2,5} w powietrzu atmosferycznym dla zabezpieczenia ludności przed nadmiernie wysokim zagrożeniem. Uzupełnieniem powyższego jest prawnie niewiążący cel dotyczący ograniczenia ogólnego narażenia człowieka na działanie PM_{2,5} w latach 2010 do 2020 w każdym państwie członkowskim, w oparciu o dane pomiarowe. Dyrektywa zakłada także bardziej rozbudowany system monitorowania określonych zanieczyszczeń, takich jak PM_{2,5}. Pozwoli to lepiej poznać zanieczyszczenia i ułatwi opracowanie na przyszłość bardziej skutecznej polityki w tym zakresie.

Cele zawarte w wymienionym dokumencie (przede wszystkim cel dotyczący poprawy jakości powietrza) zostały we właściwy sposób transponowane do „Strategii...” (przede wszystkim: cel strategiczny I, cel operacyjny 2, kierunek działań B).

Polityka klimatyczna Polski

Dokument pn. „Polityka klimatyczna Polski. Strategie redukcji emisji gazów cieplarnianych w Polsce do roku 2020” został przyjęty przez Radę Ministrów 4 października 2003 r. Celem strategicznym tej polityki jest: *włączenie się Polski do wysiłków społeczności międzynarodowej na rzecz ochrony klimatu globalnego poprzez wdrażanie zasad zrównoważonego rozwoju, zwłaszcza w zakresie poprawy wykorzystania energii, zwiększania zasobów leśnych i glebowych kraju, racjonalizacji wykorzystania surowców i produktów przemysłu oraz racjonalizacji zagospodarowania odpadów, w sposób zapewniający osiągnięcie maksymalnych, długoterminowych korzyści gospodarczych, społecznych i politycznych.*

Do krótkookresowych celów polityki należą między innymi:

- redukcja gazów cieplarnianych poprzez działania w zakresie energetyki,
- realizacja postanowień Konwencji Klimatycznej i Protokołu z Kioto,
- integracja polityki klimatycznej z innymi politykami państwa,
- opracowanie krajowego programu redukcji emisji gazów cieplarnianych,
- poprawa systemu informacji i edukacji społeczeństwa w zakresie ochrony klimatu.

Celem ilościowym polityki jest zapewnienie 40% redukcji emisji gazów cieplarnianych do roku 2020 w porównaniu z rokiem bazowym konwencji klimatycznej (tj. 1988 r.)

Cele zawarte w wymienionym dokumencie zostały we właściwy sposób transponowane do „Strategii...” (przede wszystkim: cel strategiczny I, cel operacyjny 3, kierunek działań C oraz cel operacyjny 2, kierunek działań B).

Polityka energetyczna Polski do 2030 roku

Wg „Polityki energetycznej Polski do 2030 r.”, przyjętej przez Radę Ministrów dnia 10 listopada 2009 r., podstawowymi kierunkami polskiej polityki energetycznej są:

1. poprawa efektywności energetycznej,
2. wzrost bezpieczeństwa energetycznego,
3. rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw,
4. rozwój konkurencyjnych rynków paliw i energii,
5. ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko.

Cele zawarte w wymienionym dokumencie zostały we właściwy sposób transponowane do „Strategii...” (przede wszystkim: cel strategiczny I, cel operacyjny 3, wszystkie kierunki działań).

Krajowy Plan Działań dotyczący efektywności energetycznej

Krajowy Plan Działań dotyczący efektywności energetycznej dla Polski 2014 został przygotowany w związku z obowiązkiem przekazywania Komisji Europejskiej sprawozdań z wdrażania dyrektywy 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej, a także na podstawie obowiązku nałożonego na Ministra Gospodarki na podstawie art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o efektywności energetycznej (Dz. U. Nr 94, poz. 551, z późn. zm.).

Dokument ten zawiera opis planowanych środków poprawy efektywności energetycznej określających działania mające na celu poprawę efektywności energetycznej w poszczególnych sektorach gospodarki, niezbędnych dla realizacji krajowego celu w zakresie oszczędnego gospodarowania energią na 2016 r., a także środków służących osiągnięciu ogólnego celu w zakresie efektywności energetycznej rozumianego, jako uzyskanie 20 % oszczędności w zużyciu energii pierwotnej w Unii Europejskiej do 2020 r.

Cele zawarte w wymienionym dokumencie zostały we właściwy sposób transponowane do „Strategii...” (przede wszystkim: cel strategiczny I, cel operacyjny 3, wszystkie kierunki działań oraz cel operacyjny 2, kierunek działań B).

Polityka leśna państwa (Krajowy program zwiększania lesistości)

„Krajowy program zwiększania lesistości” (KPZL) został opracowany w 1993 r. przez Zakład Badań i Systemu Informacji Przestrzennych Instytutu Badawczego Leśnictwa na zlecenie

i przy współudziale Departamentu Leśnictwa ówczesnego Ministerstwa Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa. Program ten został zaakceptowany do realizacji przez Radę Ministrów RP w dniu 23 czerwca 1995 r., jednak nie stał się programem rządowym, gdyż nie zagwarantowano środków na jego realizację w perspektywie wieloletniej. KPZL jest opracowaniem studialnym o charakterze strategicznym. Stanowi instrument polityki leśnej w zakresie kształtowania przestrzeni przyrodniczej kraju i zawiera ogólne wytyczne sporządzania regionalnych planów przestrzennego zagospodarowania w dziedzinie zwiększania lesistości.

Trzecia aktualizacja programu została wykonana w okresie od lipca do października 2014 r. w Zakładzie Zarządzania Zasobami Leśnymi IBL. Z formalnego punktu widzenia jest ona spełnieniem wymogu aktualizacji KPZL co pięć lat. Jednocześnie okres opracowania tej ekspertyzy zbiega się w czasie z początkiem nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej 2014-2020.

Celem KPZL jest zapewnienie warunków do zwiększenia lesistości kraju do 30%, a także optymalnego rozmieszczenia zalesień, ustalenia priorytetów ekologicznych i gospodarczych oraz instrumentów realizacyjnych. Szczególną funkcją zalesień powinno być odpowiednie kształtowanie struktur przestrzennych zasobów przyrody, zwiększanie ich biologicznej aktywności i różnorodności, a także estetycznych walorów krajobrazu. Ważnym zadaniem programu zalesiania jest ochrona i wzmacnianie oraz łączenie najcenniejszych obszarów przyrodniczych we wspólny system. Bardzo istotnym problemem jest też racjonalne przestrzenne rozmieszczenie przyszłych zalesień. Rozmiar zadań, potrzeba systemowych rozwiązań w skali kraju i regionu, a przede wszystkim znaczenie zalesień dla ochrony środowiska, racjonalizacji struktury użytkowania ziemi i tworzenia ładu w gospodarce przestrzennej nadają temu problemowi wysoką rangę.

Cele zawarte w wymienionym dokumencie zostały we właściwy sposób transponowane do „Strategii...” (przede wszystkim: cel strategiczny I, cel operacyjny 2, kierunek działań A).

Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” (SPA 2020)

Celem SPA 2020 jest określenie działań adaptacyjnych, które należy podjąć do 2020 roku w najbardziej wrażliwych na zmiany klimatu obszarach takich jak: gospodarka wodna, rolnictwo, leśnictwo, różnorodność biologiczna, zdrowie, energetyka, budownictwo i gospodarka przestrzenna, obszary zurbanizowane, transport, obszary górskie i strefy wybrzeża. Działania adaptacyjne zawarte w SPA2020 obejmują zarówno przedsięwzięcia techniczne, np. budowa niezbędnej infrastruktury przeciwpowodziowej i ochrony wybrzeża, jak i zmiany regulacji prawnych, np. w systemie planowania przestrzennego ograniczające możliwość zabudowy terenów zagrożonych powodzią. Wśród planowanych do realizacji inwestycji znajduje się szereg przedsięwzięć poprawiających jakość życia mieszkańców i pobudzających wzrost gospodarczy. Planowane działania obejmują np. poprawę jakości wód, rozwój odnawialnych źródeł energii, zwiększenie zalesienia czy wsparcie dla rozwoju technologii środowiskowych. Podjęte zostaną również działania edukacyjne, wyjaśniające opinii publicznej zjawisko zmian klimatu.

Cele zawarte w wymienionym dokumencie zostały we właściwy sposób transponowane do „Strategii...” (przede wszystkim: cel strategiczny I, ponadto cel strategiczny II, cel operacyjny 2, kierunek działań A).

Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Planem działań na lata 2014-2020

Program stanowi kontynuację „Krajowej strategii ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z programem działań”, która została uchwalona Uchwałą nr 270/2007 Rady Ministrów z dnia 26.10.2007 r.

Celem nadrzędnym programu jest: „Poprawa stanu różnorodności biologicznej i pełniejsze powiązanie jej ochrony z rozwojem społeczno-gospodarczym kraju.”. Program formułuje następujące cele strategiczne:

- Cel strategiczny A: Podniesienie poziomu wiedzy oraz kształtowanie postaw społeczeństwa związanych z włączaniem się do działań na rzecz różnorodności biologicznej.
- Cel strategiczny B: Włączenie wybranych sektorów gospodarki w działania na rzecz różnorodności biologicznej.
- Cel strategiczny C: Zachowanie i przywracanie populacji zagrożonych gatunków i siedlisk.
- Cel strategiczny D: Efektywne zarządzanie zasobami przyrodniczymi.
- Cel strategiczny E: Utrzymanie i odbudowa ekosystemów oraz ich usług.
- Cel strategiczny F: Ograniczenie presji gatunków inwazyjnych i konfliktowych.
- Cel strategiczny G: Ograniczenie i łagodzenie skutków zmian klimatycznych.
- Cel strategiczny H: Ochrona różnorodności biologicznej poprzez rozwój współpracy międzynarodowej.

Cele zawarte w wymienionym dokumencie zostały we właściwy sposób transponowane do „Strategii...” (przede wszystkim: cel strategiczny I, cel operacyjny 2, kierunek działań A).

Strategia ochrony obszarów wodno-błotnych w Polsce wraz z planem działań

„Strategia ochrony obszarów wodno-błotnych w Polsce wraz z planem działań (na lata 2006-2013)” została zatwierdzona przez Ministra Środowiska w dniu 10 października 2006 r.

Przyjęte w strategii cele nadrzędne to powszechna ochrona środowisk wodno-błotnych w kraju na drodze:

- zapewnienia ciągłości istnienia i naturalnego charakteru środowisk zachowanych dotychczas obszarów wodno-błotnych oraz pełnionych przez nie funkcji ekologicznych;
- zatrzymania procesu degradacji i zanikania środowisk wodno-błotnych;
- restytucji przyrodniczej obszarów zdegradowanych.

Zgodnie z zapisami strategii ochrona ta powinna być realizowana zarówno w odniesieniu do całych ekosystemów, jak i pojedynczych elementów różnorodności biologicznej: biotopów wodno-błotnych, zbiorowisk roślinnych, cennych gatunków fauny i flory.

Cele zawarte w wymienionym dokumencie zostały we właściwy sposób transponowane do „Strategii...” (przede wszystkim: cel strategiczny I, cel operacyjny 2, kierunek działań A).

Wytyczne KE do uwzględnienia adaptacji do zmian klimatu oraz ochrony różnorodności biologicznej; Biała Księga „Adaptacja Do Zmian Klimatu: Europejskie Ramy Działania”

Celem unijnych ram na rzecz adaptacji jest osiągnięcie w UE takiej zdolności adaptacji, by mogła ona stawić czoła skutkom zmian klimatu. Ramy te są zgodne z zasadą pomocniczości i uwzględniają ogólne cele UE dotyczące zrównoważonego rozwoju.

Unijne ramy są wdrażane etapowo. Przewiduje się, że w pierwszej fazie (lata 2009-2012) ustanowiono podstawy dla przygotowania kompleksowej unijnej strategii adaptacyjnej, która zostanie wdrożona w fazie drugiej, rozpoczynającej się w 2013 r.

W pierwszej fazie poświęcono uwagę czterem grupom działań: 1) tworzenie trwałych podstaw wiedzy na temat oddziaływania i skutków zmian klimatu w UE; 2) włączenie adaptacji do kluczowych dziedzin politycznych UE; 3) stosowanie kombinacji instrumentów politycznych (instrumenty rynkowe, wytyczne, partnerstwa publiczno-prywatne) celem zapewnienia skutecznej realizacji procesu adaptacji oraz 4) nasilenie międzynarodowej współpracy w zakresie adaptacji.

Na szczeblu krajowym opracowano „Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” (SPA 2020, omówiony w rozdziale 2.4.2.11), który wpisuje się w działania na rzecz osiągnięcia celu nadrzędnego Białej Księgi oraz unijnej strategii adaptacji do zmian klimatu, jakim jest poprawa odporności państw członkowskich na aktualne i oczekiwane zmiany klimatu, w tym lepsze przygotowanie do ekstremalnych zjawisk klimatycznych i pogodowych oraz redukcja kosztów społeczno-ekonomicznych z tym związanych.

Cele zawarte w wymienionym dokumencie zostały we właściwy sposób transponowane do „Strategii...” (przede wszystkim: cel strategiczny I, ponadto cel strategiczny II, cel operacyjny 2, kierunek działań A).

3.4.2. Powiązania z dokumentami szczebla regionalnego

Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025

„Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025” została przyjęta uchwałą Nr XXVIII/553/13 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 25 czerwca 2013 r. Cel główny Strategii województwa brzmi: **Spójność ekonomiczna, społeczna i przestrzenna Warmii i Mazur z regionami Europy.**

W „Strategii...” sformułowano 4 cele strategiczne:

1. wzrost konkurencyjności gospodarki, który zawiera najważniejsze zagadnienia na styku gospodarka – społeczeństwo;
2. wzrost aktywności społecznej – zawiera cele operacyjne ze sfery społeczeństwo – sieci;
3. wzrost liczby i jakości powiązań sieciowych – ukierunkowanych głównie na sferę gospodarczą, dlatego znajduje się na styku gospodarki i nowoczesnych sieci;

4. nowoczesna infrastruktura rozwoju – ten cel najsilniej wpływa na realizację wszystkich pozostałych celów strategicznych, dlatego umieszczony jest w centralnej części układu celów.

Każdy z celów strategicznych będzie realizowany przez przyporządkowane mu cele operacyjne.

Pierwszy cel strategiczny: wzrost konkurencyjności gospodarki, będzie wynikiem realizacji działań w ramach trzech celów operacyjnych:

- wzrostu konkurencyjności regionu poprzez rozwój inteligentnych specjalizacji;
- wzrostu innowacyjności firm;
- wzrostu liczby miejsc pracy.

Drugi cel strategiczny: wzrost aktywności społecznej, będzie następował wskutek realizacji dwóch celów operacyjnych:

- rozwój kapitału społecznego;
- wzrost dostępności i jakości usług publicznych.

Trzeci cel strategiczny: wzrost liczby i jakości powiązań sieciowych, będzie następował wskutek realizacji dwóch celów operacyjnych:

- doskonalenie administracji;
- intensyfikacja współpracy międzyregionalnej

Czwarty cel strategiczny: nowoczesna infrastruktura rozwoju, będzie realizowany przez następujące trzy cele operacyjne:

- zwiększenie zewnętrznej dostępności komunikacyjnej oraz wewnętrznej spójności;
- dostosowana do potrzeb sieć nośników energii;
- poprawa jakości i ochrona środowiska przyrodniczego.

Projekt „Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Iława” ze swoimi celami strategicznymi oraz celami operacyjnymi był inspirowany zapisami „Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025”. Poprzez analogię przyjęto cele strategiczne oraz dostosowano do warunków gminy Iława cele operacyjne i kierunki działań.

„Strategia...” wykorzystuje w trojaki sposób cele ujęte w „Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego”:

1. jako punkt wyjścia do uszczegółowienia zadań szczebla gminnego, z uwzględnieniem specyfiki i potrzeb miasta,
2. jako analogię do sformułowania celów i niektórych kierunków działań,
3. jako inspirację do sformułowania zadań szczebla gminnego.

Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury 2014-2020

W dniu 8 kwietnia 2014 r. Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego przyjął projekt Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020.

RPO WiM 2014-2020 jest następcą Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013 i w pewnej części spadkobiercą kierunków działań np. w sferze wypełniania dyrektyw unijnych. Koncentruje się na następujących sprawach: warmińsko-mazurskiej gospodarki i kształceniu dla niej kadr, zmiany sytuacji na rynku pracy, poprawie

dostępu do usług publicznych, energii i efektywności energetycznej, środowiska przyrodniczego, wypełniania luk w systemie transportowym, rewitalizacji miast i ich ubogich społeczności oraz ograniczania ubóstwa w regionie. W RPO WiM 2014-2020 wyodrębniono następujące osie priorytetowe:

1. Inteligentna gospodarka Warmii i Mazur.
2. Kadry dla gospodarki.
3. Cyfrowy region.
4. Efektywność energetyczna.
5. Środowisko przyrodnicze i racjonalne wykorzystanie zasobów.
6. Kultura i dziedzictwo.
7. Infrastruktura transportowa.
8. Obszary wymagające rewitalizacji.
9. Dostęp do wysokiej jakości usług publicznych.
10. Regionalny rynek pracy.
11. Włączenie społeczne.

„Strategia...” odnosi się do wszystkich osi priorytetowych RPO Warmia i Mazury 2014-2020.

Plan gospodarki odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2011-2016

„Plan gospodarki odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2011-2016” został uchwalony przez Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego Uchwałą Nr XVIII/333/12 z dnia 19 czerwca 2012 r. Cele główne w „Planie ...” przyjęto za KPGO:

1. utrzymanie tendencji oddzielenia wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju wyrażonego w PKB;
2. zwiększenie udziału odzysku, w tym w szczególności odzysku energii z odpadów, zgodnego z wymogami ochrony środowiska;
3. zmniejszenie ilości wszystkich odpadów kierowanych na składowiska odpadów;
4. wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów;
5. współpraca z ministrem właściwym do spraw środowiska przy prowadzeniu bazy danych o produktach, opakowaniach i gospodarce odpadami (BDO);
6. minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów niebezpiecznych przy jednoczesnym zwiększaniu ilości tych odpadów poddawanych procesom odzysku;
7. rozwój systemu zbierania odpadów niebezpiecznych ze źródeł rozproszonych, z uwzględnieniem odpadów niebezpiecznych pochodzących ze strumienia odpadów komunalnych.

Cele szczegółowe w odniesieniu do gospodarki odpadami komunalnymi są następujące:

1. objęcie wszystkich mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego systemem selektywnego zbierania odpadów najpóźniej do 2015 roku;
2. zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska tak, aby w 2013 roku nie było składowanych więcej niż 50%, a w 2020 roku nie więcej niż 35% masy odpadów wytworzonych w 1995 roku;
3. zmniejszenie masy składowanych odpadów komunalnych do max. 60% wytworzonych odpadów do końca 2014 roku;
4. przygotowanie do ponownego wykorzystania i recyklingu materiałów odpadowych, przynajmniej takich jak papier, metal, tworzywa sztuczne i szkło z gospodarstw

- domowych i w miarę możliwości odpadów innego pochodzenia podobnych do odpadów z gospodarstw domowych na poziomie minimum 50% masy do 2020 roku;
5. objęcie zorganizowanym systemem odbierania odpadów komunalnych 100% mieszkańców najpóźniej do końca 2013 roku;
 6. zamknięcie wszystkich składowisk, które nie spełniają standardów wyznaczonych przez Unię Europejską oraz rekultywacja składowisk zamkniętych;
 7. rozwój selektywnego zbierania odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych, odpadów ZSEiE, wielkogabarytowych oraz odpadów z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych.

Cele zawarte w wymienionym dokumencie zostały we właściwy sposób transponowane do „Strategii...” (przede wszystkim: cel strategiczny I, cel operacyjny 2, kierunek działań B).

Zgodnie z zapisami „Planu gospodarki odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2011-2016” gmina Ława została przyporządkowana do Regionu Zachodniego gospodarki odpadami komunalnymi. System gospodarki odpadami w Regionie Zachodnim organizują dwa związki międzygminne: Związek Gmin Regionu Ostródzko-Ławskiego „Czyste Środowisko” oraz Ekologiczny Związek Gmin „Działdowszczyzna” w Działdowie. Gmina Ława należy do tego pierwszego.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego

Obowiązujący „Plan zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego” został przyjęty Uchwałą Nr VII/164/15 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 27 maja 2015 roku. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa jest jednym z najważniejszych dokumentów planistycznych województwa. Zawiera wskazanie kierunków i działań, których realizacja jest wypełnieniem zadań określonych przez strategię rozwoju społeczno-gospodarczego regionu. Jest kluczowym instrumentem koordynacji polityki przestrzennej w regionie.

Celem głównym polityki przestrzennej województwa jest: „Zrównoważony rozwój przestrzenny województwa, realizowany poprzez wykorzystanie cech i zasobów przestrzeni regionu, dla zwiększenia jego spójności w wymiarze przestrzennym, społecznym i gospodarczym, z uwzględnieniem ładu przestrzennego oraz zachowania wysokich walorów środowiska i krajobrazu”.

Cele szczegółowe polityki przestrzennej sformułowano następująco:

1. Dążenie w gospodarowaniu przestrzenią do uporządkowania i harmonii pomiędzy różnymi elementami i funkcjami tej przestrzeni dla ochrony ładu przestrzennego, jako niezbędnego wyznacznika równoważenia rozwoju.
2. Podwyższenie konkurencyjności regionu, w szczególności poprzez podnoszenie innowacyjności i atrakcyjności jego głównych ośrodków miejskich.
3. Poprawa jakości wewnętrznej regionu poprzez promowanie integracji funkcjonalnej i tworzenie warunków dla wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich, z wykorzystaniem potencjałów wewnętrznych.
4. Poprawa dostępności terytorialnej regionu w relacjach zewnętrznych i wewnętrznych poprzez rozwijanie systemów infrastruktury technicznej, w tym infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej.

5. Zachowanie i odtwarzanie wysokiej jakości struktur przyrodniczo-kulturowych i krajobrazowych regionu oraz zrównoważone korzystanie z zasobów środowiska, stanowiące istotny element polityki rozwoju województwa.
6. Zwiększenie odporności przestrzeni województwa na zagrożenie naturalne i antropogeniczne oraz utratę bezpieczeństwa energetycznego, a także uwzględnienie w polityce przestrzennej regionu potrzeb obronnych państwa.

Za podstawową zasadę polityki zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego przyjmuje się zasadę zrównoważonego rozwoju.

Ponieważ – jak wykazano wcześniej – projekt „Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Iława” ze swoimi celami strategicznymi oraz celami operacyjnymi był inspirowany zapisami „Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025”, a plan zagospodarowania przestrzennego województwa zawiera wskazanie kierunków i działań, których realizacja jest wypełnieniem zadań określonych przez tę strategię, analizowany dokument (w szczególności cel główny, cele strategiczne, kierunki działań i zadania do realizacji) jest również zgodny z zapisami „Planu zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego”.

Program Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2011-2014 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2015-2018

Celem strategicznym „Programu Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2011-2014 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2015-2018” jest: *Ochrona zasobów naturalnych, poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.*

Dokument wyznacza następujące priorytety i kierunki działań:

Priorytet I: Doskonalenie działań systemowych

Kierunki działań:

- I.1. Uwzględnianie zasad ochrony środowiska w strategicznych programach rozwoju województwa;
- I.2. Rozwój współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej dla realizacji celów Programu Ochrony Środowiska;
- I.3. Aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska.
- I.4. Rozwój systemu ek zarządzania.
- I.5. Wzrost udziału społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska.
- I.6. Rozwój badań i postęp techniczny w dziedzinie ochrony środowiska.
- I.7. Wzrost odpowiedzialności za szkody w środowisku.
- I.8. Uwzględnianie aspektów ekologicznych w planowaniu przestrzennym.
- I.9. Wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa.

Priorytet II: Zapewnienie ochrony i racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych

Kierunki działań:

- II.1. Ochrona przyrody i krajobrazu.
- II.2. Rozwijanie trwale zrównoważonej, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej.
- II.3. Racjonalne gospodarowanie zasobami wody.
- II.4. Ochrona powierzchni ziemi.
- II.5. Właściwe gospodarowanie zasobami geologicznymi.

II.6. Ochrona klimatu.

II.7. Doskonalenie gospodarowania zasobami energetycznymi.

Priorytet III: Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego

Kierunki działań:

- III.1. Ograniczanie środowiskowych zagrożeń zdrowia i życia.
- III.2. Poprawa jakości powietrza
- III.3. Poprawa jakości wód.
- III.4. Doskonalenie gospodarki odpadami.
- III.5. Ograniczanie oddziaływania hałasu i pól elektromagnetycznych.
- III.6. Ograniczanie zagrożeń ze strony substancji chemicznych w środowisku.

Cel, priorytety i kierunki działań zawarte w wymienionym dokumencie zostały we właściwy sposób transponowane do „Strategii...” (przede wszystkim: cel strategiczny I, cel operacyjny 2, kierunek działań A i B oraz cel strategiczny III, cel operacyjny 2, kierunek działań A).

Program rozwoju OZE województwa warmińsko –mazurskiego na lata 2013-2020

Program rozwoju OZE województwa warmińsko – mazurskiego na lata 2013 –2020 wskazuje kierunki działań, w których polityka regionalna może najskuteczniej przyczynić się do zwiększenia udziału energii z odnawialnych źródeł w ogólnym bilansie energetycznym województwa. Osiągnięcie wymaganego w pakiecie energetyczno-klimatycznym wskaźnika 15 % udziału energii ze źródeł odnawialnych w zużyciu energii końcowej w 2020 roku zobowiązuje samorządy do wspierania istniejących oraz powstawania nowych inwestycji opartych na wykorzystaniu nowych źródeł energii, które zmierzają do rozwoju i uniezależnienia się regionu od zewnętrznych dostaw energii.

Cele Programu rozwoju OZE województwa warmińsko-mazurskiego na 2020 rok:

- Produkcja energii ogółem z OZE na poziomie 14 000 TJ, tj. około 18,4% przewidywanego zużycia energii w regionie;
- Produkcja energii elektrycznej na poziomie 1 700 GWh tj. około 49 % zużycia energii elektrycznej w województwie;
- Redukcja emisji CO₂ z tytułu produkcji energii elektrycznej z OZE o 1 530 tys. ton;
- Obniżenie wskaźnika zużycia energii na 1 mln PKB w regionie z poziomu 1,94 TJ/mln PKB do poziomu 1,67TJ/mln PKB w roku 2020.

Cele zawarte w wymienionym dokumencie zostały we właściwy sposób transponowane do „Strategii...” (przede wszystkim: cel strategiczny I, cel operacyjny 3, kierunek działań C).

Wojewódzki Program Zwiększania Lesistości

„Wojewódzki program zwiększenia lesistości na lata 2001 – 2010” obejmuje okres miniony. W chwili obecnej brak jest aktualnego programu zwiększania lesistości dla województwa warmińsko-mazurskiego.

Program ochrony powietrza dla strefy warmińsko-mazurskiej ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu zawartego w pyłe PM10 wraz z Planem działań krótkoterminowych ze względu na ryzyko wystąpienia przekroczenia poziomu dopuszczalnego dla pyłu zawieszonego PM10

Program Ochrony Powietrza został przyjęty Uchwałą Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego Nr IV/96/15 z dnia 16 lutego 2015 r. Głównym celem sporządzenia i wdrożenia Programu Ochrony Powietrza jest przywrócenie naruszonych standardów jakości powietrza, a przez to poprawa warunków życia mieszkańców, podwyższenie standardów cywilizacyjnych oraz lepsza jakość życia w strefie. Program identyfikuje następujące działania kierunkowe zmierzające do przywrócenia standardów jakości powietrza w zakresie pyłu zawieszonego PM10 i benzo(a)pirenu:

1. W zakresie ograniczania emisji powierzchniowej (niskiej, rozproszonej emisji komunalno-bytowej i technologicznej): rozbudowa centralnych systemów zaopatrywania w energię ciepłą, zmiana paliwa na inne o mniejszej zawartości popiołu lub zastosowanie energii elektrycznej, względnie indywidualnych źródeł energii odnawialnej, zmniejszanie zapotrzebowania na energię ciepłą poprzez ograniczanie strat ciepła – termomodernizacja budynków, ograniczanie emisji z niskich rozproszonych źródeł technologicznych, zmiana technologii i surowców stosowanych w rzemiośle, usługach i drobnej wytwórczości wpływająca na ograniczanie emisji pyłu zawieszonego PM10 i B(a)P.
2. W zakresie ograniczania emisji liniowej (komunikacyjnej): kontynuacja modernizacji taboru komunikacji w miastach i gminach, wprowadzenie nowych niskoemisyjnych paliw i technologii, szczególnie w systemie transportu publicznego i służb miejskich, szkolenia kierowców i obsługi maszyn dotyczące zmniejszenia emisji poprzez odpowiednie użytkowanie pojazdów, stosowanie zachęt finansowych do wymiany pojazdów na bardziej przyjazne środowisku, kierowanie ruchu tranzytowego z ominięciem miasta lub jego części centralnych, tworzenie stref z zakazem ruchu samochodów, rozwój i zwiększanie efektywności systemu transportu publicznego, polityka cenowa opłat za przejazdy i zsynchronizowanie rozkładów jazdy transportu zbiorowego zachęcające do korzystania z systemu transportu zbiorowego, tworzenie systemu ścieżek rowerowych, tworzenie systemu płatnego parkowania w centrum miast, intensyfikacja okresowego czyszczenia ulic (szczególnie w okresach bezdeszczowych), wprowadzenie ograniczeń prędkości na drogach o pyłacej nawierzchni, stosowanie przy modernizacji dróg i parkingów materiałów i technologii gwarantujących ograniczenie emisji pyłu podczas eksploatacji, uprzywilejowanie ruchu pieszego w centrum miasta.
3. W zakresie ograniczania emisji z istotnych źródeł punktowych – energetyczne spalanie paliw: ograniczenie emisji pyłu zawieszonego PM10 oraz B(a)P poprzez optymalne sterowanie procesem spalania i podnoszenie sprawności procesu produkcji energii, zmiana paliwa na inne, o mniejszej zawartości popiołu i siarki, stosowanie technik gwarantujących zmniejszenie emisji substancji do powietrza, stosowanie technik odpylania, odsiarczania i odazotowania spalin o dużej efektywności, stosowanie oprócz spalania paliw odnawialnych źródeł energii, zmniejszenie strat przesyłu energii.
4. W zakresie ograniczania emisji z istotnych źródeł punktowych – źródła technologiczne: stosowanie efektywnych technik odpylania, odsiarczania i odazotowania gazów odlotowych, zmiana technologii produkcji, w tym likwidacja źródeł o znaczącej emisji pyłu, zmiana profilu produkcji wpływająca na ograniczenie emisji substancji zanieczyszczających.
5. W zakresie przetwórstwa mięsnego na skalę komercyjną (fast-foody, restauracje, itp.): stosowanie metod smażenia mięsa (np. z konwerterem katalitycznym), zapewniających

obniżenie emisji benzo(a)pirenu, stosowanie zachęt finansowych dla restauracji, które są skłonne wymienić systemy wentylacyjne, promocja w lokalnych społecznościach obiektów przetwórstwa mięsa stosujących metody smażenia zapewniające obniżenie emisji benzo(a)pirenu.

6. W zakresie ograniczania emisji powstającej w czasie pożarów lasów i wypalania łąk, ściernisk, pól: zapobieganie pożarom w lasach (uświadamianie społeczeństwa, zakazy wchodzenia w trakcie suszy, sprzątanie lasów), użytkowanie terenów publicznych z wykorzystaniem bezpiecznych praktyk wykorzystujących użycie ognia, skuteczne egzekwowanie zakazu wypalania łąk, ściernisk i pól.
7. W zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi: usprawnianie infrastruktury recyklingu, w celu ułatwienia zbiórki odpadów, zachęcenie do stosowania kompostowników, stworzenie specjalnego systemu programów zbiórki odpadów zielonych pochodzących z ogrodów, zbiórka makulatury, prowadzenie kampanii edukacyjnych, informujących społeczeństwo o zagrożeniach dla zdrowia płynących z „otwartego” spalania śmieci.
8. W zakresie edukacji ekologicznej i reklamy: kształtowanie właściwych zachowań społecznych poprzez propagowanie konieczności oszczędzania energii cieplnej i elektrycznej oraz uświadamianie o szkodliwości spalania paliw niskiej jakości, prowadzenie akcji edukacyjnych mających na celu uświadamianie społeczeństwa o szkodliwości spalania odpadów (śmieci) połączonych z nakładaniem mandatów za spalanie odpadów (śmieci), uświadamianie społeczeństwa o korzyściach płynących z użytkowania scentralizowanej sieci ciepłowniczej, termomodernizacji i innych działań związanych z ograniczeniem emisji niskiej, promocja nowoczesnych, niskoemisyjnych źródeł ciepła, wspieranie przedsięwzięć polegających na reklamie oraz innych rodzajach promocji towaru i usług propagujących model konsumpcji zgodny z zasadami zrównoważonego rozwoju, w tym w zakresie ochrony powietrza.
9. W zakresie planowania przestrzennego:
 - uwzględnianie w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego sposobów zabudowy i zagospodarowania terenu umożliwiających ograniczenie emisji pyłu zawieszonego PM10, B(a)P, poprzez działania polegające na: wprowadzaniu zieleni ochronnej i urządzonej oraz niekubaturowe zagospodarowanie przestrzeni publicznych miast (place, skwery), zachowaniu istniejących terenów zieleni i wolnych od zabudowy celem lepszego przewietrzania miast, ustalaniu sposobu zaopatrzenia w ciepło z zakazem używania paliw stałych w indywidualnych stałych źródłach ciepła w nowoplanowanej zabudowie, preferowanie podłączania nowych obiektów do sieci ciepłowniczej w rejonach objętych centralnym systemem ciepłowniczym, modernizowaniu układu komunikacyjnego celem przeniesienia ruchu poza ścisłe centrum miast, reorganizacji układu komunikacyjnego oraz wprowadzeniu stref zamkniętych dla ruchu samochodowego w ścisłym centrum miast, zapewnieniu obsługi transportem zbiorowym na etapie tworzenia planów miejscowych i wydawania decyzji o warunkach zabudowy,
 - w decyzjach środowiskowych dla budowy i przebudowy dróg: zalecenie stosowania wzdłuż ciągów komunikacyjnych pasów zieleni izolacyjnej (z roślin o dużych zdolnościach fitoromediacyjnych), zalecenie stosowania ekranów akustycznych pochłaniających typu „zielona ściana” zamiast najczęściej stosowanych ekranów odbijających,
 - Planowanie rozbudowy miast w sposób zapobiegający zbytniemu „rozlewaniu się” miast.

Działania opisane w wymienionym dokumencie zostały we właściwy sposób transponowane do „Strategii...” (przede wszystkim: cel strategiczny I, wszystkie cele operacyjne oraz cel strategiczny III, cel operacyjny 2, kierunek działań A).

Program ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami położonych wzdłuż dróg krajowych oraz wojewódzkich na terenie województwa warmińsko-mazurskiego, o obciążeniu ponad 3 mln pojazdów rocznie, których eksploatacja spowodowała negatywne oddziaływanie akustyczne w wyniku przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu określonych wskaźnikami L_{DWN} i L_N

Program... został przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego Nr III/42/2014 z dnia 30.12.2014 r. W dokumencie nie uwzględniono żadnych dróg z terenu gminy Iława.

Programy transportowe

Nie dotyczą i nie zostały opracowane.

Projekt „Programu rewitalizacji miast Cittaslow województwa warmińsko-mazurskiego“

Nie dotyczą obszaru gminy Iława (gmina wiejska).

Plan gospodarowania wodami dla dorzecza Wisły

W „Planie gospodarowania wodami dla dorzecza Wisły” wyszczególniono następujące cele środowiskowe dla jednolitych części wód powierzchniowych:

Przy ustalaniu celów środowiskowych dla JCW brano pod uwagę aktualny stan JCW w związku z wymaganym zgodnie z RDW warunkiem niepogarszania ich stanu. Dla jednolitych części wód, będących obecnie w bardzo dobrym stanie/potencjale ekologicznym, celem środowiskowym będzie utrzymanie tego stanu/potencjału. Ponadto, ustalając cele uwzględniano także różnicę pomiędzy naturalnymi, a silnie zmienionymi oraz sztucznymi częściami wód. Dla naturalnych części wód celem będzie osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego, dla silnie zmienionych i sztucznych części wód – co najmniej dobrego potencjału ekologicznego. Ponadto, w obydwóch przypadkach, w celu osiągnięcia dobrego stanu/potencjału konieczne będzie dodatkowo utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego. Dla obszarów chronionych funkcjonujących na obszarach dorzeczy nie zostały podwyższone cele środowiskowe.

W „Planie gospodarowania wodami dla dorzecza Wisły” wyszczególniono następujące cele środowiskowe dla jednolitych części wód podziemnych: dla części wód będących w co najmniej dobrym stanie chemicznym i ilościowym, celem środowiskowym będzie utrzymanie tego stanu.

Cele zawarte w wymienionym dokumencie zostały we właściwy sposób transponowane do „Strategii...” (przede wszystkim: cel strategiczny I, cel operacyjny 2, kierunek działań B).

Rozporządzenie w sprawie warunków korzystania z wód regionu wodnego

Nie zostało opracowane.

Projekt planów ochrony oraz planów zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000

Plany zadań ochronnych opracowano i ustanowiono dla 3 spośród 6 obszarów Natura 2000 występujących na terenie gminy Iława:

- Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 2 grudnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 **Aleje Pojezierza Iławskiego** PLH280051,
- Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy oraz Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 **Dolina Drwęcy** PLH280001,
- Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie oraz Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 31 marca 2015 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 **Ostoja Iławska** PLH28005.

Wymienione dokumenty wyszczególniają m.in. cele planowanych działań ochronnych. Cele te zostały we właściwy sposób uwzględnione w „Strategii...” (przede wszystkim: cel strategiczny I, cel operacyjny 2, kierunek działań A i B).

3.4.3. Powiązania z dokumentami szczebla gminnego

„Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Iława”

Aktualnie obowiązujące studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego zostało zatwierdzone uchwałą Rady Gminy Iława nr XLVII/454/2010 z dnia 5 listopada 2010 r. Jest ono zmianą dotychczas obowiązującego studium, uchwalonego przez Radę Gminy Iława uchwałą Nr XIX/146/2000 z dnia 14 kwietnia 2000 r.

Aktualnie obowiązujący miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Iława został uchwalony uchwałą Rady Gminy Iława Nr XIII/108/2003 dnia 3 grudnia 2003 r. i zmieniony uchwałą Rady Gminy Iława nr XXXIX/346/2006 z dnia 31 maja 2006 r.

W studium, ze względu na naturalne warunki fizjograficzno-przyrodnicze, wyodrębniono w gminie Iława cztery strefy o zróżnicowanych predyspozycjach rozwojowych:

Strefa I Krajobrazowa

Obejmuje południową część obszaru Parku Krajobrazowego Pojezierza Iławskiego oraz południowe części Obszaru Chronionego Krajobrazu Pojezierza Iławskiego. W granicach parku położona jest miejscowość wypoczynkowa Siemiany. Poza granicami Parku, w jego otulinie i w części południowo zachodniej stref chronionego krajobrazu położone są miejscowości Szymbark, Starzykowo, Gardzień i Kamionka, a w części wschodniej miejscowość Sąpy, Wola Kamieńska, Tynwałd, Kamień Duży oraz Szalkowo, Jażdżówki, Makowo i Jezierzycze – jako

miejsowości letniskowe. Na zachód od miejscowości Siemiany znajduje się rezerwat „Jezioro Jasne”. Znaczącą rolę gospodarczą i turystyczną dla tego obszaru pełni akwen Jezioraka.

Strefa II Rolnicza

Obejmuje zachodnią część gminy z miejscowościami: Ząbrowo, Gałdowo, Laseczno, Stradomno, Nejdyki, Wikielec, Mózgowo.

Strefa III Rolniczo-gospodarcza

Obejmuje wschodnią część gminy z miejscowościami: Frednowy, Tynwałd, Franciszkowo, Stanowo, Wola Kamieńska, Rudzienice, Kałdunki, Małyki, Kałduny, Gromoty, Ławice i Dziarny. W miejscowościach tych rozwinięta jest towarowa hodowla drobiu, będąca specjalizacją gminy. Wschodnia granica gminy, będąca jednocześnie granicą strefy, pokrywa się z rzeką Drwęcą jako „Rezerwatem Rzeki Drwęcy”.

Strefa IV Leśna

Obejmuje południowy kompleks lasów iławskich z miejscowościami: Radomek, Karaś i rezerwatem przyrody „Jezioro Karaś”.

Zapisy w/w dokumencie zostały uwzględnione w opracowanej „Strategii...”, przede wszystkim w planowaniu zadań przewidzianych do realizacji przez Gminę Iława.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Iława na lata 2015-2018 z perspektywą na lata 2019-2022

„Program Ochrony Środowiska dla Gminy Iława na lata 2015-2018 z perspektywą na lata 2019-2022” przyjęto uchwałą Nr XIII/96/2015 Rady Gminy Iława z dnia 30 października 2015 roku. Program został poddany strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko.

W programie wyznaczono następujące priorytety:

- Priorytet I - Gospodarka Wodno – Ściekowa
- Priorytet II - Powierzchnia Ziemi i Gleby
- Priorytet III - Ochrona Przyrody
- Priorytet IV - Gospodarka Odpadami
- Priorytet V - Powietrze Atmosferyczne
- Priorytet VI - Klimat Akustyczny
- Priorytet VII - Pola Elektromagnetyczne
- Priorytet VIII - Energia i Odnawialne Źródła Energii
- Priorytet IX - Monitoring Środowiska
- Priorytet X - Edukacja Ekologiczna i Współpraca Gminna

Cel, priorytety i kierunki działań zawarte w wymienionym dokumencie zostały we właściwy sposób transponowane do „Strategii...” (przede wszystkim: cel strategiczny I, cel operacyjny 2, kierunek działań A i B oraz cel strategiczny III, cel operacyjny 2, kierunek działań A).

Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Iława

„Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Iława” został opracowany w 2009 r. W dokumencie zaplanowano 4 typy działań:

1. Wdrożenie systemu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest oraz systemu ich magazynowania i wywozu na składowisko odpadów niebezpiecznych.
2. Oczyszczenie terenów z odpadów azbestowych.
3. Wyeliminowanie i unieszkodliwienie ich poprzez deponowanie odpadów zawierających azbest na bezpiecznych składowiskach odpadów azbestowych.
4. Prowadzenie monitoringu realizacji programu i okresowe raportowanie jego realizacji władzom samorządowym oraz mieszkańcom.

Działania zawarte w wymienionym dokumencie zostały we właściwy sposób uwzględnione w „Strategii...” (przede wszystkim: cel strategiczny I, cel operacyjny 2, kierunek działań B oraz cel strategiczny III, cel operacyjny 2, kierunek działań A).

Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Iława na lata 2012-2027

Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Iława na lata 2012-2027 przyjęto uchwałą Rady Gminy nr XXIV/233/2012 z dnia 26 października 2012 r. Projekt został poddany strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko. „Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Iława na lata 2012-2027” planują następujące kierunki działań:

- rozbudowę i modernizację systemów energetycznych dla zapewnienia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej,
- racjonalizację zużycia energii obejmującą:
 - działania termomodernizacyjne,
 - inwestycje modernizacyjne,
 - zwiększenie sprawności wytwarzania i sprawności przesyłu energii,
 - oszczędne gospodarowanie energią elektryczną,
- wykorzystanie odnawialnych źródeł energii.

Kierunki działań zawarte w wymienionym dokumencie zostały we właściwy sposób uwzględnione w „Strategii...” (przede wszystkim: cel strategiczny I, cel operacyjny 2, kierunek działań B oraz cel operacyjny 3, wszystkie kierunki działań).

Plan gospodarki niskoemisyjnej

W 2015 r. opracowano „Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Ostródzko-Iławskiego Obszaru Funkcjonalnego”. Społeczno-gospodarczy Ostródzko-Iławski Obszar Funkcjonalny (OIOF) został powołany 4 listopada 2013 roku przez przedstawicieli Gminy Miejskiej Ostróda, Gminy Miejskiej Iława, Gminy Ostróda, **Gminy Iława**, Gminy Miłomłyn, Gminy Morąg, Powiatu Ostródzkiego oraz partnerów wspierających (organizacji pozarządowych) w wyniku zawartej umowy partnerstwa.

Celem strategicznym realizacji „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Ostródzko-Iławskiego Obszaru Funkcjonalnego” jest rozwój gospodarki niskoemisyjnej przy jednoczesnym zapewnieniu zrównoważonego rozwoju gmin Ostródzko-Iławskiego Obszaru Funkcjonalnego i dążeniu do redukcji emisji gazów cieplarnianych, poprawę efektywności energetycznej i związanego z tym zmniejszenia zużycia energii finalnej, a także zwiększenia udziału

odnawialnych źródeł energii w wytwarzaniu energii na terenie gmin OIOF oraz poprawę jakości powietrza.

Celami szczegółowymi rozwoju gospodarki niskoemisyjnej w Gminach Ostródzko-Iławskiego Obszaru Funkcjonalnego są:

1. redukcja emisji gazów cieplarnianych do 2020 r.,
2. zmniejszenie zużycia energii finalnej do 2020 r.,
3. zwiększenie udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych do 2020 r.

Działania zapisane w „Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Ostródzko-Iławskiego Obszaru Funkcjonalnego” zmierzają do poprawy jakości powietrza na obszarach, na których odnotowano przekroczenia jakości poziomów dopuszczalnych stężeń w powietrzu i realizowane są programy ochrony powietrza (POP).

Cele i działania zawarte w wymienionym dokumencie zostały we właściwy sposób uwzględnione w „Strategii...” (przede wszystkim: cel strategiczny I, cel operacyjny 2, kierunek działań B oraz cel operacyjny 3, wszystkie kierunki działań).

Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Iława na lata 2015-2018.

„Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Iława na lata 2015-2018” został przyjęty Uchwałą Nr XIII/97/2015 Rady Gminy Iława z dnia 30 października 2015 r. Program formułuje następujące cele:

Cel główny 1 – prowadzenie polityki gminnej mającej na celu zachowanie istniejących walorów zabytkowych.

- Cel szczegółowy 1.1 Organizacja zasad wsparcia dla rewaloryzacji obiektów zabytkowych.
- Cel szczegółowy 1.2 Bezpośrednie wsparcie dla rewaloryzacji obiektów zabytkowych z budżetu Gminy.
- Cel szczegółowy 1.3 Dbalność o ład przestrzenny i krajobraz kulturowy w Gminie.
- Cel szczegółowy 1.4 Określanie warunków współpracy z właścicielami obiektów zabytkowych.

Cel główny 2 – odpowiednie wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego w celu przybliżenia tych walorów zarówno mieszkańcom gminy, jak i odwiedzających teren gminy turystom.

- Cel szczegółowy 2.1 Rozwój produktów turystycznych opartych na walorach dziedzictwa kulturowego.
- Cel szczegółowy 2.2 Wykorzystanie Internetu i multimediiów w celu nowoczesnej promocji walorów zabytkowych.
- Cel szczegółowy 2.3 Wzrost popularności atrakcji turystycznych Gminy Iława wśród osób korzystających z walorów wodnych Gminy, zarówno z kraju i zagranicy.
- Cel szczegółowy 2.4 Promocja na forum krajowym i zagranicznym.
- Cel szczegółowy 2.5 Edukacja społeczeństwa w zakresie zachowania dziedzictwa kulturowego.

Cele zawarte w wymienionym dokumencie zostały we właściwy sposób uwzględnione w „Strategii...” (przede wszystkim: cel strategiczny III, cel operacyjny 2, kierunek działań A oraz D, E, G oraz cel strategiczny IV, wszystkie cele operacyjne i kierunki działań).

Zintegrowana strategia rozwoju społeczno-gospodarczego Ostródzko-Iławskiego Obszaru Funkcjonalnego

W 2015 r. opracowano „Zintegrowaną Strategię Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Ostródzko-Iławskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2015-2025”. Głównym celem opracowania strategii było wskazanie możliwych kierunków rozwoju współpracy między jednostkami samorządu terytorialnego tworzącymi obszar funkcjonalny, a także określenie najważniejszych z punktu widzenia OIOF przedsięwzięć planowanych do realizacji w bieżącym i kolejnych okresach programowania funduszy unijnych.

Wizja rozwoju OIOF zawarta „Zintegrowanej Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Ostródzko-Iławskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2015-2025” została sformułowana następująco: „Ostródzko-Iławski Obszar Funkcjonalny stanowi teren wysokiej jakości życia i gospodarowania, o bogatej ofercie turystycznej, rekreacyjnej i kulturalnej, przyciągający turystów i inwestorów. Jako obszar o strategicznym komunikacyjnie położeniu, bogatych tradycjach i wielkiej atrakcyjności dla gości, jest to subregion ważny i doceniany w polityce rozwoju województwa warmińsko-mazurskiego. To teren stałego i konsekwentnego wzrostu opartego o aktywność, kreatywność i mobilność mieszkańców oraz o atrakcyjność położenia, zasobów przyrodniczych i kulturowych”.

Natomiast misja zawarta w „Zintegrowanej Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Ostródzko-Iławskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2015-2025” brzmi następująco: „Misją Ostródzko-Iławskiego Obszaru Funkcjonalnego jest zintegrowanie potencjału rozwojowego wspólnot samorządowych, wchodzących w jego skład, służące usprawnieniu procesów budowania zrównoważonego rozwoju poprzez pobudzanie przedsiębiorczości, poprawę warunków inwestowania, wspieranie rozwoju osobowego mieszkańców, pobudzenie ruchu turystycznego i podnoszenie standardów życia”.

W strategii rozwoju OIOF wskazano następujące obszary strategiczne:

1. Konkurencyjna i nowoczesna gospodarka.
2. Bogata i różnorodna infrastruktura.
3. Wysoka jakość życia.

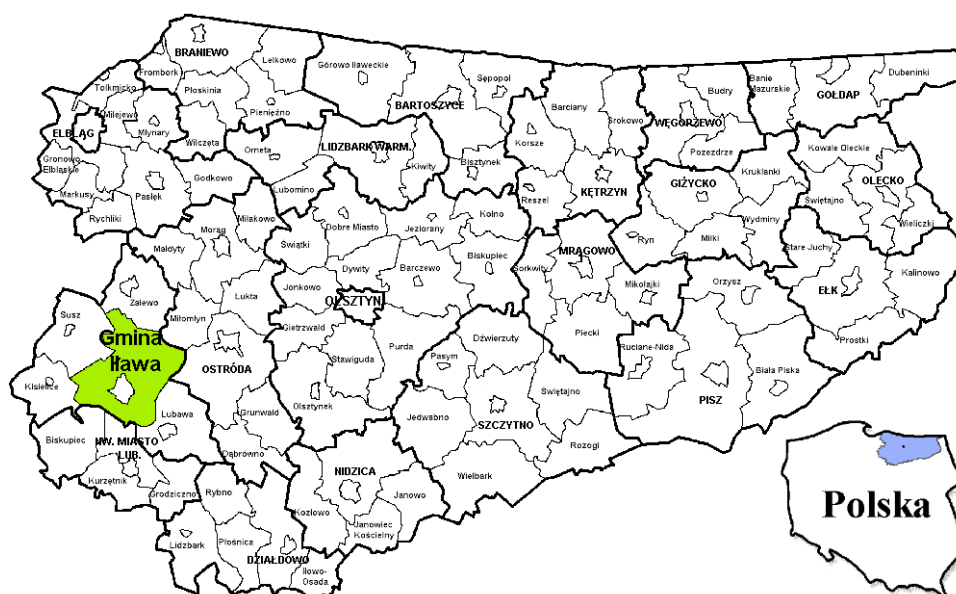
Cele i działania zawarte w wymienionym dokumencie zostały we właściwy sposób uwzględnione w „Strategii...” praktycznie we wszystkich celach strategicznych, operacyjnych i kierunkach działań.

4. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA, KLUCZOWE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI „STRATEGII...”

4.1. Krótka ocena poszczególnych komponentów środowiska, w tym na obszarach objętych znaczącym oddziaływaniem

4.1.1. Skrócona charakterystyka gminy

Gmina Iława leży w zachodniej części województwa warmińsko-mazurskiego (Rys. 1), w powiecie iławskim, granicząc z gminą miejską Iława, gminami: Zalewo, Miłomłyn, Ostróda, Lubawa, Nowe Miasto Lubawskie, Biskupiec, Kisielice i Susz.

opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

Rys. 1 Położenie gminy Iława w układzie administracyjnym kraju.

Gmina Iława zajmuje obszar o powierzchni 424,21 km². Przez gminę przebiega droga krajowa nr 16 i dwie drogi wojewódzkie, jak również kolejowe szlaki komunikacyjne: Warszawa-Gdańsk, Olsztyn-Poznań.

Wg stanu na dzień 31-12-2014 gmina Iława liczyła 12 754 mieszkańców (wg ewidencji gminnej). Gęstość zaludnienia na terenie gminy wynosi 30 mieszkańców na 1 km², a więc jest nieco wyższa niż przeciętna dla gmin wiejskich województwa.

W 2014 r. w systemie REGON było zarejestrowanych 945 jednostek gospodarczych, z czego blisko 99% stanowiły podmioty prywatne – przede wszystkim osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Liczba podmiotów gospodarczych w okresie 2010-2014

systematycznie rosła – w latach 2012-2014 z dynamiką oscylującą wokół 5-6% rocznie. Do najważniejszych podmiotów należą:

- URODA Polska Sp. z o.o. (dawniej Bi-es) – producent i dystrybutor wyrobów perfumeryjnych i kosmetycznych, zakład produkcyjny w Kamieniu Dużym,
- Fabryka Mebli Dekort Sp. J. w Smolnikach – producent mebli,
- „DREW-GÓR” Sp. z o.o. w Karasiu – producent drzwi drewnianych i płytowych, wyroby tartaczne,
- Zakład Produkcyjno-Usługowy „Stolgen” w Ząbrowie – producent stolarki drzwiowej,
- WILD Polska Sp. z o.o. – producent przetworów owocowych i warzywnych, zakład produkcyjny w Karasiu – czyszczenie, sortowanie, mrożenie (IQF) i pakowanie świeżo zebranych owoców, prowadzenie upraw integrowanych i ekologicznych w Szymbarku,
- Piekarnia TYPOLSKA Sp. J. w Szwałowie,
- Ośrodek Hodowli Indyków we Frednowych, filia INDYKPOL S.A. – największy polski producent piskląt indyckich,
- Wylęgarnia Indyków Nord-Pol Hatchery „GERCZAK” w Lasecznie – producent i eksporter indyckiego materiału zarodowego,
- Mazurskie Centrum Aktywnego Wypoczynku Gerczak w Jażdżówkach, centrum konferencyjne, sala bankietowa, organizacja uroczystości.

Podstawowe gałęzie gospodarki w gminie Iława to:

- rolnictwo (szczególnie chów i hodowla zwierząt, przede wszystkim drobiu),
- przetwórstwo przemysłowe (szczególnie produkcja wyrobów z drewna i produkcja mebli, produkcja artykułów spożywczych, produkcja wyrobów perfumeryjno-kosmetycznych),
- z uwagi na uwarunkowania przyrodniczo-krajobrazowe – turystyka.

Główne ośrodki turystyczne w gminie są zlokalizowane nad jeziorem Jeziorak w Siemianach, Makowie, Jażdżówkach.

4.1.2. Krajobraz i rzeźba terenu

Obszar gminy jest położony w większości w obrębie regionu fizyczno-geograficznego zwanego Pojezierzem Iławskim (Rys. 2). Część gminy położona na południe od Iławy zalicza się już do Pojezierza Brodnickiego. Natomiast południowo-wschodni pas to Dolina Drwęcy.

Rzeźba tego terenu ukształtowana została głównie w plejstocenie, a dokładniej w czasie ostatniego zlodowacenia bałtyckiego, w fazie recesyjnej stadium pomorskiego. Dalsza ewolucja krajobrazu nastąpiła po ustąpieniu lądolodu – w holocenie. Procesy rzeźbotwórcze zachodzą również w czasach współczesnych człowiekowi. Krajobraz jest, więc stosunkowo młody, liczy zaledwie kilkanaście tysięcy lat.

Dominującymi formami ukształtowania terenu są: wysoczyzna moreny dennej i tereny równinne sandru (sandr iławski nachylony z północy ku południowi). Powierzchnie te są poprzecinane rynnami subglacjalnymi – wśród nich dominuje rynna jeziora Jeziorak. Stosunkowo duża jest także rynna siemiańsko-gardzieńska, w której znajdują się jeziora:

Jasne, Urowiec, Osa i Gardzień oraz rynny Jeziora Szymbarskiego i jeziora Silm. W holocenie nastąpił rozwój sieci rzecznej oraz ewolucja den dolin. Powstały także równiny akumulacji torfowiskowej i jeziornej. Największe z nich wykształciły się w okolicach jeziora Gaudy, a także pomiędzy jeziorami Piotrkowskim i Januszewskim. Wschodnia granica terenu gminy przebiega doliną rzeki Drwęcy.

W części północnej i południowej gminy dominuje krajobraz leśny, a w zachodniej i wschodniej – rolniczy (pola uprawne, łąki, pastwiska).

Źródło: Centralna Baza Danych Geologicznych

Rys. 2 Teren gminy Iława na tle krain fizycznogeograficznych.

4.1.3. Klimat

Gmina Iława wg R. Gumińskiego leży w „wschodniobałtyckiej” dzielnicy klimatycznej. Pod względem klimatycznym obszar Gminy Iława charakteryzują:

- średnia temperatura powietrza – 7,5 - 80 C;
- okres wegetacyjny – 210 dni;
- liczba dni przymrozkowych – 90-100 dni;
- roczna suma opadów – do 600 - 650 mm;
- średnia ilość opadów – 671 mm;
- liczba dni pochmurnych w ciągu roku – około 128 dni;

- średnie dzienne nasłonecznienie rzeczywiste w lecie (VI-VIII) wynosi 7-7,5 godzin, natomiast w zimie (XII-II) poniżej 1,3 godziny;
- najsilniejsze wiatry występujące na terenie Gminy z południowego wschodu i zachodu, a najsłabsze ze wschodu.

4.1.4. Przyroda i różnorodność biologiczna

Według podziału regionalnego szata roślinna gminy Iława należy do Prowincji Niżowo-Wyżynnej, Środkowoeuropejskiej, Działu Bałtyckiego, Poddziału Pasa Równin Przymorskich i Wysoczyzn Pomorskich, Krainy Pojezierze Pomorskie i Okręgu Iławskiego. Najważniejszym zbiorowiskiem leśnym w tej krainie są buczyny pomorskie, które stopniowo zmieniają swój skład florystyczny i w miarę przesuwania się na wschód regionu zanikają. W Okręgu Iławskim buk osiąga swój absolutny kres zasięgu wschodniego i wraz ze świerkiem stanowi obraz przemian gatunków i zespołów roślinnych.

Wielogatunkowe lasy mieszane gminy Iława mają pod względem geobotanicznym duże znaczenie, bowiem zbiorowiska źródłiskowe i łęgowe zmieniają tu swój charakter i nabywają nowe cechy boru mieszanego (*Pino-Quercetum*). Najczęściej występującymi gatunkami lasów mieszanych są: buk, sosna, dąb, klon, brzoza i lipa drobnolistna. Wskaźnik lesistości gminy jest wysoki i wynosi 41,5 %. Największy kompleks leśny „Lasy Iławskie” (powierzchnia > 20 tys. ha) zajmuje niemal całą północną i południową część gminy. Miasto Iława znajdujące się w środkowej części masywu powoduje zwężenie jego zasięgu, a na zachód i wschód od tego przewężenia rozciąga się obszar prawie bezleśny. Większość drzewostanów ma status lasów ochronnych, głównie jako lasy wodochronne i ostoje dla zwierzyny.

Ważnym z przyrodniczego punktu widzenia elementem szaty roślinnej gminy są zbiorowiska lobeliowe oraz łąki ramienicowe związane z występowaniem jezior oligotroficznych o charakterze reliktowym, będące historycznym elementem florystycznym Pojezierza Iławskiego. Niestety naturalny proces eutrofizacji zachodzący w zbiornikach oligotroficznych, przyspieszony antropogenicznie przez prowadzoną w minionych latach niewłaściwą gospodarkę wodno-ściekową i działalność rolniczą powoduje zmianę warunków środowiskowych i przekształcenie jezior lobeliowych w eutroficzne. Konsekwencją tego jest wypieranie charakterystycznego składu florystycznego na rzecz pospolitych roślin jeziornych typu *Potamogeton*. Bogactwo naturalnych zbiorników wodnych w gminie wiąże się z występowaniem znacznej liczby torfowisk, zarówno wysokich i przejściowych związanych z jeziorami oligotroficznymi, jak i niskich powstałych w skutek sukcesji jezior eutroficznych.

Na terenie gminy Iława występują następujące gatunki roślin objęte art. 4 dyrektywy 2009I147IWE i gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92I43IEWG:

- roślina z rodziny selerowatych: starodub łąkowy (*Angelica palustris*),
- mech: sierpowiec błyszczący (*Drepanocladus vernicosus*),
- gatunek byliny należący do rodziny storczykowatych (*Orchidaceae*): lipiennik Loesela (*Liparis loeselii*).

Fauna gminy Ława, ze względu na wysokie walory przyrodnicze i dużą lesistość gminy, reprezentowana jest przez wiele gatunków zwierząt pospolitych oraz prawnie chronionych. Do charakterystycznych przedstawicieli tego obszaru należą:

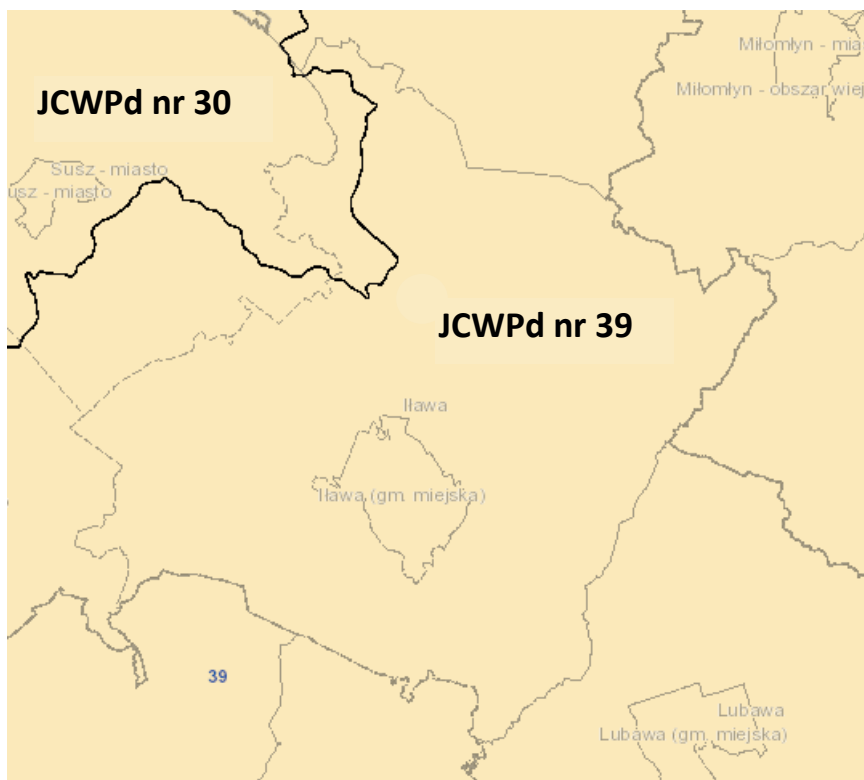
- ssaki: dzik, łoś, sarna, jeleń europejski, jenot, piżmak, daniel, wilk, ryś, lis, borsuk, kuna, tchórz zwyczajny, gronostaj, łasica, królik, zając szarak, wiewiórka, nornica ruda, karczownik ziemnowodny, polnik północny, polnik bury, polnik zwyczajny, mysz, popielica, kret; w tym gatunki objęte art. 4 dyrektywy 2009/147/WE i gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43/EEG: mopek (*Barbastella barbastellus*), bóbr europejski (*Castor fiber*), wydra europejska (*Lutra lutra*), nocek łydkowłosy (*Myotis dasycneme*), nocek duży (*Myotis myotis*);
- ptaki, w tym gatunki objęte art. 4 dyrektywy 2009/147/WE i gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43/EEG: zimorodek zwyczajny (*Alcedo atthis*), cyraneczka zwyczajna (*Anas crecca*), świstun zwyczajny (*Anas penelope*), kaczka krzyżówka (*Anas platyrhynchos*), gęś białoczelną (*Anser albifrons*), gęś gęgawa (*Anser anser*), gęś zbożowa (*Anser fabalis*), orlik krzykliwy (*Aquila pomarina*), podgorzałka zwyczajna (*Aythya nyroca*), czernica (*Aythya fuligula*), bąk zwyczajny (*Botaurus stellaris*), gągoł krzykliwy (*Bucephala clangula*), lelek kozodój (*Caprimulgus europaeus*), rybitwa czarna (*Chlidonias niger*), bocian biały (*Ciconia ciconia*), bocian czarny (*Ciconia nigra*), błotniak stawowy (*Circus aeruginosus*), derkacz zwyczajny (*Crex crex*), łabędź niemy (*Cygnus olor*), dzięcioł średni (*Dendrocopos medius*), dzięcioł czarny (*Dryocopus martius*), muchołówka białoszyja (*Ficedula albicollis*), muchołówka mała (*Ficedula parva*), łyska zwyczajna (*Fulica atra*), bekas kszyc (*Gallinago gallinago*), żuraw zwyczajny (*Grus grus*), bielik zwyczajny (*Haliaeetus albicilla*), bączek zwyczajny (*Ixobrychus minutus*), dzierzba gąsiorek (*Lanius collurio*), lerka – skowronek borowy (*Lullula arborea*), podróżniczek (*Luscinia svecica*), tracz nurogęś (*Mergus merganser*), kania czarna (*Milvus migrans*), kania ruda (*Milvus milvus*), hełmiatka zwyczajna (*Netta rufina*), rybołów zwyczajny (*Pandion haliaetus*), trzmielojad zwyczajny (*Pernis apivorus*), kormoran zwyczajny podgatunek (*Phalacrocorax carbo sinensis*), batalion (*Philomachus pugnax*), dzięcioł zielonosiwy (*Picus canus*), zielonka (*Porzana parva*), kropiatka (*Porzana porzana*), rybitwa zwyczajna (*Sterna hirundo*), jarzębatka (*Sylvia nisoria*);
- gady: jaszczurka zwinka, jaszczurka żyworódka, padalec zwyczajny, żmija zygzakowata, zaskroniec zwyczajny;
- płazy: żaba trawna, żaba jeziorkowa, rzekotka drzewna, grzebiuszka ziemna, ropucha szara, ropucha zielona, traszka zwyczajna; w tym gatunki objęte art. 4 dyrektywy 2009/147/WE i gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43/EEG: kumak nizinny (*Bombina orientalis*), traszka grzebieniasta (*Triturus cristatus*);
- ryby: sandacz, szczupak, węgorz, karaś, leszcz, sum, płóc, karp, lin, wzdreńga, okoń, ukleja, amur, w tym gatunki objęte art. 4 dyrektywy 2009/147/WE i gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43/EEG: koza pospolita (*Cobitis taenia*), głowacz białopłetwy (*Cottus gobio*), minóg rzeczny (*Lampetra fluviatilis*), minóg strumieniowy (*Lampetra planeri*), piskorz (*Misgurnus fossilis*), różanka pospolita (*Rhodeus sericeus amarus*);

- Istotna populacja bezkręgowców, w tym gatunki objęte art. 4 dyrektywy 2009/147/WE i gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43/EEG: zatoczek łamliwy (*Anisus vorticulus*), kozioróg dębosz (*Cerambyx cerdo*), zalotka większa (*Leucorrhinia pectoralis*), czerwończyk nieparek (*Lycaena dispar*), pachnica dębowa (*Osmoderma eremita*), poczwarówka zwężona (*Vertigo angustior*), poczwarówka jajowata (*Vertigo moulinsiana*).

4.1.5. Wody

4.1.5.1 Wody podziemne

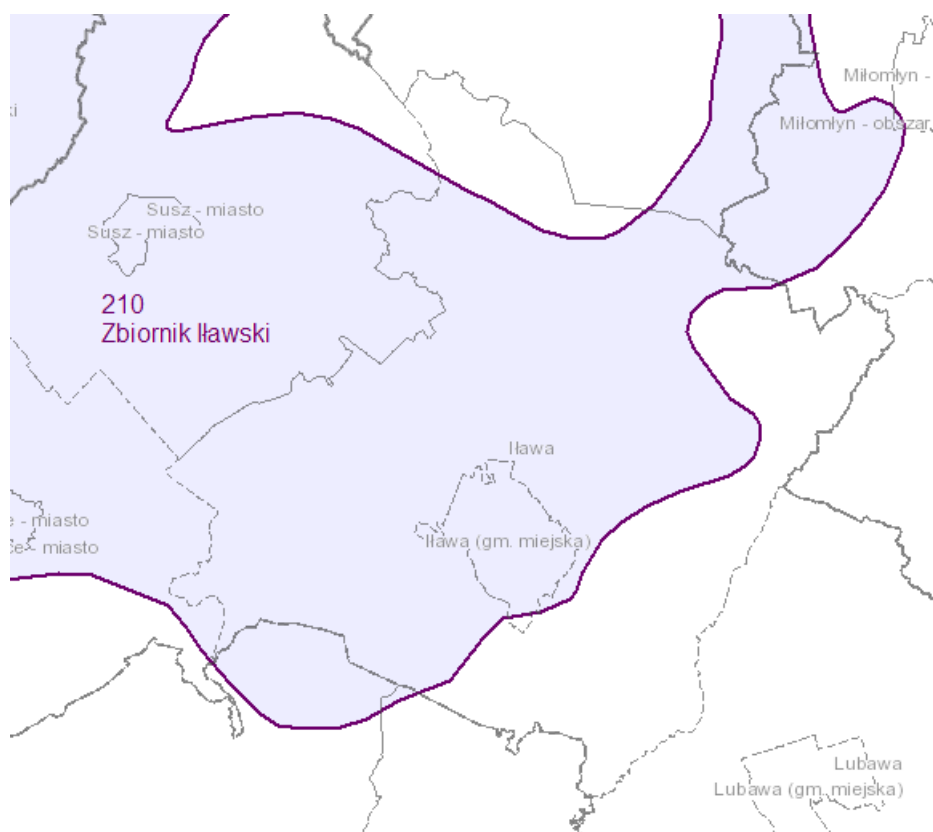
Według „Hydrogeologii regionalnej Polski” (pod redakcją Bronisława Paczyńskiego i Andrzeja Sadurskiego, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa 2007) obszar gminy Ława leży w granicach jednego regionu hydrogeologicznego (w Prowincji Wisły): w regionie Dolnej Wisły, subregionie pojeziernym, w obrębie jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) nr 39, obejmującej zlewnie Drwęcy i Osy. Niewielki fragment gminy leży w zasięgu JCWPd nr 30 (zlewnia Liwy i Nogatu).

Źródło: Państwowa Służba Hydrologiczna

Rys. 3 Teren gminy Ława na tle granic JCWPd.

Na terenie gminy Ława występują trzy piętra wodonośne o znaczeniu użytkowym: czwartorzędowe (wykorzystywane przez większość studni na terenie gminy), neogeńskie i paleogeńskie. Znaczna część gminy Ława znajduje się w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych GZWP 210 – Ławski (Rys. 4). Zbiornik ten jest usytuowany w strukturach wodonośnych Pojezierza Ławskiego, jego powierzchnia wynosi 1159 km², z czego na teren gminy Ława przypada 423,5 km², a zasoby dyspozycyjne zostały oszacowane na 4000 m³/h (96 tys. m³/d).

Źródło: Państwowa Służba Hydrologiczna

Rys. 4 Teren gminy Ława na tle granic GZWP – Zbiornik Ławski.

Stan ilościowy i chemiczny wód podziemnych na terenie gminy Ława w obrębie JCWPd nr 39 i 30 jest określany jako dobry (źródło: „Raport o stanie chemicznym i ilościowym Jednolitych Części Wód Podziemnych dla obszarów dorzeczy zgodnie z wymaganiami Ramowej Dyrektywy Wodnej”).

Ujęcia wody pitnej znajdują się w następujących miejscowościach: Gulb, Franciszkowo, Frednowy, Kałduny, Ławice, Siemiany, Wola Kamieńska, Ząbrowo. Ponadto niektóre miejscowości są zaopatrywane w wodę z sieci wodociągowej miasta Ławy, a miejscowość Drwęca korzysta z wody z wodociągu Samborowo (gmina Ostróda). Jakość wody pod względem sanitarnym jest dobra.

Gmina Iława jest w znacznym stopniu zwodociągowana. Na dzień 31 grudnia 2014 r. długość wodociągowej sieci rozdzielczej łącznie z przyłączami w wynosiła 444,2 km, a liczba przyłączy wodociągowych 2 686 szt. Z sieci wodociągowej korzysta 12 546 osób, co stanowi ponad 97% mieszkańców gminy. Jest to wskaźnik dużo wyższy niż dla terenów wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego (77,7% w 2013 r.) i powiatu iławskiego (87,8% w 2013 r.).

Zużycie wody z wodociągów w przeliczeniu na 1 korzystającego mieszkańca wyniosło w 2014 r. 43,7 m³. Należy zauważyć, że jest to stosunkowo wysokie zużycie, dające wynik 119 litrów wody na osobę na dobę (średnia dla terenów wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego wynosi 93 litry na osobę na dobę).

4.1.5.2 Wody powierzchniowe

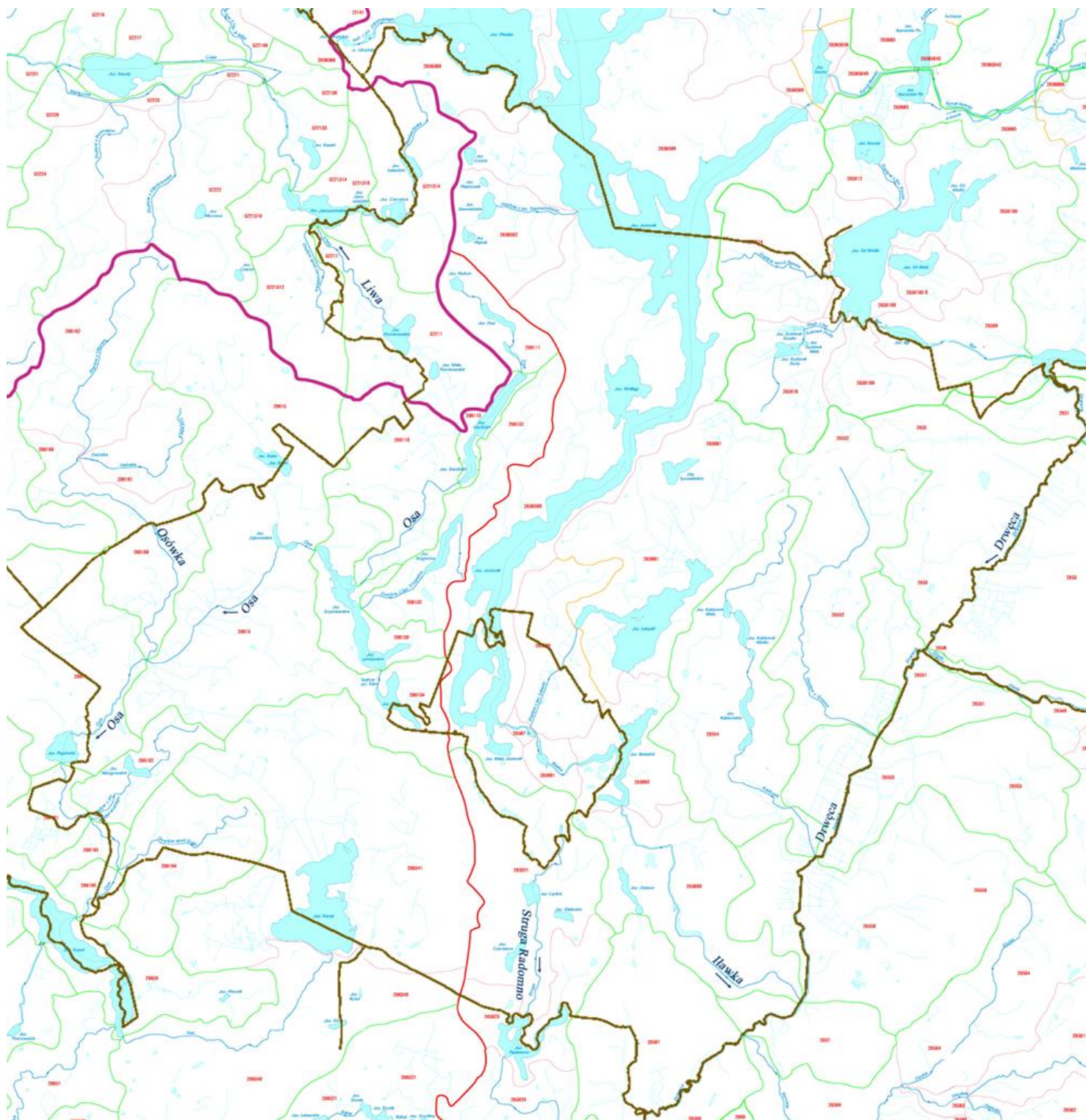
Wody powierzchniowe zajmują na terenie gminy Iława obszar 3047 ha.

Przez teren gminy przebiega główny dział wodny pomiędzy zlewiskiem Zalewu Wiślanego (zlewnia Liwy) a dorzeczem Wisły oraz dział wodny drugiego rzędu między dorzeczem Osy a dorzeczem Drwęcy. Gmina Iława leży na obszarze dorzeczy trzech rzek:

- **Drwęca** – największa z rzek gminy Iława, wytycza jej wschodnią granicę na znacznym odcinku. Drwęca stanowi prawobrzeżny dopływ Wisły o długości 207,2 km i powierzchni zlewni 5 343,5 km². Źródła rzeki znajdują się na południe od miejscowości Drwęck, w rejonie Wzgórz Dylewskich, w dorzeczu Drwęcy znajduje się wschodnia i południowa część aglomeracji Iława.
 - **Iławka** – prawobrzeżny dopływ Drwęcy o długości 62,4 km i powierzchni zlewni 379,5 km². Przepływa przez następujące miejscowości z terenu gminy: Dziarny, Dziarnówko.
- **Osa** – prawy dopływ dolnej Wisły o długości 96,2 km. Powierzchnia zlewni wynosi 1606 km². Bierze swój początek w Jeziorze Perkun, i rozlewa się na swojej drodze na liczne akweny. W dorzeczu Osy leży zachodnia część gminy, rzeka przepływa przez miejscowości Ząbrowo, Laseczno Małe i Mózgowo.
 - **Osówka** – prawobrzeżny dopływ Osy o długości 14,7 km i powierzchni zlewni 35,5 km². Na terenie gminy przepływa w pobliżu Gałdowa.
- **Liwa** – prawy dopływ Nogatu o długości 111,4 km. Bierze swój początek w Jeziorze Piotrkowskim na terenie gminy. W dorzeczu Liwy leży północno-zachodni kraniec gminy.

Na terenie gminy Iława znajduje się 75 jezior, z czego 26 o powierzchni pow. 5 ha. Przeważająca część zbiorników to jeziora rynnowe, charakteryzujące się wydłużonym kształtem i dobrze rozwiniętą linią brzegową. Sieć hydrograficzna gminy Iława jest dobrze rozwinięta.

Sieć hydrograficzną gminy z granicami poszczególnych zlewni przedstawia Rys. 5. Główny dział wodny (I rzędu) oznaczono kolorem amarantowym, dział wodny II rzędu kolorem czerwonym, dział wodny III rzędu – kolorem zielonym.

Źródło: Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej

Rys. 5 Hydrografia gminy Ława.

Wg wstępnej oceny ryzyka powodziowego, która została wykonana przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej PIB, obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi

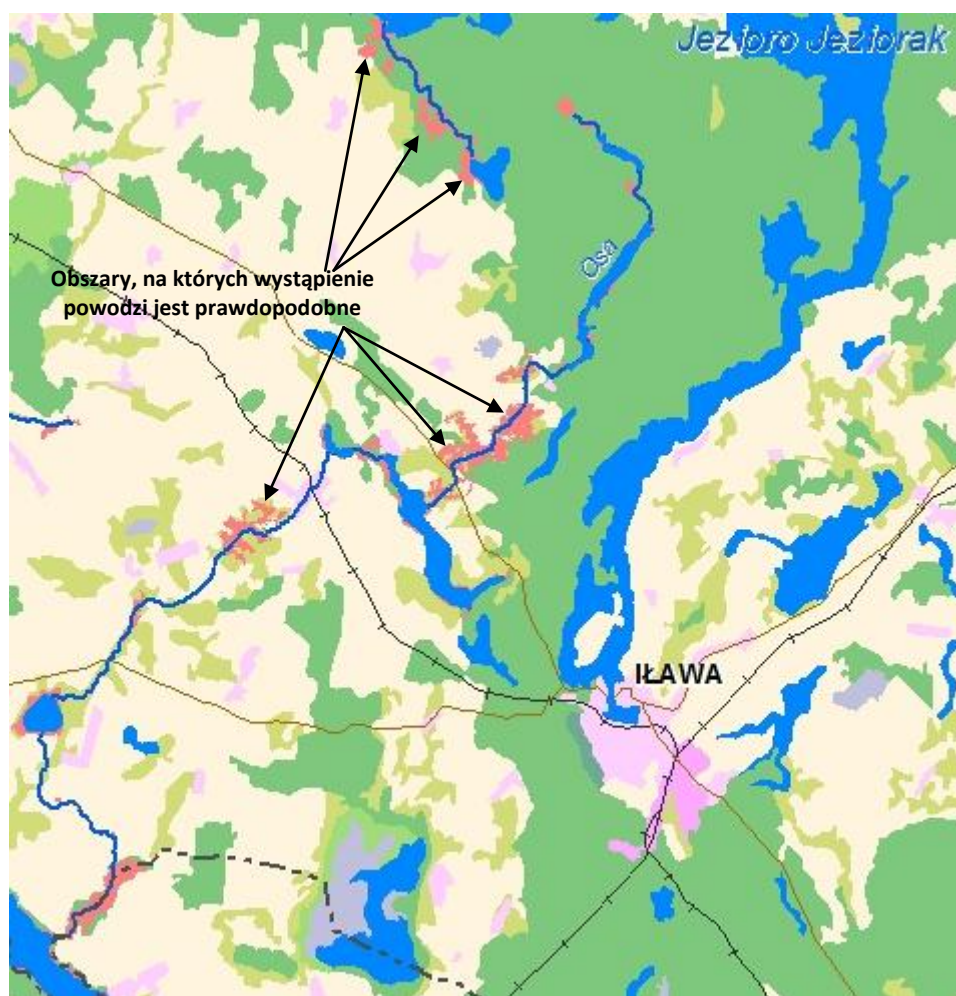
występują na terenie gminy Iława wzdłuż jej wschodniej granicy – wzdłuż rzeki Drwęcy (Rys. 6). Obszary te to obszary niezabudowane, głównie pola uprawne, łąki i pastwiska.

Źródło: Wstępna Ocena Ryzyka Powodziowego

Rys. 6 Obszary gminy Iława narażone na niebezpieczeństwo powodzi wyznaczone we wstępnej ocenie ryzyka powodziowego (zaznaczono kolorem błękitnym).

Ponadto, wśród obszarów, na których wystąpienie powodzi jest prawdopodobne zidentyfikowano tereny wzdłuż Osy i Liwy (Rys. 7).

Źródło: Wstępna Ocena Ryzyka Powodziowego

Rys. 7 Obszary gminy Iława, na których wystąpienie powodzi jest prawdopodobne.

Z Jednolitych Części Wód Powierzchniowych z terenu gminy Iława lub w pobliżu jej granic oceniano:

- JCWP Drwęca, przekrój Samborowo (tuż przed wpłynięciem rzeki na teren gminy Iława) – stan ekologiczny umiarkowany (badania z 2009 r.),
- JCWP Iławka od jeziora Iławskiego do ujścia – stan/potencjał ekologiczny umiarkowany (badania z 2009 r.)
- JCWP Osa do wypływu z jeziora Trupel (tuż poza granicami gminy Iława) – stan/potencjał ekologiczny umiarkowany (badania z 2014 r.), stan jednolitej części wód – zły.

Natomiast stan jezior przedstawia się następująco:

- Jezioro Gardzień – stan ekologiczny bardzo dobry, I klasa jakości wód (badania z 2010 r.)
- Jezioro Karaś – stan ekologiczny bardzo dobry, I klasa jakości wód (badania z 2011 r.)
- Jezioro Czyste (Jasne) – I klasa czystości (badania z 2005 r.),
- Jezioro Iławskie – III klasa czystości (badania z 2002 r.),
- Jezioro Jeziorak – III klasa czystości (badania z 2006 r.),
- Jezioro Łabędź – III klasa czystości (badania z 2001 r.),

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
dla „Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Ława do roku 2030”

- Jezioro Piotrkowskie – III klasa czystości (badania z 1995 r.),
- Jezioro Płaskie (część jeziora Jeziorak) – III klasa czystości (badania z 2008 r.),
- Jezioro Szymbarskie – III klasa czystości (badania z 2003 r.).

Stan wód powierzchniowych jest zatem zróżnicowany: od bardzo dobrego (jeziora Gardzień, Karaś, Czyste) poprzez umiarkowany (Drwęca, Ławka, większość jezior), do złego (Osa – po przekroczeniu granic gminy).

Na terenie gminy Ława występuje w całości lub w części 19 jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP). Dane na ich temat, przytoczone za „Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły”, prezentują: Tabela 2, Tabela 3.

Tabela 2. Dane na temat JCPW rzecznych na terenie gminy Ława

Jednolita część wód powierzchniowych (JCWP)		Scalona część wód powierzchniowych (SCWP)	Typ JCWP	Status	Ocena stanu	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Derogacje*	Uzasadnienie derogacji
Europejski kod JCWP	Nazwa JCWP							
PLRW20002528399	Drwęca od początku do końca jez. Drwęckiego bez kan. Ostródzkiego i Elbląskiego	DW0301	Cieki łączące jeziora (25)	naturalna część wód	dobry	zagrożona	4(4) - 1 / 4(7) - 1	Przesunięcie terminu osiągnięcia celu z powodu konieczności dodatkowych analiz oraz długości proc. inwest.; Rozpoczęte lub planowane inwestycje z zakresu ochrony przeciwpowodziowej, mające wpływ na stan wód pow. - Rewitalizacja Kanału Elbląskiego
PLRW20002028779	Drwęca od Jez. Drwęckiego do Brodniczki	DW0303	Rzeka nizinna żwirowa (20)	naturalna część wód	zły	zagrożona	4(4) - 1	Przesunięcie terminu osiągnięcia celu z powodu konieczności dodatkowych analiz oraz długości procesu inwestycyjnego
PLRW200025285693	Ławka do wypływu z jez. Ławskiego	DW0310	Cieki łączące jeziora (25)	naturalna część wód	zły	zagrożona	4(4) - 1	Przesunięcie terminu osiągnięcia celu z powodu konieczności dodatkowych analiz oraz długości procesu inwestycyjnego
PLRW200019285699	Ławka od wypływu z jez. Ławskiego do ujścia	DW0303	Rzeka nizinna piaszczysto-gliniasta (19)	silnie zmieniona część wód	dobry	zagrożona	4(4) - 1	Przesunięcie terminu osiągnięcia celu z powodu konieczności dodatkowych analiz oraz długości procesu inwestycyjnego
PLRW200017285929	Struga	DW0303	Potok nizinny piaszczysty(17)	naturalna część wód	dobry	niezagrożona	-	-
PLRW200019296559	Osa od wypływu z jez. Trupel do wpływu do jez. Płowęż	DW1303	Rzeka nizinna piaszczysto-gliniasta (19)	silnie zmieniona część wód	dobry	zagrożona	4(4) - 1	Przesunięcie terminu osiągnięcia celu z powodu konieczności dodatkowych analiz oraz długości procesu inwestycyjnego
PLRW200017296169	Osówka	DW1303	Potok nizinny piaszczysty (17)	silnie zmieniona część wód	dobry	zagrożona	4(4) - 1	Przesunięcie terminu osiągnięcia celu z powodu konieczności dodatkowych analiz oraz długości procesu inwestycyjnego
PLRW200017296839	Gardęga do dopł z jez. Klasztornego, bez dopł z jez. Klasztornego	DW1305	Potok nizinny piaszczysty (17)	silnie zmieniona część wód	zły	zagrożona	4(4) - 1	Przesunięcie terminu osiągnięcia celu z powodu konieczności dodatkowych analiz oraz długości procesu inwestycyjnego
PLRW20002552219	Liwa do Starej Liwy	DW1902	Cieki łączące jeziora (25)	silnie zmieniona część wód	zły	zagrożona	4(4) - 1	Przesunięcie terminu osiągnięcia celu z powodu konieczności dodatkowych analiz oraz długości procesu inwestycyjnego

*Derogacje:

4(4) – 1 derogacje czasowe – brak możliwości technicznych

Źródło: Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
dla „Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Iława do roku 2030”

Tabela 3. Dane na temat JCPW jeziorowych na terenie gminy Iława

Jednolita część wód powierzchniowych (JCWP)		Scalona część wód powierzchniowych (SCWP)	Typ JCWP	Status	Ocena stanu	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Derogacje*	Uzasadnienie derogacji
Europejski kod JCWP	Nazwa JCWP							
PLLW20108	Gil Wielki	DW0301	Jeziora o wysokiej zawartości wapnia, o małym wypływie zlewni, stratyfikowane (5a)	naturalna część wód	zły	zagrożona	4(4) - 3	6 lat jest okr. zbyt krótkim, aby mogła nast. poprawa stanu wód, nawet przy założeniu całk. elim. presji. W jeziorach zaniecz. kumulują się, główn. w os. Dennyh, które w j.eutroficznym są źródłem zw. biogen. oddawanych do jezior jeszcze przez b. wiele lat po zaprzestaniu dopł. zaniecz.
PLLW20133	Radomno	DW0303	Jeziora o wysokiej zawartości wapnia, o dużym wypływie zlewni, stratyfikowane (3a)	naturalna część wód	zły	zagrożona	4(4) - 3	6 lat jest okr. zbyt krótkim, aby mogła nast. poprawa stanu wód, nawet przy założeniu całk. elim. presji. W jeziorach zaniecz. kumulują się, główn. w os. dennyh, które w j.eutroficznym są źródłem zw. biogen. oddawanych do jezior jeszcze przez b. wiele lat po zaprzestaniu dopł. zaniecz.
PLLW20116	Jeziorak Duży z jeziorem Widągi	DW0310	Jeziora o wysokiej zawartości wapnia, o dużym wypływie zlewni, stratyfikowane (3a)	silnie zmieniona część wód	zły	zagrożona	4(4) - 3	6 lat jest okr. zbyt krótkim, aby mogła nast. poprawa stanu wód, nawet przy założeniu całk. elim. presji. W jeziorach zaniecz. kumulują się, główn. w os. dennyh, które w j.eutroficznym są źródłem zw. biogen. oddawanych do jezior jeszcze przez b. wiele lat po zaprzestaniu dopł. zaniecz.
PLLW20128	Łabędź	DW0310	Jeziora o wysokiej zawartości wapnia, o małym wypływie zlewni, niestratyfikowane (5b)	naturalna część wód	zły	zagrożona	4(4) - 3	6 lat jest okr. zbyt krótkim, aby mogła nast. poprawa stanu wód, nawet przy założeniu całk. elim. presji. W jeziorach zaniecz. kumulują się, główn. w os. dennyh, które w j.eutroficznym są źródłem zw. biogen. oddawanych do jezior jeszcze przez b. wiele lat po zaprzestaniu dopł. zaniecz.
PLLW20129	Iławskie (Dolskie, Długie)	DW0310	Jeziora o wysokiej zawartości wapnia, o dużym wypływie zlewni, niestratyfikowane (3b)	naturalna część wód	zły	zagrożona	4(4) - 3	6 lat jest okr. zbyt krótkim, aby mogła nast. poprawa stanu wód, nawet przy założeniu całk. elim. presji. W jeziorach zaniecz. kumulują się, główn. w os. dennyh, które w j.eutroficznym są źródłem zw. biogen. oddawanych do jezior jeszcze przez b. wiele lat po zaprzestaniu dopł. zaniecz.
PLLW20569	Silm (Kamionka)	DW1303	Jeziora o wysokiej zawartości wapnia, o dużym wypływie zlewni, niestratyfikowane (3b)	naturalna część wód	dobry	niezagrożona	-	
PLLW20566	Gardzień (Gardzież)	DW1303	Jeziora o wysokiej zawartości wapnia, o dużym wypływie zlewni, niestratyfikowane (3b)	naturalna część wód	dobry	niezagrożona	-	
PLLW20568	Szymbarskie	DW1303	Jeziora o wysokiej zawartości wapnia, o dużym wypływie zlewni, stratyfikowane (3a)	naturalna część wód	dobry	zagrożona	4(4) - 3	6 lat jest okr. zbyt krótkim, aby mogła nast. poprawa stanu wód, nawet przy założeniu całk. elim. presji. W jeziorach zaniecz. kumulują się, główn. w os. dennyh, które w j.eutroficznym są źródłem zw. biogen. oddawanych do jezior jeszcze przez b. wiele lat po zaprzestaniu dopł. zaniecz.
PLLW20575	Karaś	DW1303	Jeziora o wysokiej zawartości wapnia, o dużym wypływie zlewni, niestratyfikowane (3b)	naturalna część wód	dobry	niezagrożona	-	
PLLW20755	Piotrkowskie	DW1902	Jeziora o wysokiej zawartości wapnia, o dużym wypływie zlewni, niestratyfikowane (3b)	naturalna część wód	dobry	niezagrożona	-	

*Derogacje:

4(4) – 3 derogacje czasowe – warunki naturalne

Źródło: Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły

Podstawowe źródła zanieczyszczeń wód powierzchniowych w gminie to:

- źródła punktowe: przede wszystkim ścieki sanitarne oczyszczone odprowadzane do wód bezpośrednio kolektorem z oczyszczalni ścieków, ścieki sanitarne odprowadzane nielegalnie bez oczyszczenia do wód powierzchniowych,
- źródła rozproszone: ścieki sanitarne (np. z nieszczelnych zbiorników bezodpływowych) lub ścieki rolnicze (np. z hodowli zwierząt – z nieszczelnych płyt gnojowych, zbiorników na gnojowicę) wprowadzane do wód z terenów nieskanalizowanych;
- źródła przestrzenne (obszarowe): ścieki sanitarne lub rolnicze (odchody zwierząt z pastwisk, nawożenie nawozami naturalnymi i sztucznymi) przedostające się do wód w wyniku infiltracji, spływu powierzchniowego lub erozji;
- źródła liniowe: odpływ zanieczyszczeń z dróg, linii kolejowych, itp.;

Z tych źródeł do wód powierzchniowych przedostają się substancje organiczne i biogeny, które przyczyniają się do eutrofizacji, a w efekcie pogorszenia jakości wód. Rolnictwo może być także źródłem zanieczyszczeń toksycznych pochodzących ze środków ochrony roślin. Przedostanie się takich zanieczyszczeń do wód może spowodować całkowite wyginiecie organizmów wodnych.

Zarówno ścieki sanitarne, jak i zanieczyszczenia rolnicze mogą stanowić zagrożenie również dla wód podziemnych (gruntowych oraz – po przedostaniu się przez izolujące warstwy nieprzepuszczalne – wgłębnych).

Ścieki sanitarne są odprowadzane do wód powierzchniowych poprzez:

- wyloty z oczyszczalni ścieków – **ścieki oczyszczone**,
- przelewy ze zbiorników bezodpływowych (szamb), które są za pośrednictwem rur odprowadzane do wód powierzchniowych – droga niezgodna z prawem,
- nieszczelne zbiorniki bezodpływowe (szamba) poprzez infiltrację do wód gruntowych, a następnie powierzchniowych – droga niezgodna z prawem.

Zanieczyszczenia rolnicze przedostają się do wód powierzchniowych w wyniku stosowania niewłaściwych praktyk rolniczych i przekształcenia naturalnego krajobrazu w wyniku intensyfikacji rolnictwa (nieprzestrzegania terminów i dawek nawożenia, niewłaściwego wykorzystania użytków rolnych położonych w bezpośrednim sąsiedztwie wód powierzchniowych, uprawianie użytków rolnych do samej linii wody, bez stosowania barier ochronnych).

Wśród innych źródeł można wymienić:

- opady atmosferyczne – są źródłem azotu i fosforu wyplukiwanego z zanieczyszczonego powietrza, w przypadku gminy Ława: źródło bez większego znaczenia,
- odcieki ze składowisk odpadów:
 - „dzikie” składowiska odpadów mogą stanowić zagrożenie dla wód.

Aby zminimalizować ilości zanieczyszczeń wprowadzane do wód, ścieki sanitarne są oczyszczane w oczyszczalniach ścieków. Ścieki do oczyszczalni trafiają za pośrednictwem kolektorów kanalizacji sanitarnej lub poprzez transport samochodami asenizacyjnymi (ścieki z szamb).

Wg stanu na 31-12-2014 r. długość sieci kanalizacji sanitarnej w gminie wynosiła 193,5 km, w tym: grawitacyjnej – 79,6 km i tłocznej – 113,9 km. Sieć tłoczna jest wyposażona

w 77 przepompowni sieciowych i 420 przepompowni przydomowych. Sieć kanalizacyjna ma nie więcej niż 20 lat.

Poziom skanalizowania gminy wg liczby korzystających mieszkańców wynosi obecnie ok. 72% i jest zdecydowanie wyższy niż przeciętny dla gmin wiejskich regionu – 32,3% wg danych GUS za 2013 r. oraz powiatu iławskiego – 25,8% wg danych GUS za 2013 r.

W chwili obecnej ścieki komunalne z terenu gminy Iława są odprowadzane do 3 oczyszczalni zbiorczych w ramach trzech aglomeracji (pojęcie aglomeracji jest w tym przypadku zgodne z art. 43, ust. 2, pkt 1) ustawy *Prawo wodne*: aglomeracja – należy przez to rozumieć teren, na którym zaludnienie lub działalność gospodarcza są wystarczająco skoncentrowane, aby ścieki komunalne były zbierane i przekazywane do oczyszczalni ścieków albo do końcowego punktu zrzutu tych ścieków):

- **Aglomeracja Iława** z oczyszczalnią ścieków w Dziarnach – ścieki z miejscowości: Dół, Dziarnówko, Dziarny, Frednowy, Gromoty, Jażdżówki, Jezierzyce, Julin, Kałduny, Kamień Duży, Karaś, Kwiry, Laseczno, Ławice, Makowo, Małyki, Nejdyki, Nowa Wieś, Radomek, Rudzienice, Rudzienice-Kaładunki, Segnowy, Smolniki, Stradomno, Szalkowo, Szeplerzyzna, Szymbark, Tchórzanka, Tynwałd, Wikielec, Wola Kamińska, Ząbrowo.
- **Aglomeracja Susz** z oczyszczalnią ścieków w Suszu (gmina Susz) – ścieki z miejscowości: Siemiany, Jeziorno, Tłokowisko i Szwałewo.
- **Aglomeracja Samborowo** z oczyszczalnią ścieków w Samborowie (gmina Ostróda) – ścieki z miejscowości Drwęca (wschodni kraniec gminy).

Ładunek zanieczyszczeń odprowadzony do wód z oczyszczalni ścieków w Dziarnach (obsługującej również miasto Iławę) wyniósł w 2014 r.:

- 8,962 t BZT,
- 83,118 t ChZT,
- 7,533 t zawiesiny ogólnej,
- 13,695 t azotu ogólnego,
- 1,859 t fosforu ogólnego.

4.1.6. Powierzchnia ziemi – gleba

Na obszarze gminy przeważa typ gleb brunatnych. Występuje duża różnorodność kompleksów glebowo-rolniczych.

Największe powierzchnie zajmują gleby związane kompleksu pszennego dobrego i nieco lżejsze – kompleksu pszenno-żytniego. Są to na terenie gminy gleby najbardziej urodzajne, jęczmienno-lucernianego kompleksu glebowo-uprawnego, na ogół IIIb i IVa klasy bonitacyjnej. Wśród nich niewielki udział mają gleby klasy IIIa kompleksu glebowo-uprawnego pszenoburaczanego, których większa zwarta powierzchnia występuje w rejonie Skarszewa. Skład mechaniczny tych gleb to głównie gliny lekkie lub piaski gliniaste mocne zalegające na glinach lekkich. Charakteryzują się dobrze wykształconym poziomem orno-próchnicznym i na ogół właściwymi stosunkami wodnymi.

Kompleks pszenno-wadliwy występuje na niewielkich obszarach głównie w rejonie jez. Iławskiego, jez. Szymbarskiego i wsi Nejdyki. Są to również gleby zwięzłe zbudowane z glin lekkich lecz ze względu na położenie w terenie (stoki i szczyty wzniesień) charakteryzują się okresowo niedoborem wilgoci, głównie IV klasa bonitacyjna.

Gleby kompleksu żytniego dobrego dość powszechnie występują w niewielkich skupiskach na większości obszarów rolnych gminy z koncentracjami w rejonie miejscowości Kamionka – Lipowy Dwór, Szałkowo, Gulb, Franciszkowo. Są to gleby mniej zasobne w składniki pokarmowe i wrażliwe na suszę, głównie klasy IVb.

Gleby kompleksu żytniego słabego również rozsiane są po obszarze rolniczym gminy, a większe ich skupienia występują koło miejscowości Gardzień, Kałduny, Franciszkowo, Dziarny, Wikielec, Stradomno, Tynwałd, Wilczany. Są to gleby lekkie o nazbyt przepuszczalnym podłożu, wytworzone głównie z piasków słabogliniastych zalegających na piaskach luźnych. Gleby te są mało zasobne w składniki pokarmowe i zwykle zbyt suche, głównie V klasy bonitacyjnej.

Kompleks żytnio-lubinowy występuje na małych obszarach głównie w rejonie wsi Sapy, Tynwałd, Wiewiórki, Kałdunki, Makowo, Siemiany. Gleby tego kompleksu wytworzone są z piasków słabogliniastych płytko podścielonych piaskami luźnymi. Są to gleby stale za suche i o bardzo małej zawartości składników pokarmowych, na ogół VI klasy bonitacyjnej.

Lokalnie, głównie na wschód od Gałdowa, występują gleby kompleksu zbożowo-pastewnego mocnego, zwięzłe, nadmiernie uwilgotnione. Trwałe użytki zielone koncentrują się w dolinach rzek i w obniżeniach pojeziornych, przy czym największe ich powierzchnie występują w dolinach Drwęcy i Osy. Dominują kompleksy – 2z zaliczane do średnich, głównie III i IV klasy bonitacyjnej z glebami mułowo-torfowymi o względnie uregulowanych stosunkach wodnych. Dość duży odsetek stanowią też mady – głównie w dolinie Drwęcy i czarne ziemie – głównie w dolinie Osy. Mniejsze powierzchnie zajmuje kompleks 3z – użytki zielone słabe lub bardzo słabe – V i VI klasy bonitacyjnej o przewadze gleb torfowych i mułowo-torfowych i na ogół nieuregulowanych stosunkach wodnych. Większe skupiska tego kompleksu występują w rejonie Sap, Przejazdu i Dołu. Gleby trwałych użytków zielonych w dużej części są pochodzenia organicznego (głównie gleby torfowe i murszowe).

Na terenie gminy Iława nie występuje żadne składowisko odpadów komunalnych bądź przemysłowych. Pomimo zorganizowanego systemu odbioru odpadów, obejmującego całą gminę, problemem bywa pozbywanie się odpadów poprzez ich wyrzucanie do lasów, rowów, itp. (dotyczy zwłaszcza odpadów wielkogabarytowych i remontowych). Odpady takie zanieczyszczają powierzchnię ziemi i dewastują krajobraz.

Gospodarka odpadami

Odpady komunalne

Gmina Iława – wraz z 19 innymi samorządami – należy do Związku Gmin Regionu Ostródzko-Iławskiego „Czyste Środowisko” z siedzibą w Ostródzie, którego zadaniem jest gospodarowanie odpadami na terenie Związku.

Odbiorem odpadów na terenie Gminy Iława zajmują się obecnie dwa iławskie podmioty gospodarcze (SPOMER sp. z o.o. i EKO sp. z o.o.), które zostały wyłonione w przetargu na

odbiór i zagospodarowanie odpadów. Od 1 lipca 2013 r. systemem odbioru odpadów komunalnych objęto wszystkie nieruchomości: zamieszkałe i niezamieszkałe (np. firmy, domki letniskowe, itp.).

Zbiórka odpadów komunalnych zmieszanych odbywa się z częstotliwością co dwa tygodnie. Odpady wysegregowane, takie jak: szkło, plastik, metal i papier zbierane są w tzw. „gniazdach” i odbierane raz w miesiącu. Gniazda zostały utworzone w każdym z sołectw gminy Iława w następujących miejscowościach: Dół, Dziarny, Dziarnówko, Smolniki, Rodzone, Franciszkowo, Franciszkowo Dolne, Pikus, Stanowo, Frednowy, Gałdowo, Gromoty, Dąbrowa, Gardzień, Gulb, Kałduny, Julin, Karaś, Laseczno, Laseczno Małe, Ławice, Mątyki, Przejazd, Urwisko, Mózgowo, Nowa Wieś, Radomek, Szeplerzyzna, Rudzienice, Rudzienice-Kałdunki, Siemiany, Skarszewo, Starzykowo, Stradomno, Nejdyki, Szalkowo, Szymbark, Tynwałd, Wilczany, Makowo, Sąpy, Wikielec, Wola Kamieńska, Kamień Duży, Kamień Mały, Kwiry, Ząbrowo, Segnowy, Kamionka. Łącznie w tych miejscowościach ustawiono 101 szt. pojemników do zbiórki plastiku, 80 szt. do szkła kolorowego, 23 szt. do szkła białego, 32 szt. do papieru i 9 szt. do metalu. Miejscowości, w których nie ma gniazd do selektywnej zbiórki odpadów zamieszkuje łącznie 626 osób.

„Elektrośmieci” oraz odpady wielkogabarytowe odbierane są od mieszkańców dwa razy w roku (wiosną i jesienią) w wyznaczonych punktach sołectwa. Baterie zbierane są w szkołach, a przeterminowane leki w aptece w Ząbrowie. W ciągu roku mieszkańcy mają możliwość nieodpłatnego przekazania tzw. odpadów problemowych (niebezpiecznych, wielkogabarytowych, „elektrośmieci”, itp.) w związkowym punkcie selektywnej zbiórki odpadów, który mieści się w Iławie. Gmina od kilku lat dofinansowuje mieszkańcom usuwanie azbestu – odpadu niebezpiecznego (demontaż, transport i unieszkodliwienie).

Odpady są także odbierane od żeglarzy pływających po jez. Jeziorak. Śmieci z wyznaczonych pomostów, ekomariny w Siemianach oraz bezpośrednio od żeglarzy odbierane są przez statek asenizacyjny, który został zakupiony przez Związek Gmin „Jeziorak”.

Odpady zmieszane i zebrane selektywne, przed transportem do Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych w Rudnie, gm. Ostróda, są przeładowywane w stacji przeładunkowej, która znajduje się przy ul. Komunalnej w Iławie (obok punktu zbiórki odpadów problemowych). Zagospodarowanie odpadów odbywa się w ZUOK w Rudnie. Zakład ten został wybudowany przez Związek Gmin „Jeziorak” i ma status regionalnej instalacji przetwarzania odpadów (RIPOK). Odpady odzyskane w Zakładzie są przekazywane recyklerom.

Szacunkowa liczba nieruchomości niezamieszkałych, na których powstają odpady przedstawia się następująco:

- domki letniskowe (sezonowe powstawanie odpadów) – ok. 470. Domki letniskowe znajdują się na terenie gminy Iława głównie w dwóch miejscowościach – w Makowie (ok. 280 szt.) i Siemianach (ok. 190 szt.),
- firmy, instytucje, itp. – ok. 130 szt.

Pozostałe odpady

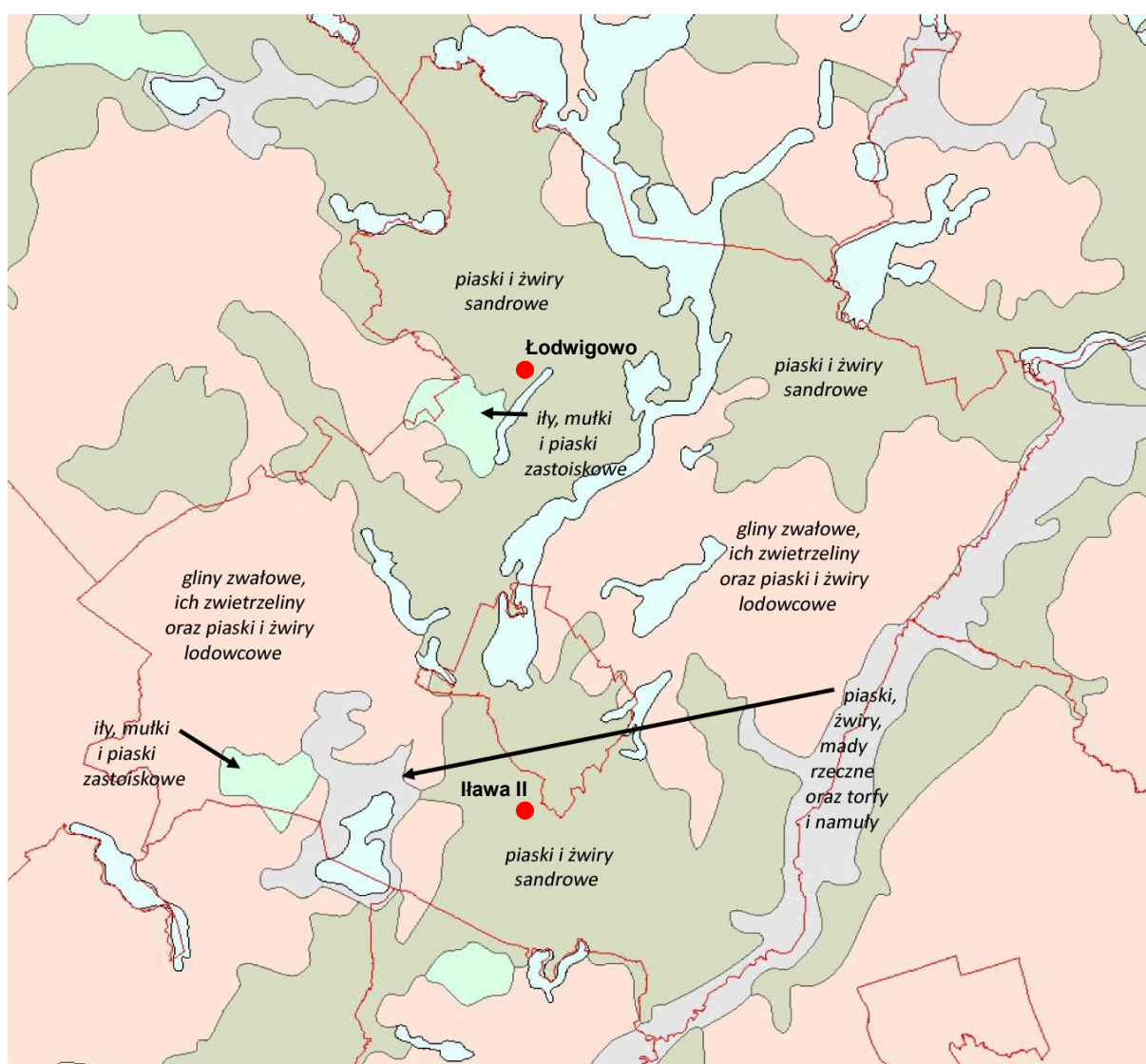
Wśród odpadów gospodarczych wytwarzanych na terenie gminy Iława, największe znaczenie miały odpady z grupy 02 (odpady z rolnictwa, przetwórstwa żywności, sadownictwa, hodowli oraz rybołówstwa, leśnictwa).

W 2014 r. wytworzono na terenie gminy 20,9 tys. Mg odpadów przemysłowych.

Według danych Wojewódzkiej Bazy Azbestowej wynika, że na terenie gminy znajduje się w sumie ok. 4,5 tys. Mg wyrobów azbestowych, w tym u osób fizycznych zinwentaryzowano 4,46 tys. Mg tych wyrobów. W ostatnich latach usunięto ok. 181 Mg odpadów azbestowych.

4.1.7. Zasoby naturalne

Rys. 8 przedstawia budowę geologiczną gminy (czerwonymi punktami oznaczono udokumentowane zasoby złóż).

Źródło: Centralna Baza Danych Geologicznych

Rys. 8 Budowa geologiczna gminy Ława.

Dominujące na terenie gminy formy ukształtowania terenu są zbudowane z następujących utworów geologicznych:

- wysoczyzna moreny dennej: zbudowana z glin zwałowych i – podrzędnie – z piasków i żwirów lodowcowych, zajmuje zachodnią część gminy i jej część środkowo-wschodnią,
- tereny równinne sandru: zbudowane w większości z piasków i żwirów sandrowych, obejmujące północną i południowo-wschodnią część gminy z łączącym je przesmykiem po zachodniej stronie Jezioraka. Tereny sandru prawie w całości pokryte są lasami,
- dolina rzeki Drwęcy: zbudowana z piasków, żwirów, madów rzecznych oraz torfów i namulów, doliną Drwęcy przebiega wschodnia granica terenu gminy.

Udokumentowane zasoby złóż znajdują się w następujących lokalizacjach:

- Piaski i żwiry: złoża Iława II (na południe od miasta Iławy), koncesję na wydobycie posiada Xella Polska Sp. z o. o.
- Kruszywa naturalne: złoża Łodwigowo (przy północnym krańcu jez. Gardzień), nie eksploatowane.

Znaczna część gminy Iława znajduje się w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych GZWP 210 – Iławski (Rys. 4). Zbiornik ten jest usytuowany w strukturach wodonośnych Pojezierza Iławskiego, jego powierzchnia wynosi 1159 km², z czego na teren gminy Iława przypada 423,5 km², a zasoby dyspozycyjne zostały oszacowane na 4000 m³/h (96 tys. m³/d).

4.1.8. Powietrze

Jakość powietrza atmosferycznego na terenie gminy Iława jest oceniana przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Olsztynie w ramach oceny strefy obejmującej całe województwo warmińsko-mazurskie (z wyłączeniem miast Olsztyna i Elbląga). Wg danych Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska stężenia następujących zanieczyszczeń w powietrzu: SO₂, O₃, NO₂/NO_x, CO, pyłu PM_{2.5}, ołowiu, arsenu, kadmu, niklu w pyłe PM₁₀ ze względu na ochronę zdrowia i roślin nie przekraczały w 2014 r. wartości dopuszczalnych i docelowych. Wystąpiły jedynie przekroczenia wartości celu długoterminowego dla ozonu zarówno pod kątem ochrony zdrowia jak i roślin. Stężenia metali w pyłe od kilka lat mieszczą się poniżej dolnych progów oszacowania.

W strefie warmińsko-mazurskiej (obszar województwa poza obszarem miast: Olsztyna i Elbląga) wystąpiły przekroczenia poziomu docelowego **benzo(a)pirenu w pyłe PM₁₀** – odnotowane m.in. w stacji pomiarowej w Iławie. W stacji tej zanotowano także przekroczenie poziomu dopuszczalnego **pyłu zawieszonego PM₁₀**. Główną przyczyną wystąpienia przekroczeń była wzmożona emisja zanieczyszczeń ze źródeł komunalnych spowodowana niekorzystnymi warunkami klimatycznymi w okresie zimowym oraz spalaniem słabej jakości materiału grzewczego w mało wydajnych piecach. Można przypuszczać, że – szczególnie na obszarze skupisk zabudowy – przekroczenia takie występują również w gminie Iława.

Źródła liniowe

W przypadku gminy Iława źródłem największych zanieczyszczeń jest emisja komunikacyjna zwłaszcza z drogi krajowej nr 16.

Źródła punktowe

Główne źródło punktowych zanieczyszczeń powietrza na terenie gminy Ława to energetyczne spalanie paliw, w wyniku którego do powietrza przedostają się: dwutlenek siarki, tlenki azotu, pył (w tym pył drobny), tlenek węgla.

Jednak wg „Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Ława na lata 2012-2027” węgiel (ze spalania którego jest emitowana największa ilość zanieczyszczeń) na terenie Gminy ma coraz mniejsze zastosowanie w ogrzewaniu obiektów, w tym również podmiotów gospodarczych. Kotły węglowe większych zakładów przemysłowych zostały zastąpione kotłami ekologicznymi zasilanymi olejem opałowym oraz gazem ciekłym.

Źródła powierzchniowe

Znaczącym źródłem emisji są na terenie gminy pozostają indywidualne źródła ogrzewania (paleniska domowe). Na terenie gminy Ława nie istnieje centralny system ciepłowniczy i nie działają przedsiębiorstwa ciepłownicze. Budynki mieszkalne jednorodzinne i wielorodzinne są ogrzewane za pomocą indywidualnych kotłowni spalających głównie węgiel, drewno, olej opałowy oraz gaz propan-butan i gaz ziemny (jedynie w Nowej Wsi). Ok. 76% mieszkań jest wyposażonych w system centralnego ogrzewania (dane GUS za 2013 r.)

Paleniska indywidualne mogą być lokalnie bardzo uciążliwe, szczególnie w niekorzystnych warunkach meteorologicznych oraz przy spalaniu niewłaściwego paliwa. Część mieszkańców w sposób nielegalny korzysta z taniego opału w postaci drewnopochodnych odpadów produkcyjnych z zakładów meblarskich, które następnie są spalane w indywidualnych systemach grzewczych. Zanieczyszczenie atmosferyczne wzrasta w okresie zimowym, kiedy następuje emisja zanieczyszczeń z lokalnych emitorów, zwłaszcza z indywidualnych palenisk domowych. Należy pamiętać, że wpływ na wielkość emisji ma również zła charakterystyka energetyczna wielu budynków (wiele budynków wymaga kompleksowej modernizacji energetycznej).

4.1.9. Klimat akustyczny i pola elektromagnetyczne

Największe zagrożenie dla klimatu akustycznego na terenie gminy Ława stanowi hałas komunikacyjny z drogi krajowej nr 16. Badania przeprowadzone w latach 2006-2007 w miejscowości Nowa Wieś wykazały przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu.

Hałas ze zmodernizowanej linii kolejowej Warszawa-Gdańsk jest ograniczony na terenach zabudowanych poprzez zastosowanie ekranów akustycznych. Hałas z linii Olsztyn-Poznań jest dużo mniejszym obciążeniem, ponieważ natężenie ruchu kolejowego na tej linii jest znacznie mniejsze.

Przez teren gminy przebiegają cztery linie wysokiego napięcia: 110kV (do GPZ Ława Wschód z czterech kierunków: Ostróda, Nowe Miasto Lubawskie, Susz i Łasin).

Maksymalne natężenie pola elektromagnetycznego w otoczeniu tych linii wynosi 3,2 kV/m (konieczność zachowania strefy ochronnej drugiego stopnia – dopuszcza się okresowe przebywanie ludzi, lecz zabronione jest lokalizowanie budynków mieszkalnych).

Ponadto, na terenie gminy są zlokalizowane stacje bazowe telefonii komórkowej. Stacje bazowe telefonii komórkowej emitują pole elektromagnetyczne o największym natężeniu w kierunku pionowym w górę i zazwyczaj nie stanowią żadnego zagrożenia dla ludzi.

Ostatnie pomiary natężenia pól elektromagnetycznych na terenie gminy Iława były prowadzone w 2012 r. w Siemianach. Nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnego poziomu pól elektromagnetycznych. Wartości dopuszczalne zostały określone na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 listopada 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. Nr 192, poz. 1883) i wynoszą 7 V/m dla badanych częstotliwości. Dla Siemian zmierzona wartość kształtowała się na niskim poziomie – wyniosła 0,23 V/m, a więc 30 razy mniej od wartości dopuszczalnej.

4.1.10. Substancje chemiczne w środowisku

Na terenie gminy Iława nie ma żadnych obiektów mogących zagrażać bezpieczeństwu biologicznemu lub chemicznemu. Nie ma też zakładów, które mogą być sprawcą nadzwyczajnego zagrożenia środowiska w myśl przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz.U. z 2013 r., poz.1232 z późn.zm.) – zarówno zakładów o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii, jak i zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii.

Do potencjalnych zagrożeń mogących doprowadzić do sytuacji kryzysowych na terenie gminy należy zaliczyć przede wszystkim: pożary, katastrofy, awarie i niekontrolowane przenikanie różnych substancji do środowiska naturalnego, skażenie toksycznymi środkami przemysłowymi – transport substancji niebezpiecznych, klęski żywiołowe (susze, huragany, intensywne opady).

Do poważnych awarii może dojść na skutek awarii urządzeń technicznych w zakładach przemysłowych lub podczas transportu materiałów niebezpiecznych – w wyniku kolizji drogowej bądź kolejowej, a także wskutek rozszczelnienia cystern kolejowych lub autocystern.

Według danych Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Iławie w ostatnich latach nie wystąpiły poważne awarie na terenach zakładów produkcyjnych z gminy Iława, jak również nie wystąpiły klęski żywiołowe.

Według danych Wojewódzkiej Bazy Azbestowej wynika, że na terenie gminy znajduje się w sumie ok. 4,5 tys. Mg wyrobów azbestowych, w tym u osób fizycznych zinwentaryzowano 4,46 tys. Mg tych wyrobów. W ostatnich latach usunięto ok. 181 Mg odpadów azbestowych.

Do substancji szczególnie uciążliwych dla środowiska należą polichlorowane bifenyle PCB. Użytkowanie urządzeń zawierających PCB było dopuszczone prawem nie dłużej niż do 30.06.2010 r. Na terenie gminy Iława nie występują odpady zawierające PCB.

4.1.11. Zabytki i dobra materialne

Na zasoby dziedzictwa kultury w gminie Iława składają się parki, cmentarze oraz obiekty budownictwa i architektury. Do najważniejszych zabytków z terenu Gminy Iława można zaliczyć następujące obiekty:

- **Zamek w Szymbarku**

Zamek został wzniesiony przez kapitułę pomezzańską w latach siedemdziesiątych XIV w. i był drugim co do świetności zamkiem po malborskim. Po sekularyzacji zakonu krzyżackiego stał się własnością rodu von Polentzów, którzy przebudowali go na rezydencję renesansową. Od 1699 r. należał do rodu Finck von Finckenstein. W 1857 r. część południową zamku przebudowano w stylu neogotyckim. Zamek został spalony w 1945 r. przez wojska radzieckie. Dobrze zachowały się mury obwodowe z 10 basztami. Koło Szymbarka znajduje się cmentarz rodziny von Finckenstein.

Zamek zbudowano na planie prostokąta o wymiarach 75 na 92 metry. Powstał on na nasypie wcześniejszego grodu pruskiego. W ciąg ceglanych murów wkomponowano dziesięć baszt: cztery narożne i sześć kurtynowych. Wszystkie wysunięte były nieznacznie przed lico muru, wzmacniając w ten sposób siłę konstrukcyjną i obronną całego założenia. Wjazd na teren warowni prowadził od wschodu przerzuconym nad fosą zwodzonym drewnianym mostem, zastąpionym w XIX wieku istniejącym do dziś murowanym mostem arkadowym. Nieopodal bramy wzniesiono wysoką na ok. 24 metry wieżę główną (zegarową), w której usytuowano kaplicę oraz loch więzienny. Od wewnątrz dziedziniec był zabudowany z czterech stron: główne budynki zamykały go od zachodu i wschodu na całej długości oraz od strony południowej i północy na krótkich odcinkach. Funkcję reprezentacyjną pełniło skrzydło zachodnie – mieściło się w nim mieszkanie proboszcza, refektarz i kaplica.

Do ruin zamku przylega park, w którym wiele drzew stanowi pomnik przyrody. Odchodząca od wsi Szymbark sosnowa aleja, licząca sobie dwieście lat, która w całości stanowi pomnik przyrody, nosi nazwę Alei Napoleona. Jak głosi miejscowy przekaz tą aleją, podążał Napoleon w kierunku pałacu w Kamieńcu, w którym stacjonował przez dwa miesiące 1807 r.

- **Kościół p. w. Matki Boskiej Częstochowskiej w Lasecznie**

Barokowy kościół salowy na planie prostokąta z poł. XVIII w. Wzniesiony z użyciem murów gotyckich z XIV w., na fundamentach z kamienia polnego. Elewacje tynkowane. Do korpusu przylega wieża oraz zakrystia. Dachy wielospadowe, kryte blachą.

- **Kościół p. w. Zesłania Ducha Świętego w Ząbrowie**

Kościół barokowy z XVIII–XIX w. Nawa kościoła pochodzi z początku XVIII w, wieża z 1864 r. Kościół jest murowany z cegły, z częściowym użyciem murów gotyckich z XIV w. Kościół salowy na planie prostokąta, z kwadratową wieżą od zachodu i prostokątną zakrystią w płn.-wsch. narożniku. Dach korpusu dwuspadowy, kryty dachówką esówką, dach wieży czterospadowy, kryty blachą.

- **Kościół p. w. MB Królowej Polski w Rudzienicach**
Kościół neogotycki zbudowany w latach 1857-1860. Wieża zbudowana w 1866r. wg projektu Pritzla. Obiekt wzniesiony na planie wydłużonego prostokąta z małym pięciobocznym prezbiterium i kwadratową wieżą. Murowany z cegły na kamiennej podmurówce. Wieżba dachowa drewniana, dach kryty dachówką karpiówką, wieża blachą.
- **Kościół p. w. Trójcy Przenajświętszej we Frednowych**
Kościół barokowy z 1768 r., murowany z cegły, na ceglanej podmurówce. Posiada drewnianą emporę opartą na drewnianych słupach. Wieżę wybudowano w 1928 r. według projektu J. S. Garlinga. W otoczeniu kościoła znajduje się też cmentarz parafialny z XVIII wieku, wpisany do rejestru zabytków województwa warmińsko-mazurskiego.
- **Kościół św. Wojciecha w Gałdowie**
Kościół barokowy z 1724 r., drewniano-ryglowy. Wieża murowana, neogotycka z 1864 r.

Pozostałością założeń dworskich na terenie gminy są parki zabytkowe, z których 4 wpisane są do rejestru zabytków. Najwartościowsze są parki w Szymbarku i Gardzieniu. Pozostałe parki znajdują się w Stanowie i w Szczepkowie. Ponadto 6 założeń parkowych objęto ochroną konserwatorską. Do rejestru zabytków wpisany jest również cmentarz parafialny we Frednowych, a ochroną konserwatorską objęto 32 cmentarze.

Obiekty budownictwa i architektury przejawiają typowe cechy regionu Warmii i Mazur. Znajdują się wśród nich ciekawe zespoły architektoniczno-krajobrazowe, jak np. zespół folwarczny w Szymbarku, przedstawiający interesujące wartości kulturowe. Na szczególną uwagę jednak zasługują zespoły podworskie, złożone z kilku, niekiedy kilkunastu obiektów architektonicznych, połączonych często z parkiem podworskim lub jego pozostałościami.

Część obiektów jest w złym stanie technicznym, inne obiekty natomiast, jak np. cmentarze ewangelickie, parki podworskie występują w formie śladowej. Obiekty architektoniczne jednak są na ogół w stanie zadowalającym.

W rejestrze wojewódzkim obiektów zabytkowych na terenie gminy Iława znajduje się 21 obiektów (Tabela 4). 12 obiektów obejmuje ochrona konserwatorska. Ponadto ponad dwieście obiektów wpisano do gminnej ewidencji zabytków.

Tabela 4. Rejestr wojewódzki obiektów zabytkowych na terenie gminy Iława

L.p.	Miejscowość	Nr	Obiekt	Nr rejestru	Data wpisu
1	FRANCISZKOWO		Dwór	A-912	18 maja 1968
2	FREDNOWY		Kościół Trójcy Przenajświętszej wraz z cmentarzem przykościelnym	A-704	16 listopada 1967
3	GAŁDOWO		Kościół Św Wojciecha	A-58	28 listopada 1949
4	GARDZIENI		Dawny park dworski	A-4457	16 lutego 2007

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
dla „Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Ława do roku 2030”

L.p.	Miejscowość	Nr	Obiekt	Nr rejestru	Data wpisu
5	LASECZNO		Kościół Matki Boskiej Częstochowskiej	A-59	28 listopada 1949
6	RUDZIENICE		Kościół NMP Królowej Polski	A-3003	25 stycznia 1990
7	STANOWO		Park	A-3600/O	25 kwietnia 1984
8	SZCZEPKOWO		Park dworski	A-3871	22 lutego 1996
9	SZYMBARK		Zespół folwarczny	A-4100	8 lutego 1999
10	SZYMBARK	1	Dom w obrębie zabudowań folwarcznych	A-731	28 listopada 1967
11	SZYMBARK		Oranżeria z otoczeniem 50 - 100 m.	A-720	22 listopada 1967
12	SZYMBARK		Młyn	A-2428	1 sierpnia 1988
13	SZYMBARK		Zamek	A-518	10 lipca 1959
14	SZYMBARK		Założenie parkowo - krajobrazowe	A-3865	27 grudnia 1995
15	SZYMBARK		Stelmachówka	A-2446	1 września 1988
16	SZYMBARK	43	Dom	A-2427	1 sierpnia 1988
17	SZYMBARK	11	Leśniczówka	A-2426	1 sierpnia 1988
18	SZYMBARK		Ogrodzenie zespołu zamkowo-folwarcznego	A-3042	20 kwietnia 1990
19	SZYMBARK		Pocztą, ob. przedszkole	A-3051	20 czerwca 1990
20	SZYMBARK		Rybaczkówka	A-3052	20 czerwca 1990
21	ZĄBROWO		Kościół parafialny z cmentarzem przykościelnym	A-722	22 listopada 1967

Źródło: Gminny Program Opieki nad Zabytkami

Na terenie gminy Ława występują liczne stanowiska archeologiczne, w tym wpisane do rejestru zabytków oraz objęte ochroną konserwatorską. Trzy stanowiska (grodzisko półwyzynne w Gulbiu, grodzisko średniowieczne wyżynne w Łaniochu oraz kopiec strażniczy w Lasecznie Małym) wpisano do rejestru zabytków. Natomiast ochroną konserwatorską objęto:

- 3 stanowiska archeologiczne grupy I (o własnej formie krajobrazowej: grodziska, kurhany, kopce, groble): w Siemianach, Woli Kamieńskiej i Smolikach,
- 153 stanowiska grupy II (płaskie duże: cmentarzyska, osady),
- 206 stanowisk grupy III (płaskie małe: ślady osadnicze).

Na terenach występowania stanowisk archeologicznych o własnej formie krajobrazowej (grupa I) obowiązuje całkowity zakaz prowadzenia inwestycji.

4.1.12. Stan sanitarno-higieniczny gminy

Jakość środowiska w znacznym stopniu wpływa na stan zdrowia społeczeństwa. Dotyczy to zarówno długotrwałej jakości poszczególnych komponentów środowiska (powietrza, wód, gleb, środowiska akustycznego), jak i zdarzeń krótkotrwałych.

Na terenie gminy Ława jakość środowiska była wysoka w porównaniu z najbardziej zanieczyszczonymi regionami w kraju, co przedstawiono w poprzednich rozdziałach. Pieczę nad aspektami zdrowotnymi środowiska sprawowała przede wszystkim Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Ławie. PSSE sporządza coroczny „Ocenę stanu sanitarno-higienicznego powiatu ławskiego”. Na podstawie tego dokumentu można stwierdzić, że ogólna ocena stanu sanitarno-higienicznego gminy Ława jest dobra.

W zagadnieniu środowiska w kontekście zdrowia ludzi istotne znaczenie ma przeciwdziałanie poważnym awariom przemysłowym. Na terenie gminy nie występują zakłady o dużym lub zwiększonym ryzyku awarii przemysłowej.

4.1.13. Inwestycje/obiekty mogące znacząco oddziaływać na środowisko

W chwili obecnej na terenie gminy znajduje się 1 obiekt mogący zawsze znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. Nr 213, poz. 1397, z późn. zm.) – oczyszczalnia ścieków w Dziarnach. Oczyszczalnia ścieków w Dziarnach to obiekt o wielkości powyżej 100 tys. RLM, stanowiący oczyszczalnię dla aglomeracji Ława (nr z KPOŚK PLWM007), czyli obsługujący tereny miasta Ława i część gminy Ława.

Tabela 5 przedstawia charakterystykę tego obiektu wraz z oceną jego oddziaływania na środowisko obecnie i przewidywaną w przyszłości.

W działaniach „Strategii...” nie przewidziano do realizacji żadnych innych przedsięwzięć, które mogą zostać zaliczone do grupy przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.

Natomiast do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko będą należały głównie przedsięwzięcia wynikające przede wszystkim z realizacji I celu strategicznego, z następującymi celami operacyjnymi i kierunkami działań:

Cel strategiczny I – nowoczesna infrastruktura rozwoju

1. *Zwiększenie zewnętrznej dostępności komunikacyjnej oraz wewnętrznej spójności.*
 - B. Inwestycje drogowe – w szczególności dotyczące: modernizacji i budowy dróg powiatowych, wojewódzkich i krajowych, przebudowy dróg gminnych;

2. *Poprawa jakości i ochrona środowiska przyrodniczego.*
 - A. Zapewnienie ochrony i racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych: ochrona przed powodzią i deficytem wody.
 - B. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego: redukcja emisji zanieczyszczeń powietrza, w szczególności z niskich źródeł emisji oraz poprzez stosowanie ogrzewania przyjaznego środowisku oraz poprzez poprawę charakterystyki energetycznej budynków (modernizacja energetyczna); rozbudowa sieci kanalizacyjnych (w tym także kanalizacji deszczowej), budowa oczyszczalni ścieków, dalsze inwestowanie w sieci wodociągowe; zapobieganie powstawaniu odpadów i racjonalna gospodarka odpadami, w tym selektywna zbiórka odpadów, recykling, odzysk; usuwanie substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska, zwłaszcza azbestu.

3. *Dostosowana do potrzeb sieć nośników energii.*
 - A. Sieć gazowa – rozbudowa dystrybucyjnej sieci gazowej.
 - B. Poprawa efektywności energetycznej źródeł ciepła.
 - C. Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, w tym budowa nowoczesnych instalacji (kogeneracja). Zrównoważony rozwój energetyki odnawialnej uwzględniający potrzeby związane z rozwojem gospodarczym, jak również ochroną zasobów przyrodniczych i krajobrazu.

Do potencjalnych przedsięwzięć realizowanych w ramach w/w kierunków, mogących znacząco oddziaływać na środowisko, mogą należeć: budowa zbiorników wodnych, melioracje, budowa i modernizacja dróg o twardej nawierzchni o całkowitej długości przedsięwzięcia powyżej 1 km, budowa i modernizacja magistrali wodociągowych z wyłączeniem ich przebudowy metodą bezwykopową, budowa urządzeń do poboru wód podziemnych o zdolności poboru nie mniejszej niż 10 m³/godz., budowa i modernizacja ciepłowni lub innych instalacji do spalania paliw w celu wytwarzania energii elektrycznej lub ciepłej o mocy cieplnej nie mniejszej niż 25 MW, a przy stosowaniu paliwa stałego - nie mniejszej niż 10 MW, instalacje do przesyłu gazu oraz towarzyszące im tłocznie lub stacje redukcyjne, z wyłączeniem gazociągów o ciśnieniu nie większym niż 0,5 MPa i przyłączy do budynków, budowa lub modernizacja instalacji do oczyszczania ścieków przewidzianych do obsługi nie mniej niż 400 równoważnych mieszkańców, instalacje do oczyszczania ścieków przemysłowych z wyłączeniem instalacji, które nie powodują wprowadzania do wód lub urządzeń ścieków zawierających substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska, budowa lub modernizacja sieci kanalizacyjnych o całkowitej długości przedsięwzięcia nie mniejszej niż 1 km, z wyłączeniem ich przebudowy metodą bezwykopową oraz przyłączy do budynków.

Na obecnym etapie nie można jednoznacznie zakwalifikować projektów zadań do przedsięwzięć mogących zawsze lub do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. W trakcie procesów inwestycyjnych nastąpi właściwa kwalifikacja przedsięwzięć. Należy zauważyć, że proces inwestycyjny każdorazowo będzie prowadzony zgodnie z wymogami przepisów dotyczących środowiska (we wszystkich kwalifikujących się przypadkach zostanie przeprowadzona procedura oceny oddziaływania na środowisko).

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
dla „Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Łąwa do roku 2030”

Tabela 5. Charakterystyka obiektów mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko

L.p.	Rodzaj obiektu / zarządzający	Lokalizacja	Skala i zasięg działalności	Oddziaływanie na środowisko		
				Komponent	Obecne	Przewidywane
1.	Oczyszczalnia ścieków w Dziarnach Ławskie Wodociągi sp. z o.o., ul. Wodna 2, 14-202 Łąwa	Dziarny (gmina Łąwa) 53°56'51"N 19°61'80"E Lokalizacja na działce nr 148 na prawym brzegu rzeki Łąwka, która jest odbiornikiem ścieków oczyszczonych. Najbliższe zabudowania mieszkalne znajdują się w odległości ok. 500 m na północny zachód od oczyszczalni i należą do wsi Dziarny. W najbliższym sąsiedztwie oczyszczalni nie występują obiekty użyteczności publicznej, obszary parków narodowych ani obszary ochrony uzdrowiskowej. W odległ. ok. 0,5 km znajduje się jez. Długie. Oczyszczalnia jest zlokalizowana na Obszarze Chronionego Krajobrazu Doliny Dolnej Drwęcy. Inne najbliższe obszary chronione to: Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 „Dolina Drwęcy” (kod PLH280001) w odległości ok. 250-400 m od północy i wschodu.	Oczyszczalnia ścieków komunalnych z terenu aglomeracji Łąwa (miasto Łąwa i 34 miejscowości z terenu gminy Łąwa). Przepustowość średnia projektowa wynosi 10 000 m ³ /d, średnia dobowa ilość ścieków dopływająca do oczyszczalni ścieków w Dziarnach to - ok. 5 000 m ³ /d. Wielkość oczyszczalni: 100 012 RLM. Obiekt osiąga bardzo dobre parametry w zakresie redukcji zanieczyszczeń organ., azotu i fosforu na drodze biologicznej (technologia tlenowo-beztlenowa). Tym samym spełnia wymagania prawa polskiego i UE w zakresie jakości ścieków oczyszczonych (przeciętne wskaźniki w ściekach oczyszczonych w 2012 r.: zaw. og. – 3,5 mg/l, BZT ₅ 4,8 mg/l, ChZT 50,3 mg/l, azot og. 8,7 mg/l, fosfor og. 0,5 mg/l). Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest rzeka Łąwka. Osady są poddawane fermentacji w ZKF, a następnie suszeniu w słonecznej suszarni. Uzyskany susz jest wykorzystywany jako nawóz w szkółce leśnej lub jako paliwo alternatywne w energetyce cieplnej. Obiekt spełnia wymogi środowiskowe i ma uregulowany stan formalno-prawny. Jest zapisany w KPOŚK pod nr PLWM007 Obszary ograniczonego użytkowania i strefy ochrony sanitarnej: brak.	wszystkie komponenty	Zmniejszenie presji antropogenicznej na środowisko w wyniku prawidłowej gospodarki ściekowej; zmniejszenie zagrożenia związanego z odprowadzaniem nieoczyszczonych ścieków do środowiska.	jak obecne
				ludzie	Poprawa kondycji zdrowotnej w wyniku ograniczenia zanieczyszczenia środowiska ściekami. Eliminacja zagrożenia sanitarnego spowodowanego odprowadzaniem nieoczyszczonych ścieków do środowiska. Emisja hałasu i aerozoli na terenie oczyszczalni.	jak obecne
				wody	Zrzut ścieków oczyszczonych do rzeki Łąwki – odprowadzane ładunki są zgodne z pozwoleniem wodnoprawnym. Zmniejszenie zagrożenia skażenia wód nieoczyszczonymi ściekami sanitarnymi.	jak obecne
				powietrze	Możliwa emisja aerozoli i odorów, ograniczona jednak do terenu oczyszczalni i niewielkiego pasa wokół obiektu.	jak obecne
				różnorodność biologiczna, Natura 2000	Możliwy negatywny wpływ ścieków niedostatecznie oczyszczonych odprowadzanych do Łąwki (fragment SOOS Natura 2000 „Dolina Drwęcy”). Zagrożenie jest eliminowane poprzez ciągłe monitorowanie pracy oczyszczalni.	jak obecne

Opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

4.2. Główne problemy ochrony środowiska na terenie Gminy Ława

4.2.1. Problemy ochrony środowiska

Problemy ochrony środowiska wynikają z zagrożeń różnorodności biologicznej na terenie gminy. Do zagrożeń tych należą:

- zmiany sposobów użytkowania ziemi, w tym ograniczenie lub zaniechanie tradycyjnych metod produkcji rolnej i wywoływane przez nie zjawiska sukcesji, ujednolicania upraw i niszczenie mozaiki siedlisk;
- procesy eutrofizacji i zanieczyszczenia środowiska,
- zmiany stosunków wodnych, związane głównie z melioracjami odwadniającymi,
- postępująca urbanizacja i zagospodarowanie obszaru, prowadzące m.in. do likwidacji powierzchni naturalnej i półnaturalnej przyrody, zaburzenia funkcjonowania ekosystemów (w tym ich łączności) oraz dysharmonii krajobrazu;
- fragmentacja krajobrazu i powstawanie barier migracyjnych dla zwierząt,
- postępująca synantropizacja fauny i flory oraz przenikanie gatunków obcych (w tym także ich planowe lub przypadkowe introdukcje), co powoduje wypadanie gatunków rodzimych, słabszych konkurencyjnie;
- bezpośrednie formy dewastacji przyrody (np. niszczenie i wypalanie trzcinowisk, wydeptywanie, zrywanie kwitnących okazów roślin, płoszenie, nielegalna eksploatacja torfu, wzniecane pożary, wycinka zadrzewień, zaśmiecanie),
- kłusownictwo,
- niewłaściwa gospodarka leśna na cennych przyrodniczo obszarach (np. utrzymywanie obcych – gatunkowo lub siedliskowo – gatunków drzew, wyrąb starodrzewi i drzew dziuplastych, stosowanie zrębów zupełnych, pozostawianie zbyt małych ilości martwego drewna).

Zagrożenie dla wód stanowi przede wszystkim występujące pomimo wysokiego stopnia skanalizowania gminy zjawisko nielegalnego odprowadzania ścieków sanitarnych bez oczyszczenia (np. z nieszczelnych zbiorników bezodpływowych) oraz spływy obszarowe (głównie zanieczyszczenia rolnicze). Odprowadzenie do wód nieoczyszczonych ścieków może doprowadzić do degradacji wód. Zawarty w ściekach związek biogenne (azot i fosfor) zwiększają poziom eutrofizacji. Zanieczyszczenie wód wpływa na stan ekosystemów wodnych i zależnych od wody, powodując zmiany struktury gatunkowej zasiedlających je organizmów, a w szczególności zmniejszenie bioróżnorodności. W opisie dotyczącym wód uwzględniono poszczególne źródła zanieczyszczeń: punktowe zrzuty ścieków, spływy obszarowe, opady atmosferyczne, zrzuty ścieków z obszarów nieobjętych kanalizacją, składowisk odpadów, itd.

Na terenie gminy Ława główną przyczyną powstawania zanieczyszczeń powietrza jest energetyczne spalanie paliw. Większość zanieczyszczeń powietrza jest emitowana przez kotłownie. Na znacznej części obszaru gminy lokalny poziom stężeń zanieczyszczeń powietrza jest kształtowany przez tzw. emisję niską pochodzącą z niedużych obiektów mieszkalnych ogrzewanych indywidualnie oraz palenisk domowych. Zanieczyszczeniem szczególnie szkodliwym dla zdrowia ludzi jest pył zawieszony PM10 i PM2,5 emitowany bezpośrednio ze

źródeł antropogenicznych i naturalnych jak również powstający w wyniku reakcji i przemian jego prekursorów (tlenków siarki i azotu, amoniaku, lotnych związków organicznych).

Kolejnym źródłem emisji zanieczyszczeń do powietrza jest emisja komunikacyjna. Pośrednio na zwiększenie ruchu samochodów, a tym samym na zwiększenie emisji zanieczyszczeń, ma wpływ niewielka długość dróg rowerowych na terenie gminy (ścieżki rowerowe o łącznej długości 7,8 km (dane GUS za 2014 r.).

Zagrożeniem dla powierzchni ziemi jest przede wszystkim antropopresja, wpływająca na przekształcenia krajobrazu, fragmentację ekosystemów i siedlisk przyrodniczych, utratę funkcji gleb. Lokalnie, zagrożenie gleb może być związane z nielegalnym składowaniem odpadów („dzikie wysypiska”), niskim stopniem selektywnej zbiórki odpadów, zaśmiecaniem odpadami tworzyw sztucznych, itp.

Zagrożeniem dla środowiska może być także emisja hałasu i pól elektromagnetycznych. Decydujący wpływ na stan klimatu akustycznego w gminie ma rozwój infrastruktury transportowej. Jest to problem narastający, związany ze stałym wzrostem natężenia ruchu, w szczególności najcięższych i najbardziej hałaśliwych samochodów ciężarowych. Wzrost natężenia hałasu powodują również: nieprawidłowo rozwiązane układy komunikacyjne, nieodpowiedni stan nawierzchni jezdni, niezadowolający stan techniczny pojazdów oraz prędkość jazdy. Natomiast występujący w gminie poziom pól elektromagnetycznych nie stwarza zagrożenia dla ludzi i środowiska.

Problemem ochrony środowiska może być skuteczne przeciwdziałanie poważnym awariom oraz, w przypadku wystąpienia, szybkie usuwanie ich skutków. Na terenie gminy nie ma żadnych obiektów mogących zagrażać bezpieczeństwu biologicznemu lub chemicznemu. Nie ma też zakładów, które mogą być sprawcą nadzwyczajnego zagrożenia środowiska. Natomiast występuje transport substancji niebezpiecznych. W transporcie mamy do czynienia z mniejszymi ilościami (od kilku do kilkudziesięciu ton) substancji niebezpiecznych niż na terenie zakładów. Natomiast nieprzewidywalność miejsca wystąpienia awarii w transporcie substancji niebezpiecznych jest czynnikiem utrudniającym podejmowanie działań w przypadku jej wystąpienia.

Do problemów środowiskowych należy także obecność substancji chemicznych. Substancje chemiczne mają często działanie zagrażające zdrowiu człowieka i czystości środowiska, w wielu przypadkach jest to działanie toksyczne. Często wiele niebezpiecznych substancji (substancji wzbudzających szczególne obawy) jest stosowanych w procesach technologicznych, nawet jeżeli istnieją dla nich bezpieczne odpowiedniki.

Do substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska należy azbest. Według danych Wojewódzkiej Bazy Azbestowej wynika, że na terenie gminy znajduje się w sumie ok. 4,5 tys. Mg wyrobów azbestowych, w tym u osób fizycznych zinwentaryzowano 4,46 tys. Mg tych wyrobów. W ostatnich latach usunięto ok. 181 Mg odpadów azbestowych.

Do substancji szczególnie uciążliwych dla środowiska należą polichlorowane bifenylo PCB. Użytkowanie urządzeń zawierających PCB było dopuszczone prawem nie dłużej niż do 30.06.2010 r. Na terenie gminy nie występują odpady zawierające PCB.

Eliminowanie w/w problemów ochrony środowiska wymaga prowadzenia działań zarówno o charakterze inwestycyjnym, jak i nieinwestycyjnym, w tym działań o charakterze edukacyjnym. Wśród nich szczególnego znaczenia nabiera podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców oraz rozwój schematów zarządzania dla podejmowania właściwych decyzji planistycznych i realizacyjnych.

4.2.2. Środowiskowe zagrożenia stanu sanitarno-higienicznego i zdrowia mieszkańców gminy

Zanieczyszczenia środowiska, przede wszystkim oddziaływanie emisji zanieczyszczeń powietrza, hałasu oraz zły stan jakości wód podziemnych ujmowanych do spożycia stanowią potencjalne zagrożenie stanu zdrowia ludzi.

Analiza dostępnych danych pozwala wnioskować, że jakość powietrza w gminie Iława jest stosunkowo dobra. W klasyfikacji ze względu na ochronę zdrowia strefę warmińsko-mazurską (do której należy gmina Iława) zaliczono do klasy A (najkorzystniejszej) w zakresie stężeń: SO₂, NO₂, ołowiu, niklu, kadmu, arsenu, benzenu, tlenku węgla, ozonu, pyłu PM_{2,5} – stężenia wszystkich zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych, poziomów celów długoterminowych.

Natomiast w zakresie stężeń pyłu PM₁₀ oraz benzo(a)pirenu stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne powiększone o margines tolerancji, w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalne, poziomy docelowe.

Lokalnie mogą występować sytuacje o zwiększonym narażeniu ludzi na podwyższone stężenia zanieczyszczeń w powietrzu spowodowane zwiększoną emisją z:

- energetycznego spalania paliw stałych w paleniskach domowych,
- współspalania odpadów w paleniskach domowych i małych źródłach z obiektów usługowych i związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej,
- środków transportu szczególnie w ciasnej zabudowie przy niesprzyjających warunkach rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń.

Na terenie gmin Iława zasięg oddziaływania hałasu jest bardzo zróżnicowany. Najbardziej uciążliwy jest hałas komunikacyjny drogowy – stanowi on główne zagrożenie wzdłuż drogi krajowej nr 16. Wydaje się, że w przypadku pozostałych dróg nie ma zagrożenia przekroczeń dopuszczalnego poziomu hałasu. Mogą występować pojedyncze przypadki nadmiernego natężenia hałasu (niesprawne pojazdy, itp.). Wpływ na poziom hałasu komunikacyjnego może mieć również zły stan dróg.

Na stan zdrowia ludzi ma także wpływ jakość wód podziemnych ujmowanych jako woda pitna. Wody z ujęć na terenie gminy Iława jest poddawana uzdatnianiu, po którym spełnia normy wody pitnej.

Wg „Oceny stanu sanitarno-higienicznego powiatu iławskiego” sporządzonej przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Iławie, na terenie gminy nie występowały problemy z utrzymaniem właściwych parametrów mikrobiologicznych.

4.3. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów objętych ochroną

Ponad 52% terenu gminy Iława stanowią obszary chronione. Na terenie gminy występują następujące formy ochrony przyrody:

- **Park Krajobrazowy Pojezierza Iławskiego** (łączna powierzchnia na terenie gminy Iława: 10 052,60 ha).
- **Obszary Chronionego Krajobrazu** (łączna powierzchnia na terenie gminy 12 086 ha):
 - Obszar Chronionego Krajobrazu Pojezierza Iławskiego.
 - Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Dolnej Drwęcy.
 - Obszar Chronionego Krajobrazu Kanału Elbląskiego.
- **Rezerваты przyrody** (łączna powierzchnia na terenie gminy 749,1 ha):
 - „Rzeka Drwęca”;
 - „Jezioro Jasne”;
 - „Jezioro Karaś”.Obszar gminy Iława sąsiaduje również bezpośrednio z obszarem rezerwatu „Jezioro Czerwica” oraz „Jezioro Iłgi”.
- **Użytki ekologiczne** (łączna powierzchnia na terenie gminy 23,8 ha):
 - Jezioro Łajskie,
 - Jezioro Kociołek
 - Jezioro Plajtek Mały,
 - Jezioro Plajtek Duży,
 - Jezioro Czarne.
- **Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Lasy Iławskie”** (kod PLB28005).
- **Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Ostoja Iławska”** (kod PLH280053).
- **Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Aleje Pojezierza Iławskiego”** (kod PLH280051).
- **Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Dolina Drwęcy”** (kod PLH280001).
- **Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Ostoja Radomno”** (kod PLH280035).
- **Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Jezioro Karaś”** (kod PLH280003).
- **Korytarze ekologiczne:**
 - Dolina rzeki Drwęcy (korytarz ekologiczny o znaczeniu ponadregionalnym),
 - Dolina rzeki Iławki (korytarz ekologiczny o znaczeniu regionalnym),
 - Dolina rzeki Osy (korytarz ekologiczny o znaczeniu regionalnym).
- **Obszary wodno-błotne:** (torfowiska niskie – 302 szt., torfowiska wysokie – 49 szt., torfowiska przejściowe – 26 szt., gytowiska – 8 szt., mułowiska, namuliska, podmokliska – 34 szt.).
- **Lasy o szczególnych walorach przyrodniczych (HCVF)**
- **Pomniki przyrody** w liczbie 54 szt.

Rys. 9 przedstawia lokalizację podstawowych obszarów chronionych w odniesieniu do terenu gminy.

LEGENDA:

- granice OSO NATURA 2000 Lasy Iławskie
- granice SOO NATURA 2000 Dolina Drwęcy
- granice SOO NATURA 2000 Jezioro Karas
- granice SOO NATURA 2000 Ostoja Iławska
- granice SOO NATURA 2000 Ostoja Radomno
- zasięg SOO NATURA 2000 Aleje Pojezierza Iławskiego
- granice parku Krajobrazowego Pojezierza Iławskiego
- granice OChK Pojezierza Iławskiego
- granice OChK Doliny Dolnej Drwęcy
- granice OChK Kanalu Elbląskiego

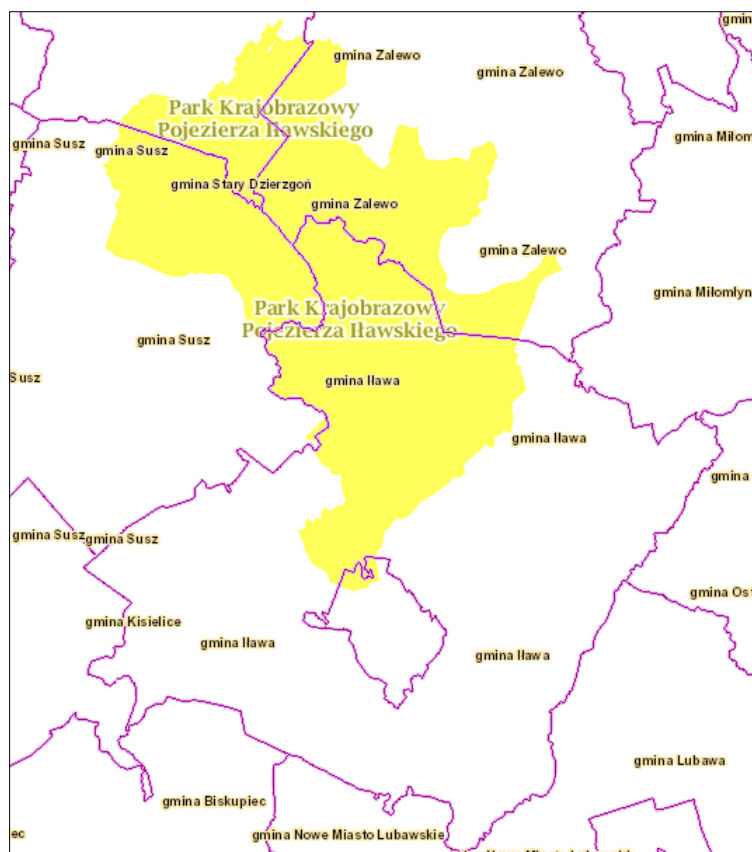

Źródło: opracowanie własne

Rys. 9 Tereny chronione w gminie Iława.

4.3.1. Parki Krajobrazowe

Na terenie gminy Iława znajduje się **Park Krajobrazowy Pojezierza Iławskiego** (łącna powierzchnia na terenie gminy: 10 052,60 ha), ustanowiony w celu zachowania wartości przyrodniczych, kulturowych, rekreacyjnych i zdrowotnych terenu Pojezierza Iławskiego. Tereny parku obejmują północną część gminy Iława. Park należy do Zespołu Parków Krajobrazowych Pojezierza Iławskiego i Wzgórz Dylewskich. Rys. 10 przedstawia lokalizację Parku w odniesieniu do terenu gminy.

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Rys. 10 Lokalizacja Parku Krajobrazowego Pojezierza Iławskiego
w odniesieniu do terenu gminy Iława.

Park jest położony w środkowej części Pojezierza Iławskiego i zajmuje powierzchnię 25 045 ha, otoczony jest otuliną o powierzchni 18 038 ha. Park i jego otulina położone są w granicach dwóch województw: warmińsko-mazurskiego i pomorskiego.

Obszar Parku prezentuje charakterystyczne cechy krajobrazu pojeziernego, wyrażające się zróżnicowaną rzeźbą terenu. Współdominują pagórkowate obszary morenowe oraz płaskie tereny sandrowe pokryte lasami. Lesistość Parku sięga 62%, a stopień pokrycia wodami powierzchniowymi 27%. Na terenie samego Parku znajduje się 31 jezior, a w otulinie 12. Największym z nich jest jezioro Jeziorak liczące 3460 ha (w tym 240 ha wysp), zajmujące szóste miejsce na liście największych jezior, a jednocześnie najdłuższe (27,5 km) jezioro

w Polsce. Istotnym składnikiem Parku są także ciekły wodne, wykształcone w postaci licznych rzek i strumieni (najważniejsze to Osa i Liwa).

Pod względem florystycznym teren Parku charakteryzuje się wysoką różnorodnością. Głównym składnikiem są zbiorowiska leśne, znaczny jest udział roślinności wodnej, mniejszy bagiennie-torfowej, łąkowej i synantropijnej. Stwierdzono tu 790 taksonów roślin kwiatowych, tj. 35% flory Polski. Ochronie całkowitej podlega 29 gatunków (m.in. widłak goździsty, kukułka plamista, kukułka krwista) a 13 gatunków ochronie częściowej (m.in. kruszyna pospolita, kalina koralowa, marzanka wonna). Fauna Parku również wykazuje duże zróżnicowanie gatunkowe, co jest związane z różnorodnością siedlisk i bogactwem szaty roślinnej, stosunkowo słabo przekształconej w porównaniu do innych terenów użytkowanych gospodarczo. Ogółem w granicach Parku z kręgowców stwierdzono 11 gatunków płazów (wszystkie chronione, m.in. ropucha szara i zielona, traszka grzebieniasta i zwyczajna), 5 gatunków chronionych gadów (zaskroniec, padalec, jaszczurka zwinka, żyworódka), 135 lęgowych gatunków ptaków (116 chronionych) i 32 gatunki ssaków, w tym 5 chronionych.

Ze względu na bogactwo ornitofauny, w której występują gatunki zagrożone w skali świata i Europy, teren Parku, został zakwalifikowany jako ostoja ptaków o randze europejskiej. Obecnie jest to Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 „Lasy Iławskie”. Ponadto na terenie Parku Krajobrazowego Pojezierza Iławskiego występują dwa Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk Natura 2000: „Aleje Pojezierza Iławskiego” oraz „Ostojka Iławska”. Na terenie Parku istnieją 3 rezerваты przyrody: „Jasne”, „Czerwica” i „Jezioro Gaudy”, a następne 3 są projektowane oraz występuje 1 użytek ekologiczny „Czaplak”. Ponadto na terenie Parku Krajobrazowego Pojezierza Iławskiego i w obrębie otuliny zatwierdzonych jest 58 pomników przyrody ożywionej.

Zasoby architektury i budownictwa, historycznych układów przestrzennych, obiektów archeologicznych składają się na cały szereg zabytków kultury materialnej. Do XII wieku Pojezierze Iławskie, jako część Pomezanii, pozostawało we władaniu plemion pruskich, które zostały skolonizowane przez Krzyżaków. Czas panowania Zakonu upamiętniają gotyckie budowle sakralne w Zalewie, Borecznie, Dorzykach oraz fragmenty murów i baszt obronnych Zalewa i ruiny zamków w Szymbarku i Przezmarku.

Celami ochrony przyrody Parku Krajobrazowego Pojezierza Iławskiego, są:

1. w zakresie ochrony przyrody nieożywionej i gleb:

- a) zachowanie charakterystycznych struktur geomorfologicznych krajobrazu pojeziernego, charakterystycznego dla Pojezierza Wschodniopomorskiego,
- b) zachowanie różnorodności typologicznej pokrywy glebowej,
- c) zachowanie warunków do występowania naturalnych procesów glebotwórczych,
- d) przeciwdziałanie erozji wodnej, wietrznej oraz antropogenicznej degradującej i dewastującej zasoby glebowe,
- e) przeciwdziałanie czynnikom i procesom degradacji gleb, w tym zanieczyszczeniu ze strony nawożenia i stosowania środków ochrony roślin,
- f) ograniczenia dewastacji gleb podczas zagospodarowania przestrzennego;

2. w zakresie ochrony zasobów wodnych wód powierzchniowych i podziemnych oraz ochrony ekosystemów wodnych:

- a) zachowanie naturalnego aktualnego systemu hydrologicznego Pojezierza Iławskiego,
- b) ochrona jakości wód powierzchniowych i podziemnych,
- c) utrzymanie aktualnej powierzchni siedlisk hydrogenicznych i hydrofilnych,

- d) utrzymanie funkcjonowania ekosystemów wodnych,
 - e) zachowanie elementów rodzimej różnorodności biologicznej środowisk wodnych, w tym szczególnie cennych i zagrożonych gatunków roślin i zwierząt;
3. w zakresie ochrony zbiorowisk roślinnych, w tym chronionych siedlisk przyrodniczych:
- a) zachowanie różnorodności zbiorowisk roślinnych właściwych dla regionu, w tym szczególnie siedlisk przyrodniczych rzadkich i zagrożonych oraz objętych ochroną prawną na mocy rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 sierpnia 2001 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych podlegających ochronie twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łąkami ramienic, starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*, torfowiska wysokie „żywe”, świetlista dąbrowa *Potentillo albae-Quercetum*, żyzna buczyna niżowa *Galio odorati-Fagetum*, grąd subatlantycki, grąd subkontynentalny, brzezina bagienna, sosnowy bór bagienny, niżowy łęg jesionowo-olszowy,
 - b) zachowanie lub rozszerzenie aktualnego arealu oraz poprawa stanu naturalnych i półnaturalnych zbiorowisk roślinnych, w tym w szczególności łąk zmiennowilgotnych i wilgotnych,
 - c) zachowanie i podtrzymanie możliwości trwałego funkcjonowania zbiorowisk roślinnych, w tym szczególnie chronionych siedlisk przyrodniczych, poprzez zachowanie łączących je liniowych struktur, pełniących funkcje korytarzy ekologicznych,
 - d) odtwarzanie ekosystemów leśnych o składzie gatunkowym zgodnym z siedliskowym typem lasu, przebudowa w trakcie użytkowania rębego, drzewostanów niezgodnych z siedliskiem oraz zrównoważone użytkowanie ekosystemów leśnych,
 - e) utrzymanie ochrony prawej wybranych stanowisk siedlisk naturalnych oraz objęcie ochroną siedlisk szczególnie cennych, a dotychczas niechronionych;
4. w zakresie ochrony gatunków roślin i grzybów oraz ich siedlisk:
- a) zachowanie różnorodności gatunkowej roślin i grzybów, właściwej dla regionu oraz ich siedlisk, w tym szczególnie gatunków rzadkich, zagrożonych i chronionych,
 - b) objęcie ochroną czynną najcenniejszych stanowisk gatunków roślin i grzybów,
 - c) ograniczanie rozprzestrzeniania się populacji gatunków obcego geograficznie pochodzenia, w tym szczególnie zagrażających gatunkom rodzimym, takich jak robinia akacjowa, barszcz mantegazyjski i barszcz Sosnowskiego, niecierpek himalajski i czeremcha późna;
5. w zakresie ochrony gatunków zwierząt i ich siedlisk:
- a) zachowanie różnorodności gatunkowej zwierząt, właściwej dla regionu, w tym szczególnie gatunków rzadkich, zagrożonych i chronionych,
 - b) utrzymanie wysokiej różnorodności krajobrazu z dużym udziałem ekotonów, warunkującej bogactwo i różnorodność zgrupowań zwierzęcych,
 - c) utrzymanie lub odtwarzanie korytarzy ekologicznych umożliwiających migrację zwierząt,
 - d) ograniczenie wprowadzania i kontrola liczebności gatunków obcego pochodzenia, w szczególności gatunków inwazyjnych, mogących stanowić zagrożenie dla rodzimej fauny, takich jak jenot i norka amerykańska, szop praczy, rak przegowany;
6. w zakresie ochrony krajobrazów, w tym krajobrazów kulturowych:
- a) zachowanie tradycyjnego krajobrazu rolniczego i o wysokiej różnorodności i szerokich strefach ekotonowych,
 - b) zachowanie zwartych kompleksów leśnych oraz utrzymanie lub odtworzenie systemu połączeń między nimi,
 - c) zachowanie atrakcyjnych panoram widokowych i przedpól ich ekspozycji,
 - d) wzmocnienie ochrony prawnej zachowanych obiektów dziedzictwa kulturowego oraz rewaloryzacja obiektów zdegradowanych, przy dopuszczeniu ich adaptacji do pełnienia nowych funkcji,
 - e) zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości obiektów dziedzictwa kulturowego,
 - f) uwzględnianie zasad ochrony krajobrazów, w tym krajobrazów kulturowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w tym:
 - zachowanie historycznych cech zabudowy regionalnej,
 - zachowanie charakterystycznych, historycznych układów ruralistycznych w Januszowie i Jerzwałdzie,
 - zachowanie charakterystycznych, historycznych układów zespołów dworsko-parkowych i dawnych folwarków: Gubławki, Rucewo i Rudnia,
 - niedopuszczenie do rozpraszania zabudowy,
 - zachowanie i odtwarzanie charakterystycznych układów zadrzewień, w tym zwłaszcza alei przydrożnych,
 - zachowanie historycznych cmentarzy, w tym cmentarzy różnych wyznań oraz miejsc pamięci narodowej,
 - g) zachowanie elementów kultury ludowej, w tym folkloru muzycznego i tanecznego, zwyczajów, obrzędów i uroczystości ludowych,

- h) poprawa dostępności do obiektów dziedzictwa kulturowego dla osób zainteresowanych,
- i) rozwijanie inicjatyw obywatelskich dotyczących społecznych form opieki nad zabytkami i krajobrazem kulturowym oraz wykorzystywania ich na rzecz rozwoju regionalnego.

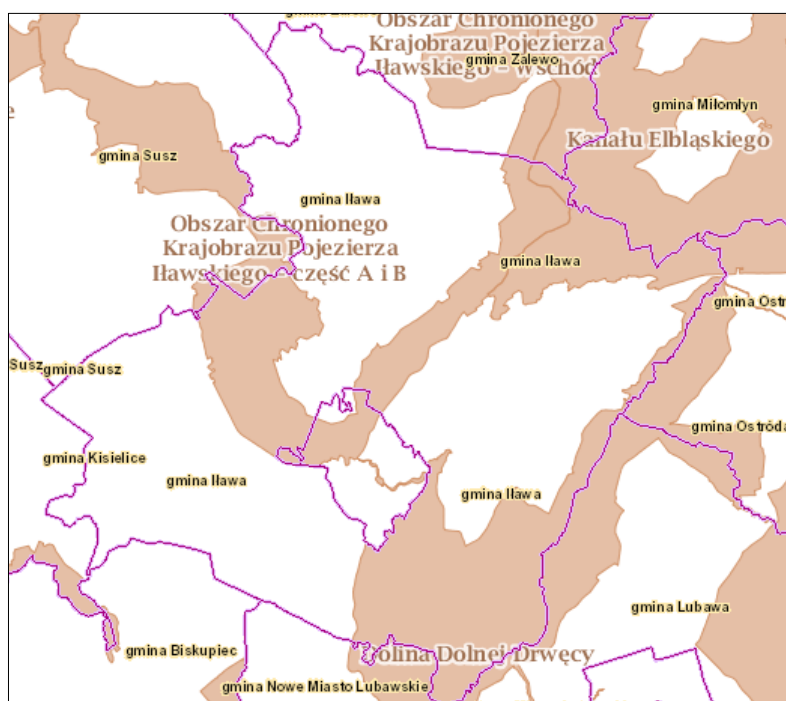
Realizacja zadań „Strategii...” w żaden sposób nie koliduje z zachowaniem celów ochrony Parku Krajobrazowego Pojezierza Iławskiego, a wręcz przeciwnie – zwiększa tę ochronę, szczególnie poprzez realizację działań w obrębie celu operacyjnego „Poprawa jakości i ochrona środowiska przyrodniczego”, jak również celu operacyjnego „Wzrost dostępności i jakości usług publicznych” z kierunkiem działań: „Edukacja formalna, jak i pozaformalna”.

4.3.2. Obszary Chronionego Krajobrazu

W granicach gminy Iława występują następujące OChK:

- Obszar Chronionego Krajobrazu Pojezierza Iławskiego wyznaczony Rozporządzeniem Nr 31 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 23 kwietnia 2008 r.
- Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Dolnej Drwęcy wyznaczony uchwałą Nr VIII/205/15 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 24 czerwca 2015 r.
- Obszar Chronionego Krajobrazu Kanału Elbląskiego wyznaczony uchwałą Nr VII/127/11 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 24 maja 2011 r. – z późniejszymi zmianami.

Lokalizację Obszarów Chronionego Krajobrazu na tle gminy przedstawia Rys. 11.

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Rys. 11 Lokalizacja Obszarów Chronionego Krajobrazu w odniesieniu do terenu gminy Iława.

W dokumentach powołujących Obszary znajdują się następujące ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów leśnych Obszarów:

- 1) utrzymanie ciągłości i trwałości ekosystemów leśnych; niedopuszczanie do ich nadmiernego użytkowania;
- 2) wspieranie procesów sukcesji naturalnej przez inicjowanie i utrwalanie naturalnego odnowienia o składzie i strukturze odpowiadającej siedlisku; tam gdzie nie są możliwe odnowienia naturalne - używanie do odnowień gatunków miejscowego pochodzenia przy ograniczaniu gatunków obcych rodzimej florze czy też modyfikowanych genetycznie;
- 3) zwiększanie udziału gatunków domieszkowych i biocenotycznych; tworzenie układów ekotonowych z tych gatunków;
- 4) pozostawianie drzew o charakterze pomnikowym, przestojów, drzew dziuplastych oraz części drzew obumarłych aż do całkowitego ich rozkładu;
- 5) zwiększanie istniejącego stopnia pokrycia terenów drzewostanami, w szczególności na terenach porolnych tam, gdzie z przyrodniczego i ekonomicznego punktu widzenia jest to możliwe; sprzyjanie tworzeniu zwartych kompleksów leśnych o racjonalnej granicy polno-leśnej; tworzenie i utrzymywanie leśnych korytarzy ekologicznych ze szczególnym uwzględnieniem możliwości migracji dużych ssaków;
- 6) utrzymywanie, a w razie potrzeby podwyższanie poziomu wód gruntowych, w szczególności na siedliskach wilgotnych i bagiennych, tj. w borach bagiennych, olsach i łęgach; budowa zbiorników małej retencji jako zbiorników wielofunkcyjnych, w szczególności podwyższających różnorodność biologiczną w lasach;
- 7) zachowanie i utrzymywanie w stanie zbliżonym do naturalnego istniejących śródleśnych cieków, mokradeł, polan, torfowisk, wrzosowisk oraz muraw napiaskowych; niedopuszczanie do ich nadmiernego wykorzystania dla celów produkcji roślinnej lub sukcesji;
- 8) zwalczanie szkodników owadzych i patogenów grzybowych, a także ograniczanie szkód łowieckich poprzez zastosowanie metod mechanicznych lub biologicznych; stosowanie metod chemicznego zwalczania dopuszcza się tylko przy braku innych alternatywnych metod;
- 9) stopniowe usuwanie gatunków obcego pochodzenia, chyba że zaleca się ich stosowanie w ramach przyjętych zasad hodowli lasu;
- 10) ochrona stanowisk chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów; w przypadkach stwierdzenia obiektów i powierzchni cennych przyrodniczo (stanowiska rzadkich i chronionych roślin, zwierząt, grzybów oraz pozostałości naturalnych ekosystemów) wnioskowanie do właściwego organu o ich ochronę;
- 11) kształtowanie właściwej struktury populacji zwierząt, roślin i grzybów stanowiących komponent ekosystemu leśnego;
- 12) opracowanie i wdrażanie programów czynnej ochrony oraz reintrodukcji i restytucji gatunków rzadkich, zagrożonych;
- 13) wykorzystanie lasów dla celów rekreacyjno-krajoznawczych i edukacyjnych w oparciu o wyznaczone szlaki turystyczne oraz istniejące i nowe ścieżki edukacyjno-przyrodnicze wyposażone w elementy infrastruktury turystycznej i edukacyjnej zharmonizowanej z otoczeniem;
- 14) prowadzenie racjonalnej gospodarki łowieckiej, w szczególności poprzez dostosowanie liczebności populacji zwierząt łownych związanych z ekosystemami leśnymi do warunków środowiskowych.

W dokumentach powołujących Obszary znajdują się następujące ustalenia dotyczące czynnej ochrony nieleśnych ekosystemów lądowych Obszarów:

- 1) przeciwdziałanie zarastaniu łąk, pastwisk i torfowisk poprzez koszenie i wypas, a także mechaniczne usuwanie samosiewów drzew i krzewów na terenach otwartych, a w razie konieczności także karczowanie z usunięciem biomasy z pozostawieniem kęp drzew i krzewów;
- 2) propagowanie wśród rolników działań zmierzających do utrzymania trwałych użytków zielonych w ramach zwykłej, dobrej praktyki rolniczej, a także Krajowego Programu Rolnośrodowiskowego – zgodnie z wymogami zbiorowisk łąkowych; propagowanie dominacji gospodarstw prowadzących produkcję mieszaną, w tym preferowanie hodowli bydła opartej o naturalny wypas metodą pastwiskową; zalecana jest ochrona i hodowla lokalnych starych odmian drzew i krzewów owocowych oraz ras zwierząt; promowanie agroturystyki i rolnictwa ekologicznego;
- 3) maksymalne ograniczanie zmiany użytków zielonych na grunty orne; niedopuszczanie do przeorywania użytków zielonych; propagowanie powrotu do użytkowania łąkowego gruntów wykorzystywanych dotychczas jako rolne wzdłuż rowów i lokalnych obniżen terenowych;
- 4) preferowanie ochrony roślin metodami biologicznymi;
- 5) ochrona zieleni wiejskiej: zadrzewień, zakrzewień, parków wiejskich, oraz kształtowanie zróżnicowanego krajobrazu rolniczego poprzez ochronę istniejących oraz formowanie nowych zadrzewień śródpolnych i przydrożnych;
- 6) zachowanie śródpolnych torfowisk, zabagnień, podmokłości oraz oczek wodnych;

- 7) zachowanie zbiorowisk wydmych, śródpolnych muraw napiaskowych, wrzosowisk i psiar;
- 8) melioracje odwadniające, w tym regulowanie odpływu wody z sieci rowów, dopuszczalne tylko w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, jednak z bezwzględnym zachowaniem w stanie nienaruszonym terenów podmokłych, w tym torfowisk i obszarów wodnoblotnych oraz obszarów źródliskowych cieków;
- 9) eliminowanie nielegalnego eksploataowania surowców mineralnych oraz rekultywacja terenów powyrobiskowych; w szczególnych przypadkach, gdy w wyrobisku ukształtowały się właściwe biocenozy wzbogacające lokalną różnorodność biologiczną, przeprowadzenie rekultywacji nie jest wskazane, zalecane jest podjęcie działań ochronnych w celu ich zachowania;
- 10) utrzymywanie i w razie konieczności odtwarzanie lokalnych i regionalnych korytarzy ekologicznych;
- 11) prowadzenie racjonalnej gospodarki łowieckiej, m.in. poprzez dostosowanie liczebności populacji zwierząt łownych związanych z ekosystemami otwartymi do warunków środowiskowych;
- 12) melioracje nawadniające zalecane są w przypadku stwierdzonego niekorzystnego dla racjonalnej gospodarki rolnej obniżenia poziomu wód gruntowych.

W dokumentach powołujących Obszary znajdują się następujące ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów wodnych Obszarów:

- 1) zachowanie i ochrona zbiorników wód powierzchniowych wraz z pasem roślinności okalającej, poza rowami melioracyjnymi;
- 2) wyznaczenie lokalizacji nowych wałów przeciwpowodziowych o rzeczywistą konieczność ochrony człowieka i jego mienia przed powodzią; w miarę możliwości wały należy lokalizować jak najdalej od koryta rzeki, wykorzystując naturalną rzeźbę terenu;
- 3) tworzenie stref buforowych wokół zbiorników wodnych w postaci pasów zadrzewień i zakrzewień, celem ograniczenia spływu substancji biogennej i zwiększenia różnorodności biologicznej;
- 4) prowadzenie prac regulacyjnych i utrzymaniowych rzek tylko w zakresie niezbędnym dla rzeczywistej ochrony przeciwpowodziowej;
- 5) ograniczanie zabudowy na krawędziach wysoczyznowych, w celu zachowania ciągłości przyrodniczo-krajobrazowej oraz ochrony krawędzi tarasów rzecznych przed ruchami osuwiskowymi;
- 6) rozpoznanie okresowych dróg migracji zwierząt, których rozwój związany jest bezpośrednio ze środowiskiem wodnym (w szczególności płazów) oraz podejmowanie działań w celu ich ochrony;
- 7) wznoszenie nowych budowli piętrzących na ciekach, rowach i kanałach (retencja korytowa) winno być poprzedzone analizą bilansu wodnego zlewni;
- 8) zapewnienie swobodnej migracji rybnym w ciekach poprzez budowę przepławek na istniejących i nowych budowlach piętrzących;
- 9) utrzymanie i wprowadzanie zakrzewień i szuwarów wokół zbiorników wodnych, w szczególności starorzeczy i oczek wodnych jako bariery ograniczającej dostęp do linii brzegowej; utrzymanie lub tworzenie pasów zakrzewień i zadrzewień wzdłuż cieków jako naturalnej obudowy biologicznej ograniczającej spływ zanieczyszczeń z pól uprawnych;
- 10) ograniczenie działań powodujących obniżenie zwierciadła wód podziemnych, w szczególności budowy urządzeń drenarskich i rowów odwadniających na gruntach ornych, łąkach i pastwiskach w dolinach rzecznych oraz na krawędzi tarasów zalewowych i wysoczyzn;
- 11) opracowanie i wdrożenie programów reintrodukcji, restytucji, czynnej ochrony rzadkich i zagrożonych gatunków zwierząt, roślin i grzybów bezpośrednio związanych z ekosystemami wodnymi;
- 12) zachowanie i ewentualne odtwarzanie korytarzy ekologicznych opartych o ekosystemy wodne celem zachowania dróg migracji gatunków związanych z wodą;
- 13) zwiększanie retencji wodnej, przy czym zbiorniki małej retencji winny dodatkowo wzbogaca różnorodność biologiczną terenu, uwzględniając starorzecza i lokalne obniżenia terenu; w miarę możliwości technicznych i finansowych zalecane jest odtworzenie funkcji obszarów źródliskowych o dużych zdolnościach retencyjnych; w miarę możliwości należy zachowywać lub odtwarzać siedliska hydrogeniczne mające dużą rolę w utrzymaniu lokalnej różnorodności biologicznej;
- 14) rozpoznanie oraz ewentualna przebudowa struktury ichtiofauny zgodnie z charakterem siedliska we wszystkich zbiornikach wodnych przewidzianych do wykorzystania w myśl właściwych przepisów o rybactwie śródlądowym; gospodarka rybacka na wodach powierzchniowych powinna wspomagać ochronę gatunków krytycznie zagrożonych i zagrożonych oraz promować gatunki o pochodzeniu lokalnym prowadząc do uzyskania struktury gatunkowej i wiekowej ryb, właściwej dla danego typu wód.

Na terenie wszystkich Obszarów Chronionego Krajobrazu wprowadzono następujące zakazy:

- 1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarłisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- 2) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska;
- 3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- 4) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- 5) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwoświsuiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;
- 6) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
- 7) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych; 8) lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.

Głównym problemem na Obszarach Chronionego Krajobrazu jest zachowanie zasad zrównoważonego rozwoju na tych terenach. Jednak realizacja zadań „Strategii...” w żaden sposób nie koliduje z zachowaniem ochrony istniejących OChK oraz zasad zrównoważonego rozwoju, a wręcz przeciwnie – zwiększa tę ochronę, szczególnie poprzez realizację działań w obrębie celu operacyjnego „Poprawa jakości i ochrona środowiska przyrodniczego”, jak również celu operacyjnego „Wzrost dostępności i jakości usług publicznych” z kierunkiem działań: „Edukacja formalna, jak i pozaformalna”.

4.3.3. Zespoły Przyrodniczo-Krajobrazowe

Na terenie gminy Ława nie występują zespoły przyrodniczo-krajobrazowe.

4.3.4. Rezerwy przyrody

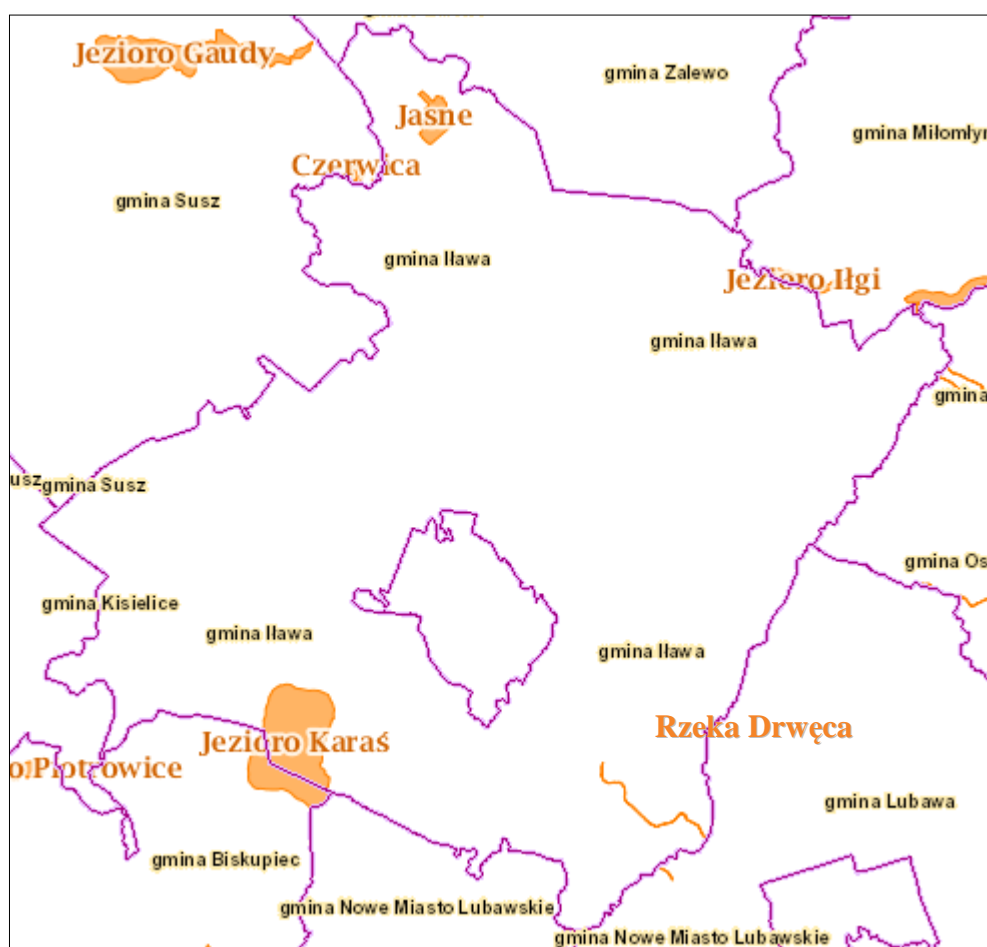
Na terenie gminy Ława występują następujące rezerwy przyrody:

- „Rzeka Drwęca” obejmujący na terenie gminy rzekę Drwęcę oraz rzekę Ławkę od jazu w Dziarnówku do ujścia, utworzony Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z 1961 r. (M. P. Nr 71 z 1961 r.) w celu ochrony środowiska wodnego i ryb w nim bytujących (powierzchnia 1344,87 ha);
- „Jezioro Jasne” obejmuje jezioro Jasne i jezioro Luba wraz z torfowiskami i drzewostanem okalającym obydwie jeziora, utworzony w 1988 r. (MP z 1988 r. Nr 21, poz. 193) w celu ochrony jeziora, torfowisk i powierzchni leśnych (powierzchnia 106,3 ha);

- „Jezioro Karaś” obejmuje jezioro wraz z przyległymi terenami bagiennym, obiekt o powierzchni na terenie gminy Iława 581,29 ha, utworzony Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z 1958 r. (MP z 1958 r. Nr 42, poz. 243) w celu ochrony miejsc lęgowych awifauny (powierzchnia 815,48 ha).

Obszar gminy Iława sąsiaduje również bezpośrednio z obszarem rezerwatu „Jezioro Czerwica” (utworzony w 1957 r. dla ochrony istniejącej od 1934r. kolonii kormorana czarnego) oraz „Jezioro Iłgi” (utworzony Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z 1957 r. w celu ochrony miejsc lęgowych ptactwa wodno- błotnego).

Rys. 12 przedstawia lokalizację rezerwatów na tle granic gminy Iława.

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Rys. 12 Lokalizacja rezerwatów w odniesieniu do terenu gminy Iława.

Rezerwat „**Rzeka Drwęca**” jest najdłuższym rezerwatem ichtiologicznym w Polsce. Ochronie rezerwatowej podlegają wody rzeki Drwęcy wraz z przepływowymi jeziorami Ostrowin i Drwęckie oraz rzeki: Grabiczek wraz z dopływem Dylewką, Poburzanka i Gizela z dopływem Bałcynką oraz dolne odcinki Iławki (teren gminy Iława), Elszki, Welu, Rypienicy i Rużca. Ponadto ochronie podlega 5 m pas terenu ciągnący się wzdłuż wymienionych rzek i jezior. Rezerwat na całej swojej długości jest lokalną ostoją różnorodności fauny, w szczególności związanej ze środowiskami wodnymi. Wśród nich wiele jest gatunków o wysokich wymaganiach siedliskowych.

Zagrożeniem dla jakości wód Drwęcy były i są źródła punktowe, do których zalicza się przede wszystkim miasta i zakłady przemysłowe odprowadzające ścieki do wód powierzchniowych. Najbardziej widoczny problem stanowiły miasta położone bezpośrednio nad brzegami Drwęcy.

Zagrożeniem dla ichtiofauny są: postępująca eutrofizacja, zabudowa hydrotechniczna i regulacja koryt rzecznych, eksploatacja żwiru, zanieczyszczenia bytowe i przemysłowe, zmiany stosunków wodnych, degradacja siedlisk ryb rzecznych stanowiących bazę pokarmową. Istotne zagrożenie dla wszystkich grup zwierząt lądowych powoduje związana z otoczeniem rezerwatu infrastruktura komunikacyjna.

Zagrożeniem dla zbiorowisk roślinnych jest zniekształcenie zespołów roślinnych spowodowane przede wszystkim przekształceniem naturalnych lasów łęgowych na łąki i pastwiska oraz pola uprawne. Zniekształceniem jest także neofityzacja (wkroczenie gatunków obcych).

Rezerwat „**Jasne**” obejmuje jez. Jasne (pow. 11,19ha), jez. Luba (pow. 2,42ha), torfowisko oraz otaczające drzewostany. Jez. Jasne, skrajnie oligotroficzne, powstałe po wytopieniu bryły lodu zalegającej w grubych warstwach piasku, charakteryzuje się wyjątkową przejrzystością wody. Światło dociera do 14-15 m. Jest wyjątkowo ubogie, o wysokiej kwasowości wody (pH=4,3), co znajduje swoje odbicie w ubóstwie fauny i flory. Jego maksymalna głębokość wynosi 19,8 m, a jego głębokość średnia to 8,4 m. W Jasnym występują też kanibalistyczne okonie karłowate. Ze względu na skład i charakter wody życie biologiczne w tym jeziorze jest bardzo ubogie. Ogranicza się ono do kilku gatunków glonów i sinic oraz do wąskiego pasa roślinności przybrzeżnej. Szczególnym okazem fauny są gągoły, które gnieźdzą się w obszernych dziuplach wypróchniałych drzew na wys. 2 - 3 m. Gągoł jest gatunkiem wpisanym do Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt jako gatunek ocalony przed wyginięciem.

Z kolei jez. Luba jest jeziorem dystroficznym otoczonym przez szerokie pło torfowe, ciągnące się wąską rynną w kierunku północnym. Jego taflę porastają liczne lilie wodne. Na torfowiskach otaczających jezioro rosną m.in. chroniona i owadożerna rosiczka okrągłolistna, czermień błotna oraz żurawina błotna o wiotkich pędach, płożących się na płatach mchu torfowca. Dobrze widoczne są też z daleka kępy wełnianki z białym puchem na końcu łodyg.

Specyfiką rezerwatu jest istnienie obok siebie tych dwóch zupełnie odmiennych układów przyrodniczych, jakim jest ubogie jez. Jasne i zróżnicowane florystycznie jez. Luba.

Na terenie rezerwatu między innymi zabrania się: kąpiele i uprawiania sportów wodnych, polowania, chwytania, płoszenia i zabijania dziko żyjących zwierząt, niszczenia gniazd,

wybierania jaj i piskląt wszystkich gatunków ptaków, niszczenia i uszkodzenia drzew i innych roślin, zanieczyszczenia wody i terenu, wzniesienia ognia oraz zakłócania ciszy, przebywania poza miejscami wyznaczonymi.

Rezerwat „**Jeziro Karaś**” został utworzony w 1958 r. w celach naukowych i dydaktycznych dla zachowania zarastającego jeziora wraz z bagnami. Został również objęty konwencją Ramsar. Jest miejscem lęgowym ptactwa wodnego i błotnego. Gniazduje tu, pierzy się lub odpoczywa w okresach migracji, 175 gatunków ptaków, w tym wpisanych do Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt, rzadkich lub narażonych na wyginięcie. Również roślinność rezerwatu wykazuje nieprzeciętne wartości przyrodnicze ze względu na nagromadzenie gatunków rzadkich lub z innych powodów interesujących. Rezerwat najbardziej znany jest z występowania gęgawy, której populacja w okresie przelotów sięga 660 osobników.

Jeziro Karaś jest typowym obiektem do badań dynamiki biocenozy jeziornej, a szczególnie jej przechodzenie w biocenozę torfowiskową. Najwięcej jest tu roślinności przybrzeżnej typu szuwarowego, zbiorowiska turzycowe oraz lasy olchowe. Jezioro jest dość płytkie, jego dno porasta ramienica. Dzieli się na dwa akweny, połączone płytkim, trudnym do przepłynięcia przesmykiem. Spośród roślin chronionych występuje m.in. rosiczka długolistna, rosiczka okrągłolistna, wawrzynek wilczelyko, kruszczyk błotny, podkolan biały.

Realizacja zadań „Strategii...” w żaden sposób nie koliduje z zachowaniem ochrony istniejących rezerwatów, a wręcz przeciwnie – zwiększa tę ochronę, szczególnie poprzez realizację działań w obrębie celu operacyjnego „Poprawa jakości i ochrona środowiska przyrodniczego”, jak również celu operacyjnego „Wzrost dostępności i jakości usług publicznych” z kierunkiem działań: „Edukacja formalna, jak i pozaformalna”.

Przy realizacji zadań z obrębu celu strategicznego I, celu operacyjnego „Zwiększenie zewnętrznej dostępności komunikacyjnej oraz wewnętrznej spójności”, kierunku działań A: inwestycje drogowe, należy zwrócić szczególną uwagę na niepogarszanie istniejących warunków środowiskowych w otoczeniu rezerwatu „Rzeka Drwęca”.

4.3.5. Użytki ekologiczne

Na terenie gminy Iława występują następujące **użytki ekologiczne** (łączna powierzchnia na terenie gminy 23,8 ha):

- Jezioro Łajskie (Głębokie) (pow. 8,83 ha),
- Jezioro Kociołek (pow. 0,36 ha),
- Jezioro Plajtek Mały (pow. 4,02 ha),
- Jezioro Plajtek Duży (pow. 9,45 ha),
- Jezioro Czarne (pow. 1,12 ha);

Zasady ochrony użytków ekologicznych regulują:

- rozporządzenie Nr 40 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 lipca 2009 roku w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego „Jezioro Łajskie”.

- rozporządzenie Nr 62 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 lipca 2009 roku w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego „Kociołek”.
- rozporządzenie Nr 64 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 lipca 2009 roku w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego „Plajtek Mały”.
- rozporządzenie Nr 63 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 lipca 2009 roku w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego „Plajtek Duży”.
- rozporządzenie Nr 33 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 lipca 2009 roku w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego „Jezioro Czarne”.

Szczególnym celem ochrony użytku ekologicznego jest zachowanie ostoi wielu rzadkich gatunków roślin wodnych, bagiennych i torfowiskowych oraz ptaków wodno-błotnych.

Obowiązują formy ochrony zawarte w tych Rozporządzeniach, między innymi na obszarze użytku ekologicznego zabrania się:

- niszczenia, uszkodzania lub przekształcania obszaru;
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu;
- dokonywania zmian stosunków wodnych;
- likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
- zmiany sposobu użytkowania ziemi;
- wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu.

Realizacja zadań „Strategii...” w żaden sposób nie koliduje z zachowaniem ochrony istniejących użytków ekologicznych, a wręcz przeciwnie – zwiększa tę ochronę, szczególnie poprzez realizację działań w obrębie celu operacyjnego „Poprawa jakości i ochrona środowiska przyrodniczego”, jak również celu operacyjnego „Wzrost dostępności i jakości usług publicznych” z kierunkiem działań: „Edukacja formalna, jak i pozaformalna”.

4.3.6. Pozostałe formy ochrony przyrody

Z pozostałych form ochrony przyrody na terenie gminy znajdują się:

- **Pomniki przyrody** w liczbie 54 szt. (drzewa, głównie dęby szypułkowe – największy obwód pnia 655 cm, cisy, jesiony, lipy drobnolistne, również aleje i grupy drzew).
- **Korytarze ekologiczne:**
 - Dolina rzeki Drwęcy (korytarz ekologiczny o znaczeniu ponadregionalnym),
 - Dolina rzeki Iławki (korytarz ekologiczny o znaczeniu regionalnym),
 - Dolina rzeki Osy (korytarz ekologiczny o znaczeniu regionalnym).
- **Obszary wodno-błotne:** (torfowiska niskie – 302 szt., torfowiska wysokie – 49 szt., torfowiska przejściowe – 26 szt., gytio-wiska – 8 szt., mułowiska, namuliska, podmokliska – 34 szt.).
- **Lasy o szczególnych walorach przyrodniczych (HCVF)**

Realizacja zadań „Strategii...” w żaden sposób nie koliduje z zachowaniem ochrony istniejących pomników przyrody, korytarzy ekologicznych, obszarów wodno-błotnych i lasów o szczególnych walorach przyrodniczych, a wręcz przeciwnie – zwiększa tę ochronę, szczególnie poprzez realizację działań w obrębie celu operacyjnego „Poprawa jakości i ochrona środowiska przyrodniczego”, jak również celu operacyjnego „Wzrost dostępności i jakości usług publicznych” z kierunkiem działań: „Edukacja formalna, jak i pozaformalna”.

Przy realizacji zadań z obrębu celu strategicznego I, celu operacyjnego „Zwiększenie zewnętrznej dostępności komunikacyjnej oraz wewnętrznej spójności”, kierunku działań A: inwestycje drogowe, należy zwrócić szczególną uwagę na nie pogarszanie istniejących warunków środowiskowych dla pomników przyrody, obszarów wodno-błotnych, lasów o szczególnych walorach przyrodniczych oraz rozważyć budowę przejść dla zwierząt w przypadku prowadzenia inwestycji drogowych w korytarzach ekologicznych (Rys. 13).

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Rys. 13 Lokalizacja korytarzy ekologicznych w odniesieniu do terenu gminy Iława.

Na terenie gminy Iława nie występują **stanowiska dokumentacyjne**.

5. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM WRAZ ZE SPOSOBEM ICH UWZGLĘDNIENIA W „STRATEGII...”

„Strategia...” w pełni respektuje zasady polityki ekologicznej szczebla międzynarodowego, wspólnotowego i krajowego, w szczególności cele „6. Wspólnotowego programu działań w zakresie środowiska naturalnego”, takie jak:

- **zasada zrównoważonego rozwoju** opisana w odnowionej strategii Unii Europejskiej dotyczącej trwałego rozwoju;
- **zasada przezroczności;**
- **zasada równego dostępu do środowiska przyrodniczego;**
- **zasada uspołecznienia** realizowana poprzez stworzenie instytucjonalnych, prawnych i materialnych warunków do udziału obywateli, grup społecznych i organizacji pozarządowych w procesie kształtowania modelu zrównoważonego rozwoju przy jednoczesnym rozwoju edukacji ekologicznej, rozbudzaniu świadomości i wrażliwości ekologicznej oraz kształtowaniu nowej etyki zachowań wobec środowiska;
- **zasada „zanieczyszczający płaci”** odnosząca się do odpowiedzialności za skutki zanieczyszczenia i stwarzania innych zagrożeń, w „Programie...” zakłada się, że odpowiedzialność tę powinny ponosić wszystkie jednostki korzystające ze środowiska – również konsumenci, zwłaszcza, gdy mają możliwość wyboru mniej zagrażających środowisku dóbr konsumpcyjnych;
- **zasada prewencji** stanowiąca, że przeciwdziałanie negatywnym skutkom dla środowiska powinno być podejmowane już na etapie planowania i realizacji przedsięwzięć. Zasada ta realizowana jest poprzez:
 - zapobieganie powstawaniu zanieczyszczeń poprzez stosowanie najlepszych dostępnych technik (BAT),
 - recykling, czyli zamykanie obiegu materiałów i surowców, odzysk energii, wody i surowców ze ścieków i odpadów oraz gospodarcze wykorzystanie odpadów zamiast ich składowania,
 - zintegrowane podejście do ograniczania i likwidacji zanieczyszczeń i zagrożeń zgodnie z zaleceniami Dyrektywy Rady 96/61/WE w sprawie zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i kontroli (tzw. dyrektywa IPPC),
 - wprowadzanie prośrodowiskowych systemów zarządzania procesami produkcji i usługami, zgodnie z ogólnościowymi i europejskimi wymogami w tym zakresie, wyrażonymi m.in. w standardach ISO 14000 i EMAS, programach czystszej produkcji, Responsible Care.
- **zasada skuteczności ekologicznej i efektywności ekonomicznej** odnosząca się do wyboru planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych ochrony środowiska, a następnie do oceny osiągniętych wyników, oznaczająca potrzebę minimalizacji nakładów na jednostkę uzyskanego efektu.

Zasady te były ściśle respektowane przy planowaniu celów strategicznych, operacyjnych i kierunków działań przewidzianych do realizacji w „Strategii...”.

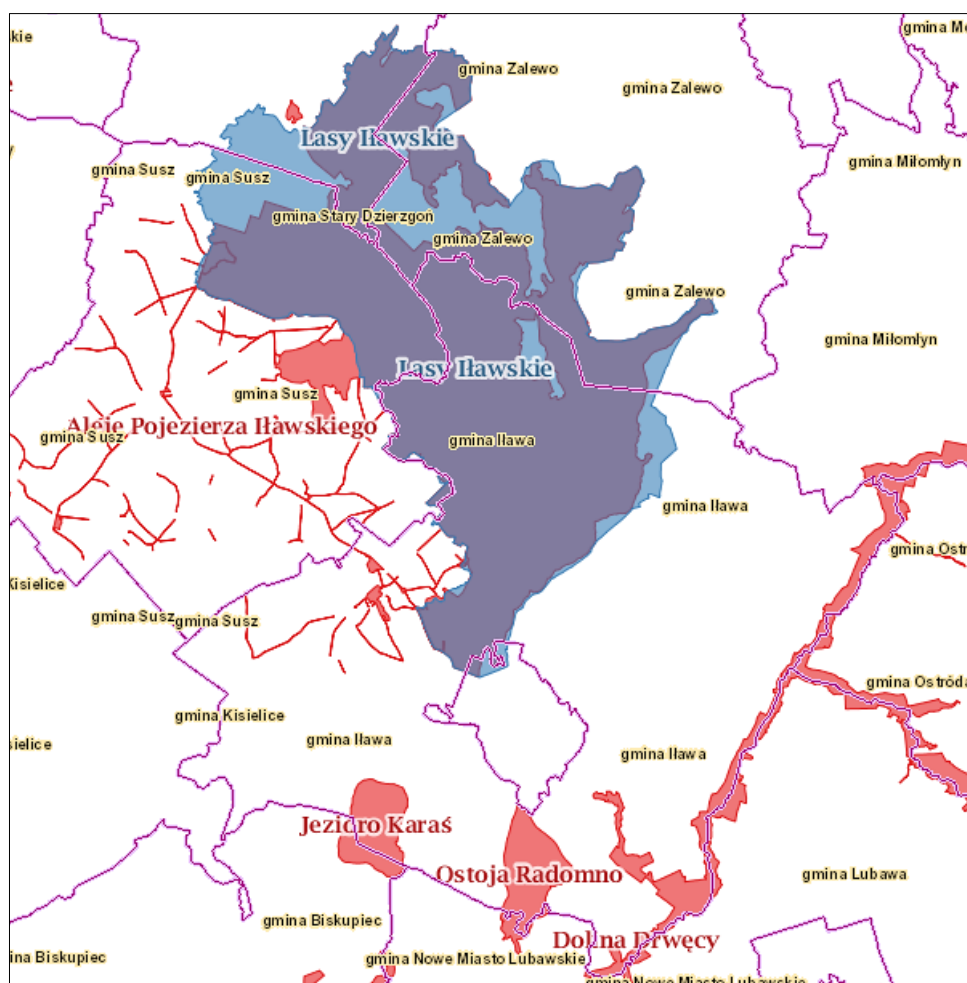
Analizowana „Strategia...” formułując cele i działania uwzględnia i odnosi się do dokumentów poziomu krajowego, regionalnego i lokalnego, w tym przede wszystkim do:

- **Strategii Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo** i jej obszarów strategicznych: sprawne i efektywne państwo, konkurencyjna gospodarka, spójność społeczna i terytorialna; odniesienie do dokumentu we wszystkich celach strategicznych i operacyjnych.
- **Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020. Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie** – „Strategia...” odpowiada zdiagnozowanym w dokumencie celom polityki regionalnej: wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów, budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych, tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie;
- **Strategii Europa 2020 (Dyrektywa w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych 2009/28/WE, Dyrektywa w sprawie efektywności energetycznej 2012/27/UE, Dyrektywa w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy 2008/50/WE)** – w kontekście rozwoju inteligentnego, rozwoju zrównoważonego i rozwoju sprzyjającemu włączeniu społecznemu; Cele dotyczące ochrony środowiska zawarte w Strategii Europa 2020 są szeroko reprezentowane w „Strategii...”, zarówno w zakresie poprawy efektywności energetycznej, większego wykorzystania odnawialnych źródeł energii, przeciwdziałania zmianom klimatu poprzez ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, zapobiegania degradacji środowiska, efektywnego wykorzystania zasobów oraz działań w obszarze zdrowia i poprawy bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców;
- **Strategii „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”**, która wskazuje kluczowe kierunki działań w obszarze ochrony środowiska w perspektywie do roku 2020; Cele dotyczące ochrony środowiska zawarte w dokumencie są szeroko reprezentowane w „Strategii...”, zarówno w zakresie: poprawy jakości powietrza, racjonalnego gospodarowania odpadami, ograniczenia oddziaływania energetyki (ciepłownictwa) na środowisko, promowania zachowań ekologicznych, racjonalnego gospodarowania wodami dla ochrony przed powodzią i suszą, zachowania bogactwa różnorodności biologicznej.
- **Krajowego Planu Gospodarki Odpadami; Dyrektywy w sprawie odpadów 2008/98/WE**; Cele dotyczące ochrony środowiska zawarte w Krajowym Planie Gospodarki Odpadami i dyrektywie w sprawie odpadów 2008/98/WE zostały we właściwy sposób transponowane do „Strategii...” (cel strategiczny I, cel operacyjny 2, kierunek działań B).
- **Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych; dyrektywy 91/271/EWG dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych**; Cele dotyczące ochrony środowiska zawarte w wymienionych dokumentach zostały we właściwy sposób transponowane do „Strategii...” (cel strategiczny I, cel operacyjny 2, kierunek działań B).
- **Ramowej Dyrektywie Wodnej 2000/60/WE**; Cele dotyczące ochrony środowiska zawarte w wymienionych dokumentach zostały we właściwy sposób transponowane do „Strategii...” (cel strategiczny I, cel operacyjny 2, kierunek działań A).
- **Programu Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2011-2014 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2015-2018 oraz Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2011-2016** w zakresie aspektów dotyczących celów ochrony środowiska. Cele dotyczące ochrony środowiska zawarte w wymienionych dokumentach zostały we właściwy sposób transponowane do „Strategii...” (cel strategiczny I, cel operacyjny 2, kierunek działań A, B).

5.1. Przewidywane znaczące oddziaływania programu na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000

Na obszarze gminy Ława znajduje się 6 obszarów chronionych w ramach sieci Natura 2000 (Rys. 14), kolorem czerwonym zaznaczono obszary siedliskowe, niebieskim – ochrony ptaków):

- **Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Lasy Ławskie”** (kod PLB28005) w ramach sieci NATURA 2000. Granica OSO „Lasy Ławskie” na terenie gminy Ława jest tożsama z granicą Parku Krajobrazowego Pojezierza Ławskiego.
- **Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Ostoja Ławska”** (kod PLH280053) w ramach sieci NATURA 2000. Obszar mieści się w granicach Parku Krajobrazowego Pojezierza Ławskiego oraz OSO Lasy Ławskie.
- **Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Aleje Pojezierza Ławskiego”** (kod PLH280051) w ramach sieci NATURA 2000. Część obszaru zlokalizowana w otulinie Parku Krajobrazowego Pojezierza Ławskiego.
- **Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Dolina Drwęcy”** (kod PLH280001) w ramach sieci NATURA 2000. Obszar pokrywa teren rezerwatu „Rzeka Drwęca” z dopływami Grabiczek i Dylewka, z przyujściowymi fragmentami rzek. Obszar w większości położony jest na terenie rezerwatu przyrody Rzeka Drwęca; niewielka część na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu Dolina Drwęcy.
- **Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Ostoja Radomno”** w ramach sieci Natura 2000, kod PLH280035.
- **Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Jezioro Karaś”** (kod PLH280003) w ramach sieci NATURA 2000.

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Rys. 14 Lokalizacja obszarów NATURA 2000 w odniesieniu do terenu gminy Iława.

Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Lasy Iławskie” (kod PLB28005). Obszar stanowi Duży kompleks leśny (60% powierzchni zajmują drzewostany ponad 40-letnie), obejmujący także tereny bagienne rozproszone po całym obszarze. Rzeźba terenu została ukształtowana w czasie zlodowacenia bałtyckiego (morena czołowa, rynny polodowcowe i sandry). Występuje tu 31 jezior, o zróżnicowanej wielkości (od 0,5 do 163 ha), reprezentujących wszystkie typy troficzne. Niektóre z nich mają urozmaiconą linię brzegową i liczne wysepki, jak np. Jez. Jeziorak, najdłuższe jezioro w Polsce. Na terenie ostoi dominują drzewostany bukowe i sosnowe. W bezodpływowych zagłębieniach terenu, o wysokim poziomie wód gruntowych, rosną bory bagienne i lasy olszowe. Obok leśnych, wodnych, bagiennych i torfowiskowych zbiorowisk roślinnych występują tu różnorodne zbiorowiska segetalne.

Ostoja ptasia o randze europejskiej E 16. Występuje co najmniej 29 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 10 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). W okresie lęgowym obszar zasiedla rybołów (PCK) - co najmniej 2%-3% populacji krajowej (C6), bielik (PCK) - co najmniej 2% populacji krajowej (C6), gągoł - co najmniej 2% populacji krajowej (C3) oraz co najmniej 1% populacji krajowej (C3,C6) następujących gatunków ptaków: kania czarna (PCK), kania ruda (PCK), podgorzałka (PCK), podróżniczek (PCK),

trzmiełojad; w stosunkowo wysokiej liczebności (C7) występuje bocian czarny, orlik krzykliwy (PCK), żuraw, rybitwa czarna.

Ostoja ważna dla ochrony dobrze zachowanych siedlisk buczyny (pomorskiej i kwaśnej), zboczowych lasów klonowo-lipowych oraz grądu subatlantyckiego. Liczne są także płaty łągów jesionowo-olszowych. Obszar ważny dla ochrony bobra i wydry. Warto też podkreślić bogatą florę roślin naczyniowych (790 taksonów) z licznymi gatunkami rzadkimi i ginącymi w skali Polski oraz gatunkami prawnie chronionymi (32).

Zagrożenia, presje i działania mające negatywny wpływ na obszar – wg listy referencyjnej zagrożeń, presji i działań, zgodnie ze standardowym formularzem danych dla OSO Lasy Iławskie:

- B – Leśnictwo; Zagrożenie wewnętrzne, poziom wysoki.
- H.04. – Zanieczyszczenia; Zanieczyszczenie powietrza, zanieczyszczenia przenoszone drogą powietrzną, zagrożenie wewnętrzne, poziom niski.
- F.03.01 – Użytkowanie zasobów biologicznych inne niż rolnictwo i leśnictwo; Polowanie i pozyskiwanie dzikich zwierząt (łądowych); Polowanie, zagrożenie wewnętrzne, poziom średni.
- E.03.01. – Urbanizacja, budownictwo mieszkaniowe i handlowe; Odpady, ścieki; Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych / obiektów rekreacyjnych, zagrożenie wewnętrzne, poziom wysoki.
- E.01.03. – Urbanizacja, budownictwo mieszkaniowe i handlowe; Tereny zurbanizowane, tereny zamieszkałe; Zabudowa rozproszona, zagrożenie wewnętrzne, poziom wysoki.
- G.02. – Ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka; Infrastruktura sportowa i rekreacyjna, zagrożenie wewnętrzne, poziom średni.
- A.01. – Rolnictwo; Uprawa, zagrożenie wewnętrzne, poziom wysoki.
- G.01. – Ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka; Sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze; zagrożenie wewnętrzne, poziom średni.
- F.03.02. – Użytkowanie zasobów biologicznych inne niż rolnictwo i leśnictwo; Polowanie i pozyskiwanie dzikich zwierząt (łądowych); Pozyskiwanie / Usuwanie zwierząt (łądowych) zagrożenie wewnętrzne, poziom wysoki.

Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Ostoja Iławska” (kod PLH280053). Duży kompleks leśny (60% powierzchni zajmują drzewostany ponad 40-letnie), obejmujący także tereny bagienne rozproszone po całym obszarze ostoi. Rzeźba terenu została ukształtowana w czasie zlodowacenia bałtyckiego (morena czołowa, rynny polodowcowe, sandry). Występuje tu 31 jezior, o zróżnicowanej wielkości (od 0,5 do 163 ha), reprezentujących wszystkie typy troficzne. Niektóre z nich mają urozmaiconą linię brzegową i liczne wysepki, jak np. jezioro Jeziorak, najdłuższe jezioro rynnowe w Polsce z największą śródlądową wyspą Wielka Żuława. Na terenie ostoi dominują drzewostany bukowe i sosnowe. W bezodpływowych zagłębieniach terenu o wysokim poziomie wód gruntowych, rosną bory bagienne i lasy olszowe. Obok leśnych, wodnych, bagiennych i torfowiskowych zbiorowisk roślinnych występują tu różnorodne zbiorowiska segetalne. Do ostoi zaliczono także małe, lecz cenne torfowisko przejściowe we wsi Mortąg (leżące w granicach województwa pomorskiego) ze względu na stanowiska lipiennika Loesela i sierpowca błyszczącego oraz dużą populację kruszczyka błotnego i kukułki szerokolistnej na tym terenie.

Ostoja ważna dla ochrony dobrze zachowanych siedlisk buczyny (pomorskiej i kwaśnej) na kresowych stanowiskach swojego zasięgu, a także dla grądów subatlantyckich. Liczne są tu także płaty łągów jesionowo olszowych, borów bagiennych oraz brzezin bagiennych. Ciekawostką jest występowanie płatów boru chrobotkowego na wyspie Czaplak, oraz zbiorowiska wierzby rokity występujące na sąsiadującym półwyspie. Obszar ważny dla ochrony bobra i wydry. Istotne populacje bezkręgowców w tym zalotki większej i pachnicy dębowej. Warto podkreślić bogatą florę roślin naczyniowych (790 taksonów) z licznymi gatunkami rzadkimi i ginącymi w skali Polski oraz gatunkami prawnie chronionymi (32). Na uwagę zasługuje liczne (ponad 500 egzemplarzy) stanowisko lipiennika Loesela nad jeziorem Łabędź, któremu towarzyszy sierpowiec błyszczący.

Zagrożenia, presje i działania mające negatywny wpływ na obszar – wg listy referencyjnej zagrożeń, presji i działań, zgodnie ze standardowym formularzem danych dla SOO Ostoja Iławska:

- F.03.02. – Użytkowanie zasobów biologicznych inne niż rolnictwo i leśnictwo; Polowanie i pozyskiwanie dzikich zwierząt (lądowych); Zagrożenie wewnętrzne, poziom wysoki.
- E.01.03. – Urbanizacja, budownictwo mieszkaniowe i handlowe; Tereny zurbanizowane, tereny zamieszkane; Zabudowa rozproszona, zagrożenie wewnętrzne, poziom wysoki.
- B – Leśnictwo; Zagrożenie wewnętrzne, poziom wysoki.
- G.01. – Ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka; Sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze; zagrożenie wewnętrzne, poziom średni.
- G.02. – Ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka; Infrastruktura sportowa i rekreacyjna, zagrożenie wewnętrzne, poziom średni.
- H.04. – Zanieczyszczenia; Zanieczyszczenie powietrza, zanieczyszczenia przenoszone drogą powietrzną, zagrożenie wewnętrzne, poziom niski.
- E.03.01. – Urbanizacja, budownictwo mieszkaniowe i handlowe; Odpady, ścieki; Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych / obiektów rekreacyjnych, zagrożenie wewnętrzne, poziom niski.
- A.01. – Rolnictwo; Uprawa, zagrożenie wewnętrzne, poziom niski.
- F.03.01 – Użytkowanie zasobów biologicznych inne niż rolnictwo i leśnictwo; Polowanie i pozyskiwanie dzikich zwierząt (lądowych); Polowanie, zagrożenie wewnętrzne, poziom średni.

Dla obszaru ustanowiono plan zadań ochronnych Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie oraz Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 31 marca 2014 r. (Tabela 6).

Tabela 6. Cele działań ochronnych dla SOO „Ostoja Iławska”

L.p	Przedmiot ochrony	Cel działań ochronnych
1.	3140 Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki wodne z podwodnymi łąkami ramienic (<i>Charcteria</i> spp.)	Zachowanie obecnego właściwego (FV) stanu ochrony siedliska. Poszerzenie stanu wiedzy w zakresie detekcji źródeł zanieczyszczenia wody.
2.	3150 starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i>	Zachowanie obecnego właściwego (FV) stanu ochrony siedliska. Poszerzenie stanu wiedzy w zakresie detekcji źródeł zanieczyszczenia wody.
3.	7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)	Przywrócenie otwartego charakteru siedliska (pokrycie drzew i krzewów docelowo mniejsze niż 10%).

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
dla „Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Iława do roku 2030”

L.p	Przedmiot ochrony	Cel działań ochronnych
4.	9110 Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagenion</i>)	Poprawa wskaźnika „Struktura pionowa i przestrzenna roślinności” do właściwego (FV) stanu ochrony. Stopniowa poprawa parametrów określających ilość martwego drewna w siedlisku do poziomu min. 5 m ³ / ha.
5.	9130 żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion, Galio odorati-Fagenion</i>)	Poprawa wskaźnika „Struktura pionowa i przestrzenna roślinności” do właściwego (FV) stanu ochrony. Stopniowa poprawa parametrów określających ilość martwego drewna w siedlisku do poziomu min. 5 m ³ / ha.
6.	9160 grąd subatlantycki	Poprawa wskaźnika „Struktura pionowa i przestrzenna roślinności” do właściwego (FV) stanu ochrony. Stopniowa poprawa parametrów określających ilość martwego drewna w siedlisku do poziomu min. 5 m ³ / ha.
7.	9170 grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum</i>)	Poprawa wskaźnika „Struktura pionowa i przestrzenna roślinności” do właściwego (FV) stanu ochrony. Stopniowa poprawa parametrów określających ilość martwego drewna w siedlisku do poziomu min. 5 m ³ / ha.
8.	91D0 bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis, Vaccinio uliginosi-Pinetum, Pino mugo-Sphagnetum, Sphagno girgensohnii-Piceetum</i> i brzożowo-sosnowe bagienne lasy borealne)	Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie zbadania stanu uwodnienia siedliska i oraz zaplanowanie zakresu działania ochronnego służącego zahamowaniu odpływu wody. Stopniowa poprawa parametru określającego ilość martwego drewna w siedlisku do poziomu min. 5 m ³ / ha.
9.	91E0 łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae, olsy źródliskowe</i>)	Poprawa wskaźnika „Gatunki charakterystyczne” do właściwego (FV) stanu ochrony. Stopniowa poprawa parametru określającego ilość martwego drewna w siedlisku do poziomu min. 5 m ³ / ha.
10.	1393 Sierpowiec błyszczący <i>Drepanocladus vernicosus</i>	Utrzymanie otwartego charakteru siedliska gatunku (pokrycie drzew i krzewów mniejsze niż 20%); Zachowanie właściwego (FV) stanu ochrony parametru stanu uwodnienia siedliska gatunku.
11.	1903 Lipiennik Loesela <i>Liparis loeselii</i>	Utrzymanie otwartego charakteru siedliska gatunku (pokrycie drzew i krzewów mniejsze niż 20%); Zachowanie właściwego (FV) stanu ochrony parametru stanu uwodnienia siedliska gatunku.
12.	1318 Nocek łydkowłosy <i>Myotis dasycneme</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy o gatunku i uwarunkowaniach jego ochrony oraz podjęcie stosownych czynności w oparciu o nowe dane.
13.	1337 <i>Castor fiber</i> bóbr europejski	Utrzymanie obecnego właściwego (FV) stanu ochrony gatunku
14.	1355 <i>Lutra lutra</i> wydra	Utrzymanie obecnego właściwego (FV) stanu ochrony gatunku
15.	1166 <i>Triturus cristatus</i> traszka grzebieniasta	Utrzymanie obecnego właściwego (FV) stanu ochrony gatunku
16.	1188 <i>Bombina bombina</i> kumak nizinny	Utrzymanie obecnego właściwego (FV) stanu ochrony gatunku
17.	5339 Różanka <i>Rhodeus sericeus amarus</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony i uwarunkowaniach jego ochrony oraz podjęcie stosownych czynności w oparciu o nowe dane.
18.	1145 <i>Misgurnus fossilis</i> piskorz	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony i uwarunkowaniach jego ochrony oraz podjęcie stosownych czynności w oparciu o nowe dane. Poprawa stanu ochrony gatunku do właściwego (FV) stanu ochrony.
19.	1149 <i>Cobitis taenia</i> koza	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony i uwarunkowaniach jego ochrony oraz podjęcie stosownych czynności w oparciu o nowe dane. Poprawa stanu ochrony gatunku do właściwego (FV) stanu ochrony.
20.	1014 <i>Vertigo angustior</i> poczwarówka zwężona	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony i uwarunkowaniach jego ochrony oraz podjęcie stosownych czynności w oparciu o nowe dane. Poprawa stanu ochrony gatunku do właściwego (FV) stanu ochrony.
21.	1042 Zalotka większa <i>Leucorhinia pectoralis</i>	Utrzymanie obecnego właściwego (FV) stanu ochrony gatunku.
22.	1060 Czerwończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i>	Przywrócenie właściwego stanu ochrony (FV) siedlisk gatunku
23.	1084 Pachnica dębowa <i>Osmoderma eremita</i>	Utrzymanie obecnego właściwego (FV) stanu ochrony gatunku.

źródło: Plan zadań ochronnych

Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Aleje Pojezierza Iławskiego” (kod PLH280051). Obszar obejmuje sieć alei przydrożnych i zadrzewień (w tym parków wiejskich) w krajobrazie rolniczym środkowej części Pojezierza Iławskiego. W skład obszaru wchodzi liczne otoczone alejami odcinki dróg gruntowych, w szczególności są to drogi łączące dawne majątki ziemskie w okolicach Kamieńca, Szymbarku i Gardzienia. Ponadto, ciągłość środowisk pachnicy jest zapewniona dzięki włączeniu alei w pasach drogowych dróg wojewódzkich nr 515, 520 i 521 oraz kilku odcinków dróg powiatowych. Aleje te występują zarówno przy gruntowych drogach śródpolnych, jak i asfaltowych. Najczęściej występującym gatunkiem drzewa w alejach jest lipa (w większości drobnolistna *Tilia cordata*), stanowiąca ok. 52% wszystkich drzew. Znaczny jest także udział jesionu wyniosłego *Fraxinus excelsior* (ok. 11%), klonu zwyczajnego *Acer platanoides* (ok. 10%) i dębu szypułkowego *Quercus robur* (ok. 10%). Pozostałe gatunki stanowią łącznie 17% drzew.

Większość poboczy dróg przy drogach gruntowych w ciągu sezonu wegetacyjnego nie jest koszona, co sprawia, że w terenie zdominowanym przez grunty orne stanowią one ważne refugium bezkręgowców. Krzaczaste zarośla wzdłuż dróg stanowią ważne miejsca lęgowe dla ptaków (gąsioriek, jarzębatka). Jest to jedno z większych rozpoznanych stanowisk pachnicy dębowej *Osmoderma eremita* w Polsce oraz innych gatunków owadów związanych z drzewami próchniejącymi i dziuplastymi.

Obszar, oprócz walorów przyrodniczych, ma duże znaczenie jako godne zachowania świadectwo historii. W Szymbarku znajdują się ruiny zamku biskupów pomezzańskich otoczone naturalistycznymi założeniami parkowymi o wyraźnie zaznaczonym układzie przestrzennym w formie alei i szpalerów z dużą ilością drzew starych. Niedaleko zamku rośnie sosnowa pomnikowa „Aleja Napoleońska”, która liczy ok. 90 drzew o obwodach pni od 50 do 380 cm. Ruiny barokowego pałacu von Finckensteinów w Kamieńcu również otaczają założenia parkowe z czytelnymi jeszcze alejami i szpalerami starych drzew głównie lip, grabów, kasztanowców. Część alei jest pozostałością historycznej drogi Via Regia - szczególnie odcinki łączące dawne majątki ziemskie.

Sieć alei i zadrzewień na Pojezierzu Iławskim stanowi jedną z ważniejszych w skali kraju ostoj pachnicy dębowej *Osmoderma eremita*, gatunku priorytetowego wymienionego w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG oraz znaczącą ostoją organizmów saproksylicznych, spośród których tylko chrząszcze były przedmiotem wstępnego rozpoznania. Odnotowano co najmniej 23 gatunków chrząszczy rzadkich w Polsce bądź uwzględnionych na krajowej liście gatunków zagrożonych, w tym 4 gatunków chronionych (oprócz pachnicy dębowej *Osmoderma eremita*, także ciołek matowy *Dorcus parallelepipedus*, tęgosz rdzawy *Elater ferrugineus* i kusak *Velleius dilatatus*). Na podkreślenie zasługuje liczne występowanie na dwu stanowiskach tęgosza rdzawego *Elater ferrugineus*, największego krajowego przedstawiciela chrząszczy z rodziny sprężykowatych. Gatunek ten objęty jest ochroną gatunkową, a także został włączony do Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt i znalazł się na czerwonej liście gatunków zagrożonych z kategorią VU. Larwa tęgosza zasiedla dziuple drzew, będąc wyspecjalizowanym drapieżnikiem polującym na duże larwy chrząszczy z rodziny Cetoniidae, w tym larwy pachnicy dębowej. Obecność *Elater ferrugineus* dowodzi, że populacja pachnicy jest na tym terenie liczna. Próchnowiska w dziuplach drzew są wykorzystywane jako miejsca inkubacji jaj przez zaskrońce *Natrix natrix*. Bogata flora porostów nadrzewnych, wśród których notowano gatunki chronione tj. odnożyca jesionowa *Ramalina fraxinea* i mąkla tarniowa *Evernia prunasti*. Krzaczaste zarośla wzdłuż dróg

stanowią ważne miejsca lęgowe dla dwu gatunków ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG (gąsiorek *Lanius collurio*, jarzębatka *Sylvia nissoria*).

Zagrożenia, presje i działania mające negatywny wpływ na obszar – wg listy referencyjnej zagrożeń, presji i działań, zgodnie ze standardowym formularzem danych dla SOO Aleje Pojezierza Iławskiego:

- A.10.01. – Rolnictwo; Restrukturyzacja gospodarstw rolnych; Usuwanie żywopłotów i zagajników lub roślinności karłowatej, zagrożenie wewnętrzne, poziom średni.
- B.02.03 – Leśnictwo; Gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji; Usuwanie podszytu, zagrożenie zewnętrzne, poziom średni.
- G.05.04 – Ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka; Inna ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka; Wandalizm, zagrożenie zewnętrzne, poziom średni.
- B.02.04. – Leśnictwo; Gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji, Usuwanie martwych i umierających drzew, zagrożenie zewnętrzne, poziom wysoki.
- G.05.04 – Ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka; Inna ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka; Wandalizm, zagrożenie wewnętrzne, poziom średni.
- B.02.04. – Leśnictwo; Gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji, Usuwanie martwych i umierających drzew, zagrożenie wewnętrzne, poziom wysoki.
- B.02.03 – Leśnictwo; Gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji; Usuwanie podszytu, zagrożenie wewnętrzne, poziom średni.
- A.10.01. – Rolnictwo; Restrukturyzacja gospodarstw rolnych; Usuwanie żywopłotów i zagajników lub roślinności karłowatej, zagrożenie zewnętrzne, poziom średni.

Dla obszaru ustanowiono plan zadań ochronnych Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 2 grudnia 2014 r. (Tabela 7).

Tabela 7. Cele działań ochronnych dla SOO „Aleje Pojezierza Iławskiego”

L.p	Przedmiot ochrony	Cel działań ochronnych
1.	Pachnica dębowa <i>Osmoderma eremita</i> (stanowiska: D01F, 8B0F, A2EB, FDC6, F6AE, 0129, FCB8, AE2D, 236D, C888, ECB9, C362, 1F9A, ODCD, FC14, 6A22, F90C, 5AED, FDDD, E2F9, 518A, 342C, 9C1A, 6FE5, 0E82, F646, 577F)	Utrzymanie obecnego właściwego stanu ochrony (FV) wskazanych stanowisk pachnicy dębowej
2.	Pachnica dębowa <i>Osmoderma eremita</i> (stanowiska: D01F, 3193, 3577, 3ED8, 85DA, 5FFF, 3953, F88A, D4F9)	Stopniowa poprawa niezadowolającego (U1) stanu ochrony stanowisk gatunku do stanu właściwego (FV).
3.	Pachnica dębowa <i>Osmoderma eremita</i> (stanowiska: EF14, F732, 1770, 5CF8, F9D1)	Stopniowa poprawa złego (U2) stanu ochrony stanowisk gatunku do stanu niezadowolającego (U1).
4.	Pachnica dębowa <i>Osmoderma eremita</i> (stanowiska: B278, B414, 45FB, C676, 3843, 1711, D61E, 204E, 2156, 962F, F9D1, 2467, 0655, 3CBF, 9B03, 171E, B184, 50DB, 346F, E179, A0A6, 734C, EF44, BEA9, 569D, 2EFF, D56A, 1B1E, 32AD, 3B53, DDF7, 6FE1, 0B6A, 2C75, 211E, AE11, C24F, 438E, A5F4, 2251, 0E97, E911, 2051, 3C17, 88C7)	Weryfikacja siedlisk pachnicy dębowej w celu potwierdzenia jej występowania we wskazanych stanowiskach.
5.	Pachnica dębowa <i>Osmoderma eremita</i> (wszystkie stanowiska)	Zapewnienie integralności i łączności ekologicznej obszaru Natura 2000.

źródło: Plan zadań ochronnych

Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Dolina Drwęcy” (kod PLH280001). Obszar znajduje się w województwie warmińsko-mazurskim i kujawsko-pomorskim. Obejmuje rzekę Drwęcę wraz z dopływami. Długość Drwęcy wg danych literaturowych określa się na 207,2 km. Całkowita powierzchnia zlewni rzeki Drwęcy wynosi 5 693 km². Dominujące formy rzeźby terenu to faliste moreny denne, ciągi moren czołowych, równiny sandrowe oraz rynny polodowcowe. Znaczne urozmaicenie tego terenu stwarzają różnego kształtu obniżenia dochodzące do 40 m głębokości. Dna tych obniżzeń i rynien wypełniają wody jezior i torfowisk, niektóre z nich wykorzystują rzeki. Obszar stanowi mozaikę siedlisk z różnego typu zbiornikami wodnymi (jeziora, starorzecza), torfowiskami wysokimi i przejściowymi; lasami bukowymi, grądowymi, łęgowymi i borami bagiennymi ekstensywnie użytkowanymi łąkami w dolinie rzeki, niżowymi nadrzecznymi zbiorowiskami okrajkowymi.

Rzeka Drwęca z uwagi na swój charakter stanowi korytarz ekologiczny, wykorzystywany w szczególności przez gatunki ryb i minogów. Dolina rzeki Drwęcy stanowi ponadto korytarz migracji zwierząt, w tym ptaków. Obszar Natura 2000 Dolina Drwęcy znajduje się również w granicach korytarzy ekologicznych o znaczeniu ponadlokalnym (wyznaczonych przez Zakład Badań Ssaków PAN), wykorzystywanych przez duże ssaki. Należy ją traktować jako ekosystem przyrodniczy o znaczeniu ponadregionalnym. Drwęca i jej dorzecze objęte jest krajowym programem restytucji ryb wędrownych, zaś rzeka Wel jest wymieniana jako jeden z głównych cieków dorzecza Drwęcy o walorach kwalifikujących ją jako podstawowe tarlisko anadromicznych ryb wędrownych i siedlisko ryb prądolubnych, będących w sferze zainteresowania Unii Europejskiej.

Obszar stanowi cenny zasób zróżnicowanych siedlisk dla gatunków zwierząt rzadkich i poddanych ochronie związanych ze środowiskiem wodnym – występują tu liczne i zróżnicowane siedliska przyrodnicze wymienione w Załączniku I Dyrektywy Siedliskowej, a także gatunki roślin i zwierząt wymienione w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej. Ponadto stwierdzono obecność populacji rozrodczych i migrujących gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej.

Zagrożenia, presje i działania mające negatywny wpływ na obszar – wg listy referencyjnej zagrożeń, presji i działań, zgodnie ze standardowym formularzem danych dla SOO Dolina Drwęcy:

- A.03.03. – Rolnictwo; Koszenie, ścinanie trawy; Zaniechanie / brak koszenia; Zagrożenie wewnętrzne, poziom wysoki.
- E.01.03. – Urbanizacja, budownictwo mieszkaniowe i handlowe; Tereny zurbanizowane, tereny zamieszkane; Zabudowa rozproszona; Zagrożenie wewnętrzne, poziom wysoki.
- F.03.02.03. – Użytkowanie zasobów biologicznych inne niż rolnictwo i leśnictwo; Polowanie i pozyskiwanie dzikich zwierząt (ładowych); Chwywanie, trucie, kłusownictwo; Zagrożenie wewnętrzne, poziom wysoki.
- J.03.02.01. – Modyfikacje systemu naturalnego; Inne zmiany ekosystemu; Antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk; Zmniejszenie migracji / bariery dla migracji; Zagrożenie wewnętrzne, poziom wysoki.
- J.03.02.03. – Modyfikacje systemu naturalnego; Inne zmiany ekosystemu; Antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk; Zmniejszenie wymiany materiału genetycznego; Zagrożenie wewnętrzne, poziom wysoki.

- B.02.04. – Leśnictwo; Gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji; Usuwanie martwych i umierających drzew; Zagrożenie wewnętrzne, poziom średni.
- C.03. – Górnictwo, wydobywanie surowców i produkcja energii; Wykorzystywanie odnawialnej energii abiotycznej; Zagrożenie wewnętrzne, poziom średni.
- F.02.03. – Użytkowanie zasobów biologicznych inne niż rolnictwo i leśnictwo; Rybołówstwo i zbieranie zasobów wodnych; Wędkarstwo; Zagrożenie wewnętrzne i **zewnątrzne**, poziom średni.
- I.01. – Inne problematyczne zaborcze gatunki i geny; Nierodzące gatunki zaborcze; Zagrożenie wewnętrzne i **zewnątrzne**, poziom średni.
- J.02.05.05. – Modyfikacje systemu naturalnego; Spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych; Modyfikowanie funkcjonowania wód – ogólnie; Niewielkie projekty hydroenergetyczne, jazy; Zagrożenie wewnętrzne, poziom średni.
- J.03.01. – Modyfikacje systemu naturalnego; Inne zmiany ekosystemu; Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska; Zagrożenie wewnętrzne, poziom średni.
- A.03.01. – Rolnictwo; Koszenie, ścinanie trawy; Intensywne koszenie lub intensyfikacja; Zagrożenie wewnętrzne, poziom niski.
- A.04.01.01. – Rolnictwo; Wypas; Wypas intensywny; Intensywny wypas bydła; Zagrożenie wewnętrzne, poziom niski.
- A.08. – Rolnictwo; Nawożenie /nawozy sztuczne/; Zagrożenie wewnętrzne i **zewnątrzne**, poziom niski.
- B.02.02. – Leśnictwo; Gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji; Wycinka lasu; Zagrożenie wewnętrzne, poziom niski.
- G.01.01.02. – Ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka; Sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze; Żeglarstwo; Niemotorowe sporty wodne; Zagrożenie wewnętrzne, poziom niski.
- G.01.08. – Ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka; Sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze; Inne rodzaje sportu i aktywnego wypoczynku; Zagrożenie wewnętrzne, poziom niski.
- G.05.07. – Ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka; Inna ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka; Niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak; Zagrożenie wewnętrzne, poziom niski.
- H.01. – Zanieczyszczenia; Zanieczyszczenie wód powierzchniowych; Zagrożenie wewnętrzne i **zewnątrzne**, poziom niski.
- J.02. – Modyfikacje systemu naturalnego; Spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych; Zagrożenie wewnętrzne i **zewnątrzne**, poziom niski.
- J.02.01. – Modyfikacje systemu naturalnego; Spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych; Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie; Zagrożenie wewnętrzne i **zewnątrzne**, poziom niski.
- J.02.03. – Modyfikacje systemu naturalnego; Spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych; Regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych; Zagrożenie wewnętrzne, poziom niski.
- J.03.02. – Modyfikacje systemu naturalnego; Inne zmiany ekosystemu; Antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk; Zagrożenie wewnętrzne, poziom niski.
- K.02.01. – Biotyczne i abiotyczne procesy naturalne (z wyłączeniem katastrof naturalnych); Ewolucja biocenotyczna, sukcesja; Zmiana składu gatunkowego (sukcesja); Zagrożenie wewnętrzne, poziom niski.
- K.02.02. – Biotyczne i abiotyczne procesy naturalne (z wyłączeniem katastrof naturalnych); Ewolucja biocenotyczna, sukcesja; Nagromadzenie materii organicznej; Zagrożenie wewnętrzne, poziom niski.

Dla obszaru ustanowiono plan zadań ochronnych Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy oraz Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 31 marca 2014 r. (Tabela 8).

Tabela 8. Cele działań ochronnych dla SOO „Dolina Drwęcy”

L.p	Przedmiot ochrony	Cel działań ochronnych
1.	3130 brzegi lub osuszone dna zbiorników wodnych ze zbiorowiskami z <i>Littorelletea</i> , <i>Isoëto-Nanojuncetea</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy (rozpoznanie warunków tworzenia się siedliska w ramach corocznego monitoringu umożliwi określenie stanu i warunków wykształcania się siedlisk) oraz, w razie stwierdzonej potrzeby, podjęcie koniecznych działań ochronnych.
2.	3150 starorzeczca i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i>	Utrzymanie nie pogorszonego stanu siedliska oraz powierzchni, którą oszacowano na 1176,59 ha.
3.	3160 naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne	Utrzymanie nie pogorszonego stanu siedliska oraz powierzchni, którą oszacowano na 16,97 ha. Utrzymanie jezior dystroficznych wolnych od presji rekreacji, wędkarstwa i użytkowania rybackiego.
4.	3260 nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników <i>Ranunculion fluitantis</i>	Utrzymanie nie pogorszonego stanu siedliska oraz powierzchni, którą oszacowano na 4,92 ha.
5.	6430 ziołorośla górskie (<i>Adenostylin alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	Utrzymanie nie pogorszonego stanu siedliska oraz powierzchni. Uzupełnienie stanu wiedzy oraz, w razie stwierdzonej potrzeby, podjęcie koniecznych działań ochronnych.
6.	6510 niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	Utrzymanie nie pogorszonego stanu siedliska. Uzupełnienie wiedzy na temat występowania i zachowania płatów siedliska.
7.	7140 torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)	Utrzymanie nie pogorszonego stanu siedliska oraz powierzchni, którą oszacowano na 17,50 ha.
8.	9160 grąd subatlantycki	Utrzymanie nie pogorszonego stanu siedliska oraz powierzchni, którą oszacowano na 304,84 ha. Poprawa wskaźnika martwego drewna w drzewostanie do oceny nie niższej niż U1.
9.	9170 grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny	Utrzymanie nie pogorszonego stanu siedliska oraz powierzchni, którą oszacowano na 208,81 ha. Poprawa wskaźnika martwego drewna w drzewostanie do oceny nie niższej niż U1.
10.	91D0 bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi-Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i> i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne)	Utrzymanie nie pogorszonego stanu siedliska oraz powierzchni, którą oszacowano na 21,59 ha. Poprawa stanu siedliska do oceny nie niższej niż U1 poprzez poprawę wskaźnika martwego drewna w drzewostanie do oceny nie niższej niż U1.
11.	91E0 łąki wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródliskowe)	Utrzymanie nie pogorszonego stanu siedliska oraz powierzchni, którą oszacowano na 256,63 ha. Poprawa stanu ochrony siedliska do oceny U1 poprzez poprawę wskaźników martwego drewna w drzewostanie do oceny nie niższej niż U1.
12.	1617 <i>Angelica palustris</i> starodub łąkowy	Uzupełnienie stanu wiedzy na temat występowania gatunku w obszarze i oceny zachowania populacji oraz, w razie stwierdzonej potrzeby, podjęcie koniecznych działań ochronnych.
13.	1337 <i>Castor fiber</i> bóbr europejski	Utrzymanie nie pogorszonego stanu populacji oraz siedliska gatunku. Zachowanie istniejących warunków naturalnego rozwoju populacji. Uzupełnienie stanu wiedzy.
14.	1355 <i>Lutra lutra</i> wydra	Utrzymanie nie pogorszonego stanu populacji oraz siedliska gatunku. Zachowanie istniejących warunków naturalnego rozwoju populacji. Uzupełnienie stanu wiedzy.
15.	1166 <i>Triturus cristatus</i> traszka grzebieniasta	Utrzymanie nie pogorszonego stanu populacji oraz siedliska gatunku. Uzupełnienie stanu wiedzy.
16.	1188 <i>Bombina bombina</i> kumak nizinny	Utrzymanie nie pogorszonego stanu populacji oraz siedliska gatunku. Uzupełnienie stanu wiedzy.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
dla „Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Iława do roku 2030”

L.p	Przedmiot ochrony	Cel działań ochronnych
17.	1099 <i>Lampetra fluviatilis</i> minóg rzeczny	Utrzymanie niepogorszonego stanu populacji oraz siedliska gatunku. Poprawa stanu siedliska w zakresie ciągłości cieku (migracji) do poziomu U1. Przywrócenie i utrzymanie drożności Drwęcy dla gatunku. Utrzymanie niepogorszonego stanu populacji poprzez zmniejszenie presji kłusowniczej. Uzupełnienie stanu wiedzy.
18.	1106 <i>Salmo salar</i> łosoś atlantycki	Poprawa stanu siedliska w zakresie ciągłości cieku (migracji) do poziomu U1. Przywrócenie i utrzymanie drożności Drwęcy dla gatunku. Utrzymanie niepogorszonego stanu populacji poprzez zmniejszenie presji kłusowniczej, wprowadzenie rozwiązań w zakresie poprawy warunków migracji oraz naturalnego utrzymania populacji. Kontynuacja działań z zakresu zarybiania łososiem (w chwili obecnej niezbędna dla utrzymania populacji). Uzupełnienie stanu wiedzy.
19.	1130 <i>Aspius aspius</i> boleń	Utrzymanie niepogorszonego stanu populacji oraz siedliska gatunku. Przywrócenie i utrzymanie drożności Drwęcy dla gatunku. Poprawa stanu siedliska w zakresie ciągłości cieku (migracji) do poziomu U1. Uzupełnienie stanu wiedzy.
20.	1145 <i>Misgurnus fossilis</i> piskorz	Utrzymanie niepogorszonego stanu populacji oraz siedliska gatunku. Uzupełnienie stanu wiedzy.
21.	1149 <i>Cobitis taenia</i> koza	Utrzymanie niepogorszonego stanu populacji oraz siedliska gatunku. Poprawa stanu siedliska w zakresie ciągłości cieku (migracji) do poziomu U1. Przywrócenie i utrzymanie drożności Drwęcy dla gatunku. Uzupełnienie stanu wiedzy.
22.	1163 <i>Cottus gobio</i> głowacz białopłetwy	Utrzymanie niepogorszonego stanu populacji oraz siedliska gatunku. Poprawa stanu siedliska w zakresie ciągłości cieku (migracji) do poziomu U1. Przywrócenie i utrzymanie drożności Drwęcy dla gatunku. Uzupełnienie stanu wiedzy.
23.	5339 <i>Rhodeus sericeus amarus</i> różanka	Utrzymanie niepogorszonego stanu populacji oraz siedliska gatunku. Poprawa stanu siedliska w zakresie ciągłości cieku (migracji) do poziomu U1. Przywrócenie i utrzymanie drożności Drwęcy dla gatunku. Uzupełnienie stanu wiedzy.
24.	1014 <i>Vertigo angustior</i> poczwarówka zwężona	Utrzymanie niepogorszonego stanu populacji oraz siedliska gatunku.
25.	1016 <i>Vertigo moulinsiana</i> poczwarówka jajowata	Utrzymanie niepogorszonego stanu populacji oraz siedliska gatunku.
26.	4056 <i>Anisus vorticulus</i> zatoczek łamliwy	Utrzymanie niepogorszonego stanu populacji oraz siedliska gatunku.
27.	2330 wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi	Nie określono celów ochrony z powodu planowanej weryfikacji Standardowego Formularza Danych.
28.	3110 jeziora lobeliowe	Nie określono celów ochrony z powodu planowanej weryfikacji Standardowego Formularza Danych.

źródło: Plan zadań ochronnych

Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Ostoja Radomno” (kod PLH280035). W ostoju dominują zbiorowiska leśne w mozaice z jeziorami i zabagnieniami, położonymi w rynnach polodowcowych. Wzdłuż Strugi Radomno, na północ od jeziora Radomno, rozciągają się przepływowe torfowiska niskie. W zbiorowiskach roślinnych zaznacza się duży udział gatunków źródłiskowych. W śródleśnych zagłębieniach wytworzyły się torfowiska wysokie i przejściowe, w kompleksie z jeziorami dystroficznymi. Są tu mszary przygiełkowe i kępkowo-dolinkowe, a także zbiorowiska z turzycą bagienną i bagnicą torfową. W kompleksie leśnym dominują grądy albo bory mieszane. W rynnach polodowcowych spotyka się łągi lub olsy. Na terenie ostoju obserwuje się liczne ptaki, część z nich zalatuje z pobliskiego rezerwatu przyrody Jezioro Karaś (objęty Konwencją Ramsar).

Obszar ma duże walory krajobrazowe, przyrodnicze i kulturowe. Ostoja Radomno to obszar o dobrze zachowanych siedliskach Natura 2000. Zannotowano tu 12 siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG zajmujących 35% obszaru. Wyjątkowo dobrze zachowane jest mechowisko nad Strugą Radomno, jest ono duże powierzchniowo i nie ma śladów degradacji. Ostoję cechuje wysoka bioróżnorodność. Zannotowano tu gatunki roślin i zwierząt z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej (lipiennik Loesela, sierpowiec błyszczący, bóbr, wydra, zalotka większa, czerwończyk nieparek, kumak nizinny, traszka grzebieniasta). Jest tu 18 gatunków roślin z czerwonych list: turzyca dwupienna *Carex dioica*, turzyca bagienna *Carex limosa*, wełnianka delikatna *Eriophorum gracile*, gwiazdnica grubolistna *Stellaria crassifolia* (rośliny naczyniowe), mszar nastroszony *Paludella squarrosa*, błotniszek wełnisty *Helodium blandowii*, błyszczce włosowate *Tomenthypnum nitens*, torfowiec brunatny *Sphagnum fuscum*, nastroszka kędzierzawa *Ulota crispa* i rzęsenica kutnerowata *Trichocolea tomentella*. Duże populacje mają storczyki, w tym kruszczyk błotny *Epipactis palustris*, listera jajowata *Listera ovata*, kukułka Fuchsa *Dactylorhiza fuchsii* i kukułka krwista w odmianie żółtej *Dactylorhiza incarnata subsp. ochroleuca*. Duże znaczenie ma stanowisko ostatniego gatunku, gdyż stanowi osobną placówkę położoną z dala od centrum rozmieszczenia na Pojezierzu Suwalsko-Augustowskim.

Zagrożenia, presje i działania mające wpływ na obszar – wg listy referencyjnej zagrożeń, presji i działań, zgodnie ze standardowym formularzem danych dla OSO Ostoja Radomno:

- B – Leśnictwo; Zagrożenie wewnętrzne i zewnętrzne, poziom wysoki.
- E.03. – Urbanizacja, budownictwo mieszkaniowe i handlowe; Odpady, ścieki; Zagrożenie wewnętrzne i zewnętrzne, poziom wysoki.
- K.02.03. – Biotyczne i abiotyczne procesy naturalne (z wyłączeniem katastrof naturalnych); Ewolucja biocenotyczna, sukcesja; Eutrofizacja (naturalna); Zagrożenie wewnętrzne i zewnętrzne, poziom wysoki.
- B.02.02. – Leśnictwo; Gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji; Wycinka lasu; Zagrożenie wewnętrzne, poziom średni.
- D.01.04. – Transport i sieci komunikacyjne; Drogi, ścieżki i drogi kolejowe; Drogi kolejowe, w tym TGV; Zagrożenie wewnętrzne, poziom średni.
- E.03.01. – Urbanizacja, budownictwo mieszkaniowe i handlowe; Odpady, ścieki; Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych / obiektów rekreacyjnych; Zagrożenie wewnętrzne i zewnętrzne, poziom średni.
- G.01.02. – Ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka; Sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze; Turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych; Zagrożenie wewnętrzne, poziom średni.
- F.02.03. – Użytkowanie zasobów biologicznych inne niż rolnictwo i leśnictwo; Rybołówstwo i zbieranie zasobów wodnych; Wędkarstwo; Zagrożenie wewnętrzne, poziom średni.
- F.03.01. – Użytkowanie zasobów biologicznych inne niż rolnictwo i leśnictwo; Polowanie i pozyskiwanie dzikich zwierząt (lądowych); Polowanie; Zagrożenie wewnętrzne, poziom średni.
- J.02.05. – Modyfikacje systemu naturalnego; Spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych; Modyfikowanie funkcjonowania wód - ogólnie; Zagrożenie wewnętrzne, poziom średni.
- K.01.04. – Biotyczne i abiotyczne procesy naturalne (z wyłączeniem katastrof naturalnych); Abiotyczne (powolne) procesy naturalne; Zatopienie; Zagrożenie wewnętrzne, poziom średni.

- B.02.01. – Leśnictwo; Gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji; Odnawianie lasu po wycince (nasadzenia); Zagrożenie wewnętrzne, poziom niski.
- E.01.03. – Urbanizacja, budownictwo mieszkaniowe i handlowe; Tereny zurbanizowane, tereny zamieszkane; Zabudowa rozproszona; Zagrożenie wewnętrzne, poziom niski.
- E.03. – Urbanizacja, budownictwo mieszkaniowe i handlowe; Odpady, ścieki; Zagrożenie wewnętrzne, poziom niski.
- F.04. – Użytkowanie zasobów biologicznych inne niż rolnictwo i leśnictwo; Pozyskiwanie / usuwanie roślin lądowych - ogólnie; Zagrożenie wewnętrzne, poziom niski.
- H.06.01. – Zanieczyszczenia; Nadwyżka energii; Uciążliwości hałasu, zanieczyszczenie hałasem; Zagrożenie wewnętrzne, poziom niski.
- K.02. – Biotyczne i abiotyczne procesy naturalne (z wyłączeniem katastrof naturalnych); Ewolucja biocenotyczna, sukcesja; Zagrożenie wewnętrzne, poziom niski.
- K.02.03. – Biotyczne i abiotyczne procesy naturalne (z wyłączeniem katastrof naturalnych); Ewolucja biocenotyczna, sukcesja; Eutrofizacja (naturalna); Zagrożenie wewnętrzne, poziom niski.

Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Jezioro Karaś” (kod PLH280003). Rozległy kompleks torfowiskowo-bagienny-jeziorny znajdujący się w schyłkowej fazie ewolucji jeziora. Zachodzi tu intensywny proces osadzania się materii organicznej pochodzącej z podwodnych łąk ramienicowych i rdestnicowych oraz z roślinności szuwarowej. Jednocześnie, na długim odcinku linii brzegowej, następuje dośrodkowo odgórne narastanie rozwodnionego pła szuwaru nerecznicowo-trzciniowego ku środkowym partiom jeziora. W niektórych częściach zbiornika tworzą się liczne wyspy typu szuwarowego i zaroślowo-szuwarowego, przyczyniając się z kolei do odśrodkowego zarastania akwenu. W rezultacie dość szybkiego lądowacenia jeziora, na stosunkowo niedużym obszarze występuje szeroka gama zbiorowisk będących stadiami pierwotnej sukcesji. Na terenie SOO „Jezioro Karaś” są to np. specyficzne minerotroficzne mszary, szuwały lądowe, zarośla łożowe, brzeziny i różne postaci olsów. Cechą szczególną roślinności torfowiskowej części rezerwatu jest jej w pełni naturalny charakter.

Na terenie obszaru stwierdzono występowanie 3 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. W jeziorze Karaś doskonale zachowane są zespoły hydrofitów jeziornych, a wśród nich bardzo rzadkie zespoły ramienicowe. Spośród budujących je gatunków ramienic, 7 znajduje się w rejestrze czerwonej księgi glonów zagrożonych w Polsce. Na terenie rezerwatu proces lądowacenia przebiega stosunkowo szybko, a powstająca roślinność torfowiskowa obejmuje szeroką gamę typów fitocenoz zróżnicowanych w płaszczyźnie troficznej i dynamiczno-rozwojowej. Są one stadiami rozwojowymi kilku serii sukcesyjnych. W rezerwacie możemy obserwować powstawanie różnych typów lasu - od stadiów inicjalnych do postaci dojrzewających. Zbiorowiska wykazują bardzo wysoki stopień naturalności, a nawet szereg cech pierwotnych. Licznie reprezentowana jest tu grupa roślin ginących i zagrożonych lokalnie. Występują tu 3 gatunki z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Obszar ma również duże znaczenie dla ochrony ptaków.

Zagrożenia, presje i działania mające wpływ na obszar – wg listy referencyjnej zagrożeń, presji i działań, zgodnie ze standardowym formularzem danych dla OSO Jezioro Karaś:

- B – Leśnictwo; Zagrożenie wewnętrzne, poziom wysoki.
- F.02.02. – Użytkowanie zasobów biologicznych inne niż rolnictwo i leśnictwo; Rybołówstwo i zbieranie zasobów wodnych; Rybołówstwo czynne; Zagrożenie wewnętrzne, poziom wysoki.

- J.02.01. – Modyfikacje systemu naturalnego; Spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych; Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie, zagrożenie zewnętrzne, poziom średni.

W odniesieniu do obszarów Natura 2000 w przypadku gminy Ława należy rozpatrywać zarówno zidentyfikowane zagrożenia wewnętrzne, jak i zewnętrzne. Ewentualne zagrożenia, które mogłyby być brane pod uwagę w kontekście wpływu zadań planowanych do realizowanych w gminie Ława w ramach „Strategii...”:

- E.03. – Urbanizacja, budownictwo mieszkaniowe i handlowe; Odpady, ścieki;
- H.01. – Zanieczyszczenia; Zanieczyszczenie wód powierzchniowych;
- H.04. – Zanieczyszczenia; Zanieczyszczenie powietrza, zanieczyszczenia przenoszone drogą powietrzną.
- H.06.01. – Zanieczyszczenia; Nadwyżka energii; Uciążliwości hałasu, zanieczyszczenie hałasem.
- G.01.02. – Ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka; Sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze; Turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych.
- G.05.04 – Ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka; Inna ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka; Wandalizm.
- J.03.02. – Modyfikacje systemu naturalnego; Inne zmiany ekosystemu; Antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk.

„Strategia...” przewiduje kilka kierunków działań, które potencjalnie mogłyby wpłynąć na powstanie w/w zagrożeń:

- **Cel strategiczny I – nowoczesna infrastruktura rozwoju** – wszystkie cele i kierunki, w szczególności cel 1, kierunek działania A Inwestycje drogowe.
- **Cel strategiczny II – wzrost konkurencyjności gospodarki**, cel operacyjny 2. Wzrost innowacyjności firm., kierunek B. *Infrastruktura. Kierunek działań jest częściowo zbieżny z kierunkiem „infrastruktura teleinformatyczna” w celu strategicznym I. Dotyczy również: wsparcia działalności parków naukowo-technologicznych; rozwoju inkubatorów technologicznych; tworzenia przestrzeni dla rozwoju kreatywności mieszkańców.*
- **Cel strategiczny III – wzrost aktywności społecznej**, cel operacyjny 2. Wzrost dostępności i jakości usług publicznych., kierunek E. *Infrastruktura. Inwestycje infrastrukturalne wynikające z potrzeb niniejszego celu (np. infrastruktura sprzyjająca aktywizacji grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, infrastruktura przyjazna i uwzględniająca potrzeby ludzi starszych, niepełnosprawnych; infrastruktura kultury, infrastruktura sportowa; infrastruktura edukacyjna (ośrodki wychowania przedszkolnego, szkoły, obszary edukacji ekologicznej); budownictwo czynszowe i różne formy budownictwa socjalnego; system hydrotechniczny regulujący stosunki wodne oraz zabezpieczenie przeciwpowodziowe, urządzenia osłony przeciwpowodziowej, urządzenia melioracyjne oraz kształtowanie koryta cieków naturalnego – zwłaszcza kompleksowe i nowoczesne działania uwzględniające zasady racjonalnego planowania w układzie zlewniowym).*

Należy jednak mieć na uwadze, zrealizowanie planowanych inwestycji infrastrukturalnych wymaga przeprowadzenia procedury oceny oddziaływania na środowisko, która określi czy dana inwestycja wpływa na obszary Natura 2000 i w jakim stopniu, jak również wskaże optymalny z punktu widzenia wpływu na obszar Natura 2000 sposób realizacji.

Realizacja planowanych zadań „Strategii...” w żaden sposób nie koliduje natomiast z zachowaniem celów działań ochronnych dla istniejących obszarów Natura 2000, a wręcz przeciwnie – zwiększa tę ochronę, szczególnie poprzez realizację działań:

- w obrębie celu strategicznego I, celu operacyjnego 2 „Poprawa jakości i ochrona środowiska przyrodniczego”, obydwu kierunki działań;
- w obrębie celu strategicznego III, celu operacyjnego 2, kierunku działań: „Edukacja formalna, jak i pozaformalna”.

Podjęcie działań edukacyjnych wpłynie również na zmniejszenia zagrożenia G.05.04 – „Ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka; Inna ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka; Wandalizm”.

Na obecnym etapie oceny nie przewiduje się znaczącego oddziaływania realizacji zadań „Strategii...” na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000.

6. ANALIZA PRZEWIDYWANYCH ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO SKUTKÓW REALIZACJI CELÓW I KIERUNKÓW DZIAŁAŃ STRATEGII

6.1. Przewidywane oddziaływanie realizacji strategii (w tym znaczące) na poszczególne komponenty środowiska

Wszystkie opisane w „Strategii...” kierunki działań zostały przeanalizowane pod kątem zgodności z zakresem określonym przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska i Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

W podanej poniżej macyzy środowiskowych oddziaływań realizacji celów i kierunków działań (Tabela 9) określono, przeanalizowano i oceniono przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na poszczególne komponenty środowiska.

Ponadto przeanalizowano i oceniono przewidywane znaczące oddziaływania zadań przewidzianych do realizacji przez gminę Iława (Tabela 10).

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
dla „Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Ława do roku 2030”

Tabela 9. Matryca środowiskowych oddziaływań realizacji celów i kierunków działań zaplanowanych w „Strategii...”

Cele i kierunki działań	Potencjalnie może wystąpić istotne negatywne oddziaływanie na środowisko na etapie realizacji (R) i/lub eksploatacji (E), 0 – brak oddziaływania	Charakter potencjalnych oddziaływań: bezpośrednie (B), pośrednie (P), wtórne (W), skumulowane (S), krótkoterminowe (K), długoterminowe (D), stałe (ST), chwilowe (C)	Komponenty środowiska poddane oddziaływaniu (oddziaływanie negatywne: -2, -1, brak oddziaływania: 0, oddziaływanie pozytywne +1, +2)						
			Obszary chronione	Rośliny, zwierzęta, bioróżnorodność	Krajobraz, powierzchnia ziemi i gleby	Wody	Powietrze i klimat	Środowisko kulturowe, zabytki	Zdrowie ludzi
CEL STRATEGICZNY I – NOWOCZESNA INFRASTRUKTURA ROZWOJU									
CEL OPERACYJNY: 1. ZWIĘKSZENIE ZEWNĘTRZNEJ DOSTĘPNOŚCI KOMUNIKACYJNEJ ORAZ WEWNĘTRZNEJ SPÓJNOŚCI									
A. Inwestycje drogowe – w szczególności powinny dotyczyć: budowy i modernizacji dróg lokalnych; budowy ścieżek (dróg) rowerowych poprawiających bezpieczeństwo ruchu i dostępność komunikacyjną do usług publicznych.	R/E	B, P, W, S, K, D, ST, C	-1	-2	-2	-1	-1	0	-1/+1
B. Poprawa transportu publicznego.	E	B, P, K, D, ST, C	0	0	0	0	+1	+1	+1
C. Infrastruktura teleinformatyczna – rozwój infrastruktury technicznej umożliwiającej powszechny, szybki dostęp do internetu wszystkim mieszkańcom i podmiotom gospodarczym.	0	-	-	-	-	-	-	-	-
CEL OPERACYJNY: 2. POPRAWA JAKOŚCI I OCHRONA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO									
A. Zapewnienie ochrony i racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych: podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa; weryfikacja form ochrony przyrody; ochrona przed powodzią i deficytem wody; zapewnienie integralności przyrodniczej; ochrona i restytucja elementów rodzimej przyrody, w tym prowadzenie inwentaryzacji, waloryzacji i monitoringu różnorodności biologicznej.	0	-	+1	+2	+2	+2	0	+2	+1

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
dla „Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Łława do roku 2030”

Cele i kierunki działań	Potencjalnie może wystąpić istotne negatywne oddziaływanie na środowisko na etapie realizacji (R) i/lub eksploatacji (E), 0 – brak oddziaływania	Charakter potencjalnych oddziaływań: bezpośrednie (B), pośrednie (P), wtórne (W), skumulowane (S), krótkoterminowe (K), długoterminowe (D), stałe (ST), chwilowe (C)	Komponenty środowiska poddane oddziaływaniu (oddziaływanie negatywne: -2, -1, brak oddziaływania: 0, oddziaływanie pozytywne +1, +2)						
			Obszary chronione	Rośliny, zwierzęta, bioróżnorodność	Krajobraz, powierzchnia ziemi i gleby	Wody	Powietrze i klimat	Środowisko kulturowe, zabytki	Zdrowie ludzi
B. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego: redukcja emisji zanieczyszczeń powietrza, w szczególności z niskich źródeł emisji oraz poprzez stosowanie transportu (np. rowerowego) i ogrzewania przyjaznego środowisku oraz poprzez poprawę charakterystyki energetycznej budynków (modernizacja energetyczna); rozbudowa sieci kanalizacyjnych (w tym także kanalizacji deszczowej), budowa oczyszczalni ścieków, dalsze inwestowanie w sieci wodociągowe; zapobieganie powstawaniu odpadów i racjonalna gospodarka odpadami, w tym selektywna zbiórka odpadów, recykling, odzysk; usuwanie substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska, zwłaszcza azbestu.	R/E	B, P, W, S, K, D, ST, C	0/+1	-1/+1	-1/+2	-1/+2	-1/+2	0/+1	0/+1
CEL OPERACYJNY: 3. DOSTOSOWANA DO POTRZEB SIĘC NOŚNIKÓW ENERGII									
A. Sieć gazowa – rozbudowa dystrybucyjnej sieci gazowej.	R/E	B, P, W, S, K, D, ST, C	0	-1/0	-1/0	0	-1/+2	0	0
B. Poprawa efektywności energetycznej źródeł ciepła.	R/E	B, P, W, S, K, D, ST, C	0	-1/0	-1/0	0	-1/+2	0	0
C. Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, w tym budowa nowoczesnych instalacji (kogeneracja). Zrównoważony rozwój energetyki odnawialnej uwzględniający potrzeby związane z rozwojem gospodarczym, jak również ochroną zasobów przyrodniczych i krajobrazu.	R/E	B, P, S, K, D, ST, C	0/+1	-1	-1	0	0/+1	0	0/+1

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
dla „Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Ława do roku 2030”

Cele i kierunki działań	Potencjalnie może wystąpić istotne negatywne oddziaływanie na środowisko na etapie realizacji (R) i/lub eksploatacji (E), 0 – brak oddziaływania	Charakter potencjalnych oddziaływań: bezpośrednie (B), pośrednie (P), wtórne (W), skumulowane (S), krótkoterminowe (K), długoterminowe (D), stałe (ST), chwilowe (C)	Komponenty środowiska poddane oddziaływaniu (oddziaływanie negatywne: -2, -1, brak oddziaływania: 0, oddziaływanie pozytywne +1, +2)						
			Obszary chronione	Rośliny, zwierzęta, bioróżnorodność	Krajobraz, powierzchnia ziemi i gleby	Wody	Powietrze i klimat	Środowisko kulturowe, zabytki	Zdrowie ludzi
CEL STRATEGICZNY II – WZROST KONKURENCYJNOŚCI GOSPODARKI									
CEL OPERACYJNY: 1. WZROST KONKURENCYJNOŚCI MIASTA POPRZEZ ROZWÓJ RÓŻNYCH BRANŻ GOSPODARKI									
A. Jakość produktów i usług. Zakres tego kierunku obejmuje m.in.: wspieranie innowacyjności; produktowe podejście do oferty turystycznej; wspieranie inicjatyw rozwijających nowe branże gospodarki. Z jakością produktów i usług wiąże się również <u>inwestycje infrastrukturalne</u> . Infrastruktura powinna odpowiadać na m.in. pojawiające się zapotrzebowanie mieszkańców i turystów oraz wspierać tworzenie popytu na nowe i nowatorskie produkty, w tym turystyczne.	R/E	B, P, W, K, D, C	-1	-1	-1	-1	-1	0	0
B. Współpraca. Ten kierunek będzie realizowany przede wszystkim poprzez: wspieranie inicjatyw i współpracę instytucjonalną na poziomie lokalnym, międzyregionalnym i międzynarodowym (w tym klastry, grupy producenckie, stowarzyszenia skupiające przedsiębiorców). Wspierany będzie również rozwój powiązań sieciowych na mikroekonomicznym szczeblu przedsiębiorstw, prowadzących do wzrostu efektywności, konkurencyjności i powiększania rynków zbytu.	0	-	-	-	-	-	-	-	-
C. Aktywność promocyjna. Kierunek działań obejmuje: wykorzystanie systemów pozyskiwania inwestorów zewnętrznych; współpracę organizacji skupiających przedsiębiorców na poziomie lokalnym i regionalnym z centrami obsługi inwestorów i eksporterów, agencjami rozwoju, samorządami terytorialnymi; współpracę międzynarodową w ramach miast i regionów partnerskich (efektywniejsze dla gospodarki wykorzystanie współpracy gmin bliźniaczych i organizacji współpracy)	0	-	-	-	-	-	-	-	-

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
dla „Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Ława do roku 2030”

Cele i kierunki działań	Potencjalnie może wystąpić istotne negatywne oddziaływanie na środowisko na etapie realizacji (R) i/lub eksploatacji (E), 0 – brak oddziaływania	Charakter potencjalnych oddziaływań: bezpośrednie (B), pośrednie (P), wtórne (W), skumulowane (S), krótkoterminowe (K), długoterminowe (D), stałe (ST), chwilowe (C)	Komponenty środowiska poddane oddziaływaniu (oddziaływanie negatywne: -2, -1, brak oddziaływania: 0, oddziaływanie pozytywne +1, +2)						
			Obszary chronione	Rośliny, zwierzęta, bioróżnorodność	Krajobraz, powierzchnia ziemi i gleby	Wody	Powietrze i klimat	Środowisko kulturowe, zabytki	Zdrowie ludzi
CEL OPERACYJNY: 2. WZROST INNOWACYJNOŚCI FIRM									
A. Kapitał ludzki. Kierunek działań związany jest ściśle z edukacją i wsparciem, działania wspierające innowacyjnych i kreatywnych mieszkańców gminy na każdym etapie życia (np. poprzez stypendia, szkolenia). Istotne będą również: rozwój doradztwa zawodowego dla uczniów szkół gimnazjalnych; rozwój kształcenia ustawicznego oraz szkolenia dostosowujące do zmian pracy.	0	-	-	-	-	-	-	-	-
B. Infrastruktura. Kierunek działań jest częściowo zbieżny z kierunkiem „infrastruktura teleinformatyczna” w celu strategicznym I. Dotyczy również: wsparcia działalności parków naukowo-technologicznych; rozwoju inkubatorów technologicznych; tworzenia przestrzeni dla rozwoju kreatywności mieszkańców.	0	-	-	-	-	-	-	-	-
CEL OPERACYJNY: 2. WZROST LICZBY MIEJSC PRACY									
A. Zachęty dla utrzymywania i wzrostu zatrudnienia w firmach m.in.: obniżania kosztów działalności firm na poziomie lokalnym (np. przygotowanie kadry pracowniczej, doradztwo dla przedsiębiorców). Tym kierunkiem działań będą objęte również osoby wykazujące przedsiębiorczość, rozpoczynające pracę na własny rachunek (w tym w sektorze ekonomii społecznej). Ważnym elementem kierunku działań będzie wspieranie kształcenia ustawicznego.	0	-	-	-	-	-	-	-	-
B. Infrastruktura służąca rozwojowi przedsiębiorczości, co oznacza przede wszystkim: wspieranie rozwoju parków naukowo-technologicznych, inkubatorów przedsiębiorczości; inkubatorów przedsiębiorczości społecznej; tworzenie nowych obszarów rozwojowych (stref gospodarczych, w tym wchodzących w program rewitalizacji).	R/E	B, P, W, S, K, D, C	0	-1	-1	0	-1	+1	0
C. Szkoły: rozwój kształcenia ustawicznego; doradztwa zawodowego.	0	-	-	-	-	-	-	-	-

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
dla „Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Ława do roku 2030”

Cele i kierunki działań	Potencjalnie może wystąpić istotne negatywne oddziaływanie na środowisko na etapie realizacji (R) i/lub eksploatacji (E), 0 – brak oddziaływania	Charakter potencjalnych oddziaływań: bezpośrednie (B), pośrednie (P), wtórne (W), skumulowane (S), krótkoterminowe (K), długoterminowe (D), stałe (ST), chwilowe (C)	Komponenty środowiska poddane oddziaływaniu (oddziaływanie negatywne: -2, -1, brak oddziaływania: 0, oddziaływanie pozytywne +1, +2)						
			Obszary chronione	Rośliny, zwierzęta, bioróżnorodność	Krajobraz, powierzchnia ziemi i gleby	Wody	Powietrze i klimat	Środowisko kulturowe, zabytki	Zdrowie ludzi
D. Informacja i promocja. Ten kierunek obejmuje m.in. doradztwo w zakresie warunków rozpoczynania i prowadzenia działalności gospodarczej, promocję postaw przedsiębiorczych.	0	-	-	-	-	-	-	-	-
CEL STRATEGICZNY III – WZROST AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ									
CEL OPERACYJNY: 1. ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO									
A. Aktywni mieszkańcy. Kierunek działań obejmuje m.in.: tworzenie warunków dla powstawania i rozwoju aktywności społecznej oraz kształtowanie i wspieranie postaw obywatelskich mieszkańców w każdym wieku; edukację obywatelską, w tym w systemie oświaty; animowanie i wzmacnianie aktywności mieszkańców na rzecz rozwoju lokalnego; rozwój partycypacji społecznej i wolontariatu; tworzenie <u>infrastruktury</u> aktywności społecznej, w tym sportowej.	R/E	B, P, W, K, D, C	-1	-1	-1	-1	-1	0	0
B. Organizacje pozarządowe. Wspieranie lokalnych organizacji samorządowymi.	0	-	-	-	-	-	-	-	-
C. Instytucje publiczne (w tym w szczególności system edukacji i instytucje kultury). Zwiększenie wykorzystania zasobów lokalnych instytucji publicznych dla rozwijania aktywności społecznej i obywatelskiej; tworzenia warunków dla wzmacniania tożsamości i uczestnictwa w kulturze na poziomie lokalnym; upowszechniania różnych form uczestnictwa w kulturze.	0	-	-	-	-	-	-	-	-
D. Współpraca. W szczególności kierunek będzie obejmował: zwiększenie udziału organizacji pozarządowych w tworzeniu polityk publicznych i realizacji zadań publicznych; wspieranie istniejących i tworzenie trójsektorowych partnerstw lokalnych; rozwój społecznej odpowiedzialności biznesu; wspieranie tworzenia i funkcjonowania federacji, sieci współpracy w celu łączenia zasobów i podejmowania wspólnych działań w sektorze pozarządowym;	0	-	-	-	-	-	-	-	-

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
dla „Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Ława do roku 2030”

Cele i kierunki działań	Potencjalnie może wystąpić istotne negatywne oddziaływanie na środowisko na etapie realizacji (R) i/lub eksploatacji (E), 0 – brak oddziaływania	Charakter potencjalnych oddziaływań: bezpośrednie (B), pośrednie (P), wtórne (W), skumulowane (S), krótkoterminowe (K), długoterminowe (D), stałe (ST), chwilowe (C)	Komponenty środowiska poddane oddziaływaniu (oddziaływanie negatywne: -2, -1, brak oddziaływania: 0, oddziaływanie pozytywne +1, +2)						
			Obszary chronione	Rośliny, zwierzęta, bioróżnorodność	Krajobraz, powierzchnia ziemi i gleby	Wody	Powietrze i klimat	Środowisko kulturowe, zabytki	Zdrowie ludzi
E. Informacja i promocja. Aktywne postawy społeczne oraz „dobre praktyki” w sferze pożytku publicznego będą promowane w środowisku lokalnym (wolontariat, filantropia).	0	-	-	-	-	-	-	-	-
CEL OPERACYJNY: 2. WZROST DOSTĘPNOŚCI I JAKOŚCI USŁUG PUBLICZNYCH									
A. Edukacja formalna, jak i pozaformalna. Kierunek będzie obejmował <u>edukację ekologiczną</u> ; kształtowanie społeczeństwa informacyjnego (promocja i umiejętność wykorzystywania urządzeń teleinformatycznych i Internetu w edukacji, pracy i życiu codziennym); zwiększanie dostępu niepełnosprawnych do edukacji.	0	P, S, D, ST	+2	+2	+1	+1	+1	+1	+1
B. Opieka zdrowotna. W ramach tego kierunku realizowane będą projekty służące podwyższeniu standardu obiektów ochrony zdrowia i ich wyposażenia medycznego. Istotna będzie również informatyzacja podmiotów leczniczych.	0	B, S, D, ST	0	0	0	0	0	0	+2
C. Profilaktyka i wsparcie potrzebujących. Kierunek działań dotyczy przede wszystkim: promocji zdrowego stylu życia; zintegrowanych programów aktywizacji; promocja aktywnego wypoczynku; profilaktyka zjawisk patologicznych; poprawy jakości pracy szkoły; wspierania roli szkoły w procesie budowania tożsamości lokalnej; tworzenie bezpiecznej przestrzeni publicznej; pomocy dla osób uzależnionych; systemów opieki nad osobami starszymi.	0	P, S, D, ST	0	0	0	0	0	0	+1
D. Instytucje kultury i organizacje pozarządowe. Ten kierunek działań wiąże się z aktywizacją społeczną, ale również ze wzrostem jakości i różnorodności oferty kulturalnej gminy, przede wszystkim dla swoich mieszkańców.	0	-	-	-	-	-	-	-	-

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
dla „Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Ława do roku 2030”

Cele i kierunki działań	Potencjalnie może wystąpić istotne negatywne oddziaływanie na środowisko na etapie realizacji (R) i/lub eksploatacji (E), 0 – brak oddziaływania	Charakter potencjalnych oddziaływań: bezpośrednie (B), pośrednie (P), wtórne (W), skumulowane (S), krótkoterminowe (K), długoterminowe (D), stałe (ST), chwilowe (C)	Komponenty środowiska poddane oddziaływaniu (oddziaływanie negatywne: -2, -1, brak oddziaływania: 0, oddziaływanie pozytywne +1, +2)						
			Obszary chronione	Rośliny, zwierzęta, bioróżnorodność	Krajobraz, powierzchnia ziemi i gleby	Wody	Powietrze i klimat	Środowisko kulturowe, zabytki	Zdrowie ludzi
E. Infrastruktura. <u>Inwestycje infrastrukturalne</u> wynikające z potrzeb niniejszego celu (np. infrastruktura sprzyjająca aktywizacji grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, infrastruktura przyjazna i uwzględniająca potrzeby ludzi starszych, niepełnosprawnych; infrastruktura kultury, infrastruktura sportowa; infrastruktura edukacyjna (ośrodki wychowania przedszkolnego, szkoły, obszary edukacji ekologicznej); budownictwo czynszowe i różne formy budownictwa socjalnego; <u>system hydrotechniczny</u> regulujący stosunki wodne oraz zabezpieczenie przeciwpowodziowe, urządzenia osłony przeciwpowodziowej, urządzenia melioracyjne oraz kształtowanie koryta cieku naturalnego – zwłaszcza kompleksowe i nowoczesne działania uwzględniające zasady racjonalnego planowania w układzie zlewniowym).	R/E	B, P, K	0	0	-1	0	0	+1	0
	R/E	B, P, W, S, K, D, ST, C	-2	-1	-1	0	-1/0	0	0
F. Straż pożarna – poprawienie infrastruktury, wyposażenia w sprzęt i środki transportu, a także działania służące wzrostowi efektywności i skuteczności tych służb.	0	B, D, C	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1
G. Informacja i promocja. W szczególności promocja społeczna, przedstawiająca gminę Ława jako miejsce dobrego życia.	0	-	-	-	-	-	-	-	-
CEL STRATEGICZNY III – WZROST LICZBY I JAKOŚCI POWIĄZAŃ SIECIOWYCH									
CEL OPERACYJNY: 1. DOSKONALENIE ADMINISTRACJI									
A. E-administracja. Kierunek działań będzie wspierać budowę społeczeństwa informacyjnego, ale przede wszystkim ułatwi kontakty na linii przedsiębiorcy (mieszkańcy) – administracja. Konieczne będzie podniesienie jakości oferowanych informacji oraz doskonalenie form przekazu (w tym obcojęzyczne strony internetowe).	0	-	-	-	-	-	-	-	-

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
dla „Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Łąwa do roku 2030”

Cele i kierunki działań	Potencjalnie może wystąpić istotne negatywne oddziaływanie na środowisko na etapie realizacji (R) i/lub eksploatacji (E), 0 – brak oddziaływania	Charakter potencjalnych oddziaływań: bezpośrednie (B), pośrednie (P), wtórne (W), skumulowane (S), krótkoterminowe (K), długoterminowe (D), stałe (ST), chwilowe (C)	Komponenty środowiska poddane oddziaływaniu (oddziaływanie negatywne: -2, -1, brak oddziaływania: 0, oddziaływanie pozytywne +1, +2)						
			Obszary chronione	Rośliny, zwierzęta, bioróżnorodność	Krajobraz, powierzchnia ziemi i gleby	Wody	Powietrze i klimat	Środowisko kulturowe, zabytki	Zdrowie ludzi
B. Jakość funkcjonowania administracji (podwyższenie standardu obiektów administracji publicznej i ich wyposażenia; wspieranie rozwoju kompetencji, szkoleń i okresowych ocen).	0	-	-	-	-	-	-	-	-
C. Współpraca – w tym kierunku działań samorząd będzie rozwijać swoje funkcje „animatora” lokalnego. Budowanie partnerstw (między samorządami, na linii samorząd – przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe), włączanie obywateli w proces współdecydowania o rozwoju, a także współpracy jednostek samorządu terytorialnego w celu dzielenia się wykonywaniem usług publicznych.	0	-	-	-	-	-	-	-	-
D. System pozyskiwania inwestorów zewnętrznych. Istotą tego kierunku jest tworzenie nowych obszarów rozwojowych, ułatwiających rozpoczęcie działalności przez inwestorów zewnętrznych (rewitalizacja, restrukturyzacja, strefy aktywności gospodarczej).	R/E	B, P, W, S, K, D, C	0	-1	-1	0	-1	+1	0
E. Wizerunek administracji. Inicjatywy służące budowaniu zaufania i przełamujących negatywne stereotypy administracji. Wspólne projekty administracji z przedsiębiorcami, grupami podejmującymi inicjatywy lokalne oraz organizacjami pozarządowymi.	0	-	-	-	-	-	-	-	-
CEL OPERACYJNY: 2. INTENSYFIKACJA WSPÓŁPRACY MIĘDZYGMINEJ									
A. Współpraca międzygminna. Współpraca z miastem Ławą i innymi gminami powiatu ławskiego.	R/E	B, P, W, S, K, D, ST, C	-1	-1	-1	0	-1	+1	0
B. Współpraca z gminami na poziomie regionalnym, ponadregionalnym i międzynarodowym.	R/E	B, P, W, S, K, D, ST, C	0	-1	-1	0	-1	+1	0

opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
dla „Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Łława do roku 2030”

Tabela 10. Matryca środowiskowych oddziaływań zadań przewidzianych do realizacji przez gminę Łława

Nazwa zadania	Potencjalnie może wystąpić istotne negatywne oddziaływanie na środowisko na etapie realizacji (R) i/lub eksploatacji (E), 0 – brak oddziaływania	Charakter potencjalnych oddziaływań: bezpośrednie (B), pośrednie (P), wtórne (W), skumulowane (S), krótkoterminowe (K), długoterminowe (D), stałe (ST), chwilowe (C)	Komponenty środowiska poddane oddziaływaniu (oddziaływanie negatywne: -2, -1, brak oddziaływania: 0, oddziaływanie pozytywne +1, +2) dla układu R/E (faza realizacji/faza eksploatacji)						
			Obszary chronione	Rośliny, zwierzęta, bioróżnorodność	Krajobraz, powierzchnia ziemi i gleby	Wody	Powietrze i klimat	Środowisko kulturowe, zabytki	Zdrowie ludzi
Przebudowa dróg gminnych.	R/E	B, P, W, S, K, D, ST, C	-2/-1	-1/-1	-2/-1	-1/0	-1/-1	0/0	-1/0
Udział gminy Łława w przygotowaniu i realizacji projektów modernizacji i budowy dróg powiatowych, wojewódzkich i krajowych.	R/E	B, P, W, S, K, D, ST, C	-2/-1	-1/-1	-2/-1	-1/0	-1/-1	0/0	-1/0
Budowa ścieżek rowerowych na terenie Gminy Łława	R	B, P, W, S, K, D, ST, C	-1/0	-1/0	-1/0	-1/0	-1/+1	-1/0	0/+1
Budowa nowych sieci wodociągowych na terenie Gminy Łława	R	B, P, W, S, K, D, ST, C	-1/0	-1/0	-1/0	-1/0	-1/0	-1/0	0/+1
Uporządkowanie gospodarki ściekowej na nieskanalizowanych terenach gminy	R	B, P, W, S, K, D, ST, C	-1/+2	-1/+2	-1/0	-1/+2	-1/0	-1/0	0/+2
Uporządkowanie gospodarki wodno - ściekowej na terenie ośrodków wypoczynkowych w Makowie	R	B, P, W, S, K, D, ST, C	-1/+2	-1/+2	-1/0	-1/+2	-1/0	0/0	0/+2
Przebudowa stacji uzdatniania wody na terenie Gminy Łława	R	B, P, W, S, K, D, ST, C	-1/0	-1/0	-1/0	-1/0	-1/0	-1/0	0/+2
Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej	R	B, P, W, S, K, D, ST, C	-1/0	-1/0	-1/+1	0/0	-1/+2	0/+1	0/+1
Rozwój dziedzictwa naturalnego przez zagospodarowanie rzeki Drwęcy w miejscowości Franciszkowo Dolne - budowa stancji wodnej	R/E	B, P, W, S, K, D, ST, C	-2/-1	-1/0	-1/0	-1/0	-1/0	0/+1	0/+1
Uzdrowisko w Siemianach (II etap) – urządzenie i zagospodarowanie terenu plaży, pola namiotowego oraz kąpieliska wraz z budową pomostu i moła oraz wyposażeniem w jednostkę pływającą w Siemianach w gminie Łława.	R/E	B, P, W, S, K, D, ST, C	-2/-1	-1/0	-1/0	-1/0	-1/0	0/+1	0/+1
Tynwałd - wieś archeologiczna (zagospodarowanie brzegów jeziora Tynwałdzkiego, odtworzenie zabytkowej dzwonnicy, utworzenie Izby Archeologicznej w budynku szkoły w Tynwałdzie).	R	B, P, W, S, K, D, ST, C	-1/0	-1/0	-1/+1	-1/0	-1/0	0/+2	0/0
Wola Kamińska - wieś kamienna	R	B, P, W, S, K, D, ST, C	-1/0	-1/0	-1/+1	-1/0	-1/0	0/+1	0/0
Budowa wieży obserwacyjnej wraz ze ścieżką edukacyjną przy Jeziorze Karaś w Karasiu	R	B, P, W, S, K, D, ST, C	-1/0	-1/0	-1/0	-1/0	-1/0	0/+1	0/0

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
dla „Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Łława do roku 2030”

Nazwa zadania	Potencjalnie może wystąpić istotne negatywne oddziaływanie na środowisko na etapie realizacji (R) i/lub eksploatacji (E), 0 – brak oddziaływania	Charakter potencjalnych oddziaływań: bezpośrednie (B), pośrednie (P), wtórne (W), skumulowane (S), krótkoterminowe (K), długoterminowe (D), stałe (ST), chwilowe (C)	Komponenty środowiska poddane oddziaływaniu (oddziaływanie negatywne: -2, -1, brak oddziaływania: 0, oddziaływanie pozytywne +1, +2) dla układu R/E (faza realizacji/faza eksploatacji)						
			Obszary chronione	Rośliny, zwierzęta, bioróżnorodność	Krajobraz, powierzchnia ziemi i gleby	Wody	Powietrze i klimat	Środowisko kulturowe, zabytki	Zdrowie ludzi
Rozwój infrastruktury służącej turystyce – budowa punktu widokowego w Lasecznie Małym oraz pomostów nad jez. Gulbińskim.	R	B, P, W, S, K, D, ST, C	0	-1/0	-1/0	-1/0	-1/0	0/+1	0/0
Uzbrojenie gminnych terenów inwestycyjnych w miejscowości Franciszkowo	R	B, P, W, S, K, D, ST, C	-1/0	-1/0	-1/0	-1/+2	-1/0	0/0	0/+2
Realizacja programów gminnych z zakresu profilaktyki i opieki zdrowotnej	0	B, S, D, ST	0	0	0	0	0	0	+2
Budowa centrum aktywności społecznej w Nowej Wsi.	R	B, P, W, S, K, D, ST, C	0	-1/0	-1/0	-1/0	-1/0	0/+1	0/+1
Budowa elementów małej architektury oraz wyposażenie świetlic wiejskich na terenie gminy Łława.	R	B, P, W, S, K, D, ST, C	0	-1/0	-1/0	-1/0	-1/0	0/+1	0/+1
Budowa centrum kulturalno-rekreacyjnego w Stradomnie	R	B, P, W, S, K, D, ST, C	0	-1/0	-1/0	-1/0	-1/0	0/+1	0/+1
Modernizacja obiektów sportowych na terenie Gminy Łława	R	B, P, W, S, K, D, ST, C	-1/0	-1/0	-1/0	-1/0	-1/0	0/+1	0/+1
Przebudowa budynku świetlicy wiejskiej w celu stworzenia miejsca integracji społecznej w Mątykach (przebudowa budynku świetlicy oraz wyposażenie pod kątem potrzeb związanych z włączeniem społecznym mieszkańców gminy).	R	B, P, W, S, K, D, ST, C	0	-1/0	-1/0	-1/0	-1/0	0/+1	0/+1
Utworzenie Centrum rekreacyjno-sportowego na terenie parku w Mątykach w celu poprawy kondycji fizycznej i psychicznej mieszkańców.	R	B, P, W, S, K, D, ST, C	0	-1/0	-1/0	-1/0	-1/0	0/+1	0/+1
Rewitalizacja zabytkowego parku w Stanowie - wzmocnienie wspólnej tożsamości i odpowiedzialności mieszkańców za otoczenie.	R	B, P, W, S, K, D, ST, C	0	-1/0	-1/0	-1/0	-1/0	0/+1	0/+1
Zagospodarowanie centrum wsi w Ząbrowie na cele wypoczynku oraz zagospodarowanie terenu przy rzece Osa w Ząbrowie w celu stworzenia plenerowego miejsca integracji lokalnej dla mieszkańców wsi.	R	B, P, W, S, K, D, ST, C	0	-1/0	-1/0	-1/0	-1/0	0/+1	0/+1
Zagospodarowanie centrum wsi w Lasecznie na cele wypoczynku i rekreacji (stworzenie miejsca sprzyjającego aktywności środowisk młodzieżowych, osób starszych oraz niepełnosprawnych).	R	B, P, W, S, K, D, ST, C	0	-1/0	-1/0	-1/0	-1/0	0/+1	0/+1
Rewitalizacja parku w miejscowości Frednowy dla potrzeb rekreacji i sportu, wzmocnienia więzi społecznych oraz współpracy mieszkańców na rzecz własnego otoczenia.	R	B, P, W, S, K, D, ST, C	0	-1/0	-1/0	-1/0	-1/0	0/+1	0/+1

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
dla „Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Łąwa do roku 2030”

Nazwa zadania	Potencjalnie może wystąpić istotne negatywne oddziaływanie na środowisko na etapie realizacji (R) i/lub eksploatacji (E), 0 – brak oddziaływania	Charakter potencjalnych oddziaływań: bezpośrednie (B), pośrednie (P), wtórne (W), skumulowane (S), krótkoterminowe (K), długoterminowe (D), stałe (ST), chwilowe (C)	Komponenty środowiska poddane oddziaływaniu (oddziaływanie negatywne: -2, -1, brak oddziaływania: 0, oddziaływanie pozytywne +1, +2) dla układu R/E (faza realizacji/faza eksploatacji)						
			Obszary chronione	Rośliny, zwierzęta, bioróżnorodność	Krajobraz, powierzchnia ziemi i gleby	Wody	Powietrze i klimat	Środowisko kulturowe, zabytki	Zdrowie ludzi
Zagospodarowanie plaży wiejskiej w Siemianach dla celów rekreacyjnych.	R	B, P, W, S, K, D, ST, C	-1/0	-1/0	-1/0	-1/0	-1/0	0/+1	0/+1
Wzrost integracji mieszkańców poprzez stworzenie miejsca sportu i rekreacji nad jeziorem Jeziorak w Kwirach.	R	B, P, W, S, K, D, ST, C	-1/0	-1/0	-1/0	-1/0	-1/0	0/+1	0/+1
Urządzenie kąpieliska i plaży nad jeziorem Łąbędź w miejscowościach Nowa Wieś i Rudzienice-Karłowo.	R	B, P, W, S, K, D, ST, C	0	-1/0	-1/0	-1/0	-1/0	0/+1	0/+1
Urządzenie plenerowych miejsc spotkań przy świetlicach wiejskich oraz centrach wsi Gminy Łąwa.	R	B, P, W, S, K, D, ST, C	-1/0	-1/0	-1/0	-1/0	-1/0	0/+1	0/+1
Urządzenie i doposażenie placów zabaw w poszczególnych miejscowościach Gminy Łąwa.	R	B, P, W, S, K, D, ST, C	-1/0	-1/0	-1/0	-1/0	-1/0	0/+1	0/+1
Budowa szkoły podstawowej z salą gimnastyczną wraz z urządzeniem terenu w Gromotach.	R	B, P, W, S, K, D, ST, C	0	-1/0	-2/0	-1/0	-1/0	0/+1	0/+1
Wprowadzenie budżetu obywatelskiego (partycypacyjnego).	0	-	-	-	-	-	-	-	-
e-administracja dla mieszkańców Gminy Łąwa.	0	-	-	-	-	-	-	-	-
Uczestnictwo w działaniach w ramach Ostródzko-Łąwskiego Obszaru Funkcjonalnego, Stowarzyszenia Łączy Nas Kanał Elbląski, Związku Gmin Kanału Ostródzko-Elbląskiego i Pojezierza Łąwskiego, „Stowarzyszenia Eurobałtyk”.	0	-	-	-	-	-	-	-	-

opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

6.2. Oddziaływanie na zabytki

Wg danych Warmińsko-Mazurskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na terenie gminy Iława znajduje się 21 zabytków wpisanych do rejestru zabytków. W Gminnej Ewidencji Zabytków widnieje 216 obiektów zabytkowych (w miejscowościach Borek, Dół, Dziarnówko, Dziarny, Franciszkowo Dolne, Franciszkowo, Franciszkowo Górne, Frednowy, Gałdowo, Gardzień, Gromoty, Gulb, Kałduny, Karaś, Julin, Laseczno, Ławice, Makowo, Mątyki, Mózgowo, Nowa Wieś, Jeziorno, Pikus, Prasneta, Radomek, Rudzienice, Sarnówko, Sąpy, Siemiany, Skarszewo, Smolniki, Stanowo, Starzykowo, Stradomno, Szałkowo, Szczepkowo, Szeplerzyzna, Szymbark, Tłokowisko, Tynwałd, Wiewiórki, Wikielec, Wola Kamieńska, Ząbrowo). Są to m.in.: kościoły, dwory, budynki gospodarcze, kapliczki, plebanie, parki, schrony, młyn wodny, elektrownia, kuźnia, rybacówka, dworzec, obiekt kolejowy, poczta, masarnia.

Na terenie gminy Iława występują liczne stanowiska archeologiczne, w tym wpisane do rejestru zabytków oraz objęte ochroną konserwatorską. Trzy stanowiska (grodzisko półwyspne w Gulbiu, grodzisko średniowieczne wyżynne w Łaniochu oraz kopiec strażniczy w Lasecznie Małym) wpisano do rejestru zabytków. Natomiast ochroną konserwatorską objęto:

- 3 stanowiska archeologiczne grupy I (o własnej formie krajobrazowej: grodziska, kurhany, kopce, groble): w Siemianach, Woli Kamieńskiej i Smolikach,
- 153 stanowiska grupy II (płaskie duże: cmentarzyska, osady),
- 206 stanowisk grupy III (płaskie małe: ślady osadnicze).

Z uwagi na fakt, że w chwili obecnej nie można określić lokalizacji i zakresu wszystkich zadań inwestycyjnych związanych z realizacją „Strategii...”, nie jest możliwe wykonanie dokładnej analizy oddziaływania. Analiza taka będzie wykonana dla każdego przedsięwzięcia inwestycyjnego na etapie uzyskiwania stosownych decyzji administracyjnych określających warunki realizacji danego przedsięwzięcia lub też zezwalających na jego realizację.

Przedstawiona w poprzednim rozdziale analiza środowiskowych oddziaływań wykazała, że realizacja celów i kierunków działań będzie miała generalnie pozytywny wpływ na zabytki. W szczególności wpływ ten związany jest z oddziaływaniami pośrednimi (wpływ na poprawę jakości powietrza). Będzie on dotyczył głównie zabytków architektonicznych.

Ponieważ na obecnym etapie nie są znane szczegółowe zamierzenia, nie można również wykluczyć wystąpienia oddziaływań zarówno o charakterze pozytywnym jak i negatywnym. Dotyczy to w szczególności zadań, które będą realizowane w ramach działań infrastrukturalnych. Biorąc jednak pod uwagę obowiązujące przepisy, w szczególności ustawę z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003 r. nr 162. poz. 1568, z późn. zm.), jak również ustawę z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz.U. z 2013 r., poz. 1235 z późn. zm.), która również uwzględnia konieczność ochrony zabytków i dóbr kultury, rozważania w zakresie oddziaływań negatywnych mają w dużej mierze charakter

teoretyczny. Biorąc również pod uwagę zakres ewentualnych oddziaływań pozytywnych należy ocenić, że generalnie oddziaływanie realizacji celów „Strategii...” na zabytki będzie miało ogólnie charakter pozytywny.

6.3. Oddziaływanie na dobra materialne

Realizacja celów i kierunków działań „Strategii...” w odniesieniu do oddziaływań na dobra materialne może być rozpatrywana z kilku punktów widzenia. Z jednej strony, konieczne będzie poniesienie znacznych kosztów na realizację, co powodować będzie znaczne obciążenie budżetów administracji samorządowej, państwowej, podmiotów gospodarczych. Z drugiej strony jednym z celów operacyjnych „Strategii...” jest poprawa jakości środowiska, co w efekcie może przynieść oszczędności z tytułu poprawy stanu zdrowia mieszkańców lub też zwiększenia wartości nieruchomości.

Z punktu widzenia mieszkańca oddziaływanie może mieć analogiczny charakter (konieczne będzie poczynienie pewnych inwestycji, które w efekcie przynieść mogą w układzie długookresowym korzyści) – przykładem jest termomodernizacja budynków.

Niektóre kierunki działań uwzględnione w „Strategii...” mogą wywierać wymierny wpływ na dobra materialne (np. działania termomodernizacyjne). Działania podejmowane na mocy opracowanych dokumentów jak również w ramach poszczególnych działań, realnie będą przekładały się na sposoby gospodarowania na danych terenach, a w efekcie na dobra materialne.

Biorąc pod uwagę wieloaspektowy charakter tego zagadnienia, jak również ogólny charakter „Strategii...”, nie można stwierdzić, które elementy przeważą (czy większe będą korzyści czy też koszty).

6.4. Wpływ realizacji „Strategii...” na stan sanitarno- higieniczny gminy i zdrowie ludzi

Realizacja celów „Strategii...” przyczyni się przede wszystkim do poprawy kondycji zdrowotnej mieszkańców gminy poprzez:

- realizację bezpośrednich działań prozdrowotnych (np. realizacja programów gminnych z zakresu profilaktyki i opieki zdrowotnej),
- realizację zadań związanych z zagospodarowaniem centrów wsi na miejsca rekreacyjno-wypoczynkowe, z budową obiektów rekreacyjno-sportowych, ścieżek

rowerowych, urządzeniem kąpielisk i plaży, tworzenie centrów aktywności, centrów rekreacyjno-sportowych.

- zmniejszenie wpływu związanego z działalnością człowieka na środowisko.

W związku z realizacją celów „Strategii...” należy się spodziewać:

- Zmniejszenia zagrożeń sanitarnych wynikających z prowadzenia niewłaściwej gospodarki ściekowej – głównie w wyniku realizacji zadania dotyczącego uporządkowania gospodarki ściekowej na nieskanalizowanych terenach gminy.
- Zmniejszenia uciążliwości hałasu komunikacyjnego poprzez: modernizację i przebudowę dróg, zapewnienie płynności ruchu. Budowa dróg (ścieżek) rowerowych przyczyni się również do poprawy klimatu akustycznego. Właściwe kształtowanie przestrzeni urbanistycznej zapobiegnie przed zabudową mieszkaniową terenów w sąsiedztwie tras komunikacyjnych oraz pogarszaniu się warunków zamieszkiwania. Lokalne i krótkotrwałe *pogorszenie jakości powietrza oraz zwiększona emisja hałasu* może wystąpić podczas prowadzonych prac budowlanych.
- Ograniczenia emisji zanieczyszczeń z dużych źródeł oraz emisji niskiej. Do poprawy jakości powietrza mogą się także przyczynić wdrożenia nowoczesnych technologii i proekologicznych sposobów produkcji w przemysłach tradycyjnych. Zmniejszeniu emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych sprzyja modernizacja i przebudowa dróg oraz budowa dróg (ścieżek) rowerowych. Ograniczeniu emisji służyć będzie także wspieranie produkcji energii opartej na źródłach odnawialnych oraz termomodernizacja budynków. Pośrednio na zachowanie warunków oczyszczania powietrza wpłyną działania nastawione na ochronę przyrody.

Powyższe przykłady pokazują, że projektowane w „Strategii...” kierunki działań w sposób bezpośredni lub pośredni wpłyną na poprawę kondycji zdrowotnej mieszkańców gminy.

6.5. Skutki dla środowiska w przypadku zaniechania realizacji „Strategii...”

Niezrealizowanie kierunków działań przewidzianych w „Strategii...” w ramach celu operacyjnego „Poprawa jakości i ochrona środowiska” mogłoby doprowadzić do stopniowego pogarszania ogólnego stanu środowiska. Reakcja poszczególnych komponentów środowiska na trwanie stanu obecnego byłaby uzależniona od charakteru i siły zagrożeń, opisanych w treści niniejszej prognozy, a także od stopnia szczegółowości przepisów ustawowych.

Biorąc pod uwagę ogólnie dobry stan środowiska w gminie wiejskiej Iława, a także stosunkowo niewielką powierzchnię obszarów zdegradowanych, nieznaczne pogorszenie niektórych walorów środowiskowych mieściłoby się w granicach dopuszczonych przez aktualnie obowiązujące prawo. Jednak zachowanie i poprawa stanu środowiska będzie

uzależniona m.in. od podejmowania działań. W głównej mierze dotyczy to decyzji związanych z planowaniem przestrzennym oraz merytorycznej poprawności ocen oddziaływania poszczególnych przedsięwzięć na środowisko, uwzględniających w pełnym zakresie zagadnienia ochrony przyrody, krajobrazu i warunków życia mieszkańców.

Niektóre potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji „Strategii...” przedstawiono poniżej:

- wzrost zanieczyszczenia powietrza i natężenia hałasu, w szczególności na obszarach ze skoncentrowaną zabudową, z indywidualnymi źródłami ciepła oraz znacznym natężeniem ruchu samochodowego,
- degradacja krajobrazu i gleb, m.in. w wyniku niedostatecznej kontroli nad zagospodarowaniem przestrzennym,
- utrata różnorodności biologicznej, poprzez niepodejmowanie wielu działań ograniczających zagrożenia dla przyrody lub przywracających ją do właściwego stanu,
- pogarszanie się jakości wód i ich stanu sanitarnego, wynikające m.in. z dopływu niedostatecznie oczyszczanych ścieków (szczególnie z terenów nieskanalizowanych, na których ścieki nieoczyszczone są odprowadzane do środowiska – np. z nieszczelnych szamb),
- wzrost zagrożeń ze strony substancji chemicznych i odpadów.

Jeżeli kierunki działań w ramach celu operacyjnego „Poprawa jakości i ochrona środowiska” nie zostaną wdrożone, mogą pojawić się negatywne trendy środowiskowe, a stan środowiska może się pogarszać.

7. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ POTENCJALNYCH NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO

Realizacja kierunków działań „Strategii...” będzie się wiązać nie tylko z osiągnięciem zamierzonych celów, ale także ze skutkami w środowisku. W niniejszej prognozie wyodrębniono projekty przedsięwzięć inwestycyjnych zawartych w „Strategii...”, które mogą powodować znaczące oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 (także na jego integralność), a także na środowisko, a w szczególności na różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne – z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy. Rodzaj i zakres tych oddziaływań zostały opisane w rozdziałach: 5.1 i 6.1.

Znaczące oddziaływania i skutki środowiskowe mogą się wiązać z przedsięwzięciami inwestycyjnymi planowanymi w ramach kierunków działań:

- Cel strategiczny I, cel operacyjny 1, kierunek A. Inwestycje drogowe – w szczególności dotyczące: budowy i modernizacji dróg lokalnych; budowy ścieżek (dróg) rowerowych poprawiających bezpieczeństwo ruchu i dostępność komunikacyjną do usług publicznych.
- Cel strategiczny I, cel operacyjny 1, kierunek B. Poprawa transportu publicznego.
- Cel strategiczny I, cel operacyjny 2, kierunek B. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego: redukcja emisji zanieczyszczeń powietrza, w szczególności z niskich źródeł emisji oraz poprzez stosowanie transportu (np. rowerowego) i ogrzewania przyjaznego środowisku oraz poprzez poprawę charakterystyki energetycznej budynków (modernizacja energetyczna); rozbudowa sieci kanalizacyjnych (w tym także kanalizacji deszczowej), budowa oczyszczalni ścieków, dalsze inwestowanie w sieci wodociągowe; zapobieganie powstawaniu odpadów i racjonalna gospodarka odpadami, w tym selektywna zbiórka odpadów, recykling, odzysk; usuwanie substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska, zwłaszcza azbestu.
- Cel strategiczny I, cel operacyjny 3, kierunek A. Sieć gazowa – rozbudowa dystrybucyjnej sieci gazowej.
- Cel strategiczny I, cel operacyjny 3, kierunek B. Poprawa efektywności energetycznej źródeł ciepła.
- Cel strategiczny I, cel operacyjny 3, kierunek C. Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, w tym budowa nowoczesnych instalacji (kogeneracja). Zrównoważony rozwój energetyki odnawialnej uwzględniający potrzeby związane z rozwojem gospodarczym, jak również ochroną zasobów przyrodniczych i krajobrazu.
- Cel strategiczny II, cel operacyjny 1, kierunek A.: Jakość produktów i usług. Zakres tego kierunku obejmuje m.in.: wspieranie innowacyjności; produktowe podejście do oferty turystycznej; wspieranie inicjatyw rozwijających nowe branże gospodarki. Z jakością produktów i usług wiążą się również inwestycje infrastrukturalne. Infrastruktura powinna odpowiadać na m.in. pojawiające się zapotrzebowanie mieszkańców i turystów oraz wspierać tworzenie popytu na nowe i nowatorskie produkty, w tym turystyczne.

- Cel strategiczny II, cel operacyjny 2, kierunek B.: Infrastruktura służąca rozwojowi przedsiębiorczości, co oznacza przede wszystkim: wspieranie rozwoju parków naukowo-technologicznych, inkubatorów przedsiębiorczości; inkubatorów przedsiębiorczości społecznej; tworzenie nowych obszarów rozwojowych,
- Cel strategiczny III, cel operacyjny 2, kierunek E. Infrastruktura. Inwestycje infrastrukturalne wynikające z potrzeb niniejszego celu (np. infrastruktura sprzyjająca aktywizacji grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, infrastruktura przyjazna i uwzględniająca potrzeby ludzi starszych, niepełnosprawnych; infrastruktura kultury, infrastruktura sportowa; infrastruktura edukacyjna (ośrodki wychowania przedszkolnego, szkoły, obszary edukacji ekologicznej); budownictwo czynszowe i różne formy budownictwa socjalnego; system hydrotechniczny regulujący stosunki wodne oraz zabezpieczenie przeciwpowodziowe, urządzenia osłony przeciwpowodziowej, urządzenia melioracyjne oraz kształtowanie koryta cieków naturalnego – zwłaszcza kompleksowe i nowoczesne działania uwzględniające zasady racjonalnego planowania w układzie zlewniowym).,
- Cel strategiczny IV, cel operacyjny 1, kierunek D. System pozyskiwania inwestorów zewnętrznych. Istotą tego kierunku jest tworzenie nowych obszarów rozwojowych, ułatwiających rozpoczęcie działalności przez inwestorów zewnętrznych (rewitalizacja, restrukturyzacja, strefy aktywności gospodarczej).
- Cel strategiczny IV, cel operacyjny 2, kierunek A. Współpraca międzygminna. Współpraca z miastem Ława i innymi gminami powiatu ławskiego.

Skala oddziaływań na środowisko będzie zmienna w zależności od rodzaju, wielkości, etapu i lokalizacji przedsięwzięcia. Niekorzystne oddziaływania związane z realizacją przedsięwzięć o znaczących oddziaływaniach na środowisko z poszczególnych kierunków działań będą miały w większości charakter krótkoterminowy i będą występować w czasie realizacji projektów (działań inwestycyjnych). Charakter długoterminowych oddziaływań będą miały nowobudowane przedsięwzięcia, z których podczas eksploatacji będą emitowane zanieczyszczenia do środowiska np.: ścieki, zanieczyszczenia powietrza, hałas. Jednakże w wyniku realizacji tych przedsięwzięć jednocześnie zostanie rozwiązanych wiele zidentyfikowanych problemów ekologicznych oraz zostaną uzyskane efekty ekologiczne.

Zestawienie sposobów zapobiegania, ograniczania i kompensacji negatywnych oddziaływań związanych z realizacją kierunków działań „Strategii...” przedstawiono poniżej:

- uwzględnianie zasad ochrony wartości przyrodniczych przy planowaniu i realizacji inwestycji,
- uwzględnianie zasad ochrony krajobrazu,
- ograniczenie do minimum strefy bezpośredniej ingerencji,
- racjonalna gospodarka materiałami (minimalizacja powstających odpadów),
- wprowadzenie nasadzeń zieleni w przypadku konieczności wycinki drzew lub krzewów związanej z prowadzonymi inwestycjami,
- odtwarzanie siedlisk w miejscach zastępczych,
- dbałość o zapewnienie ciągłości korytarzy ekologicznych, w tym poprzez projektowanie przejść dla zwierząt w przypadku inwestycji drogowych lub przepławek dla ryb przy planowaniu inwestycji hydrotechnicznych,
- prowadzenie prac budowlanych poza okresem lęgowym ptaków, rozrodu zwierząt,
- sprawne przeprowadzenie prac,
- zastosowanie nowoczesnego sprzętu o ograniczonej emisji hałasu i spalin.

8. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE

Niektóre kierunki działań planowane w „Strategii...” mają bezpośredni lub pośredni pozytywny wpływ na środowisko. W chwili obecnej planowane działania nie są wystarczająco szczegółowe, aby można było proponować rozwiązania alternatywne.

Natomiast przy realizacji poszczególnych zadań należy rozważać warianty alternatywne tak, aby wybrać ten, który w najmniejszym stopniu będzie negatywnie oddziaływać na środowisko. Jako warianty alternatywne przedsięwzięcia można rozważać np.: warianty lokalizacji, warianty konstrukcyjne i technologiczne, warianty organizacyjne.

W przypadku wszystkich przedsięwzięć rozwiązania alternatywne, winny być przeanalizowane na etapie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz.U. z 2013 r., poz. 1235, z późn. zm.).

9. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

Gmina Ława graniczy wyłącznie z gminami krajowymi, a jej odległość od granic państwa wynosi ok. 100 km. Transgraniczne oddziaływania na środowisko realizacji kierunków działań ujętych w „Strategii...” jest mało prawdopodobne zarówno ze względu na wielkość oddziaływania na środowisko, jak i odległość od granic Państwa.

Realizacja kierunków działań zapisanych w „Strategii...” nie będzie powodować znaczących oddziaływań transgranicznych. Żadne z planowanych działań nie stanowi zagrożenia dla stanu środowiska i bezpieczeństwa mieszkańców innych państw.

Przewiduje się, że realizacja kierunków działań w obrębie celu strategicznego I, celów operacyjnych 2 i 3 może przynieść pozytywne skutki w kontekście międzynarodowym. Należą do nich m.in.:

- zmniejszenie ładunku biogenów docierającego do Bałtyku,
- redukcja emisji zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego,
- zmniejszenie emisji substancji wpływających na zmiany klimatu.

10. INFORMACJE O PRZEWIDYWANYCH METODACH ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTU „STRATEGII...” ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

10.1. Struktura organizacyjna w zakresie realizacji „Strategii...”

Monitorowania procesu wdrażania „Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Iława do 2025 r.” oraz jej poszczególnych elementów będzie dokonywać Komitet Monitorujący. Aby zachować ciągłość procesu przygotowania Strategii i jej realizacji, w skład Komitetu Monitorującego wchodzić będą członkowie grupy roboczej zaangażowanej w sporządzenie Strategii. Skład Komitetu Monitorującego przedstawiać się będzie następująco:

- Wójt Gminy Iława – Przewodniczący Komitetu,
- Zastępca Wójta / Sekretarz Gminy Iława – Z-ca Przewodniczącego,
- Skarbnik Gminy,
- Kierownik Referatu Rozwoju Lokalnego i Promocji – Koordynator Realizacji Strategii,
- Kierownik Referatu Techniczno-Inwestycyjnego,
- Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- Dyrektor Gminnego Ośrodka Kultury.

10.2. Procedury kontroli

Zebrania Komitetu Monitorującego odbywać się będą raz do roku. Istnieje możliwość częstszych spotkań po uprzednim zawiadomieniu członków Komitetu przez Sekretariat Komitetu. Funkcję Sekretariatu Komitetu Monitorującego pełnić będzie Sekretariat Wójta. Obowiązkiem Sekretariatu będzie zawiadamianie członków Komitetu o terminach posiedzeń. Obowiązkiem Sekretariatu będzie także przygotowywanie protokołów z posiedzeń Komitetu Monitorującego zawierających ustalenia w/w posiedzeń i przesyłanie ich do członków Komitetu. Komitet Monitorujący analizować będzie ilościowe i jakościowe informacje na temat wdrażanych zadań w aspekcie finansowym i rzeczowym, dostarczone przez Koordynatora realizacji Strategii. Celem takiej analizy jest zapewnienie zgodności realizacji zadań Strategii z wcześniej zatwierdzonymi założeniami i celami. Jeśli w raportach monitoringowych ujawnione zostaną problemy związane z wdrażaniem Strategii, Komitet Monitorujący podejmie działania mające na celu ich wyeliminowanie.

Do dnia 30 września każdego roku Koordynator Realizacji Strategii przygotowuje raport roczny, zawierający wskaźniki kontekstowe realizacji Strategii, dotyczący roku poprzedniego (z uwzględnieniem poprzednich lat realizacji strategii, począwszy od 2014 r.). W raporcie tym znajdują się w szczególności informacje o:

- skuteczności - kryterium to pozwala określić czy Gmina Iława zbliża się do osiągnięcia celów Strategii określonych na etapie programowania (na podstawie oceny wskaźników kontekstowych),

- efektywności - kryterium to porównuje zasoby finansowe zaangażowane przy realizacji konkretnych zadań z rzeczywistymi osiągnięciami na poziomie produktu, rezultatu lub oddziaływania,
- użyteczności - kryterium to pozwala ocenić faktyczne efekty realizacji zadań na poziomie produktu, rezultatu i oddziaływania w nawiązaniu do wcześniej zdefiniowanych potrzeb i problemów.

W raporcie rocznym zawarte będą także ewentualne rekomendacje zmian w Strategii Rozwoju. W razie potrzeby Strategia Rozwoju będzie aktualizowana uchwałą Rady Gminy na podstawie rekomendacji zawartych w raporcie rocznym.

Na koniec okresu pierwszej fazy planowania (2020 r.) Komitet Monitorujący sporządzi raport, dotyczący realizacji celów i kierunków działań w monitorowanym okresie. Raport zostanie sporządzony do dnia 30-09-2021 r.

10.3. Wskaźniki realizacji „Strategii...”

Wskaźniki służące ocenie realizacji Strategii podzielono na dwie grupy:

- wskaźniki kontekstowe: są to wskaźniki opisujące sytuację społeczno-gospodarczą w gminie w zakresie najbardziej zbliżonym do celu głównego, celów strategicznych i celów operacyjnych;
- wskaźniki zadań: są to konkretne wskaźniki rezultatów i produktów, wykorzystywane dla scharakteryzowania konkretnych działań (np. wielkość zrealizowanej infrastruktury (długość, kubatura, itp.); poniesione koszty, liczba uzyskanych produktów, itp.).

Ustalony zestaw wskaźników ma charakter otwarty, co oznacza, że powinien być na bieżąco dostosowywany do zaistniałych zmian.

Tabela 11 przedstawia zestawienie wskaźników kontekstowych realizacji „Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Iława do 2025 r.”.

Tabela 11. Zestawienie wskaźników kontekstowych

L.p.	Wskaźnik	Jednostka	Źródło	Wartość bazowa/rok	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)
1	Współczynnik aktywności zawodowej ludności w wieku produkcyjnym liczony na podstawie liczby zatrudnionych ogółem do liczby osób w wieku produkcyjnym	%	Obliczenie na podstawie GUS (Bank Danych Lokalnych)	18,1 (2013)	19,0	20,0
2	Liczba przedsiębiorstw na 1000 osób w wieku produkcyjnym	ob.	GUS (Bank Danych Lokalnych)	112,6 (2014)	120	130
3	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	liczba	GUS (Bank Danych Lokalnych)	3,03 (2014)	3,5	3,6

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
dla „Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Iława do roku 2030”

L.p.	Wskaźnik	Jednostka	Źródło	Wartość bazowa/rok	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)
4	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	%	GUS (Bank Danych Lokalnych)	5,2 (2013)	5,0	5,0
5	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci - kobiety	%	GUS (Bank Danych Lokalnych)	6,9 (2013)	6,5	6,5
6	Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w wieku 3-5 lat	%	GUS (Bank Danych Lokalnych)	49,9 (2013)	58	60
7	Uczniowie przypadający na 1 komputer z szerokopasmowym dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów – szkoły podstawowe i gimnazja	osoba	GUS (Bank Danych Lokalnych)	11,4 (2013)	9,0	9,0
8	Placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na 10 tys. ludności	ob.	GUS (Bank Danych Lokalnych)	2 (2014)	2	2
9	Liczba projektów realizowanych z partnerami krajowymi i zagranicznymi	liczba	Dane własne	13 (2007-2013)	2	2
10	Udział dróg o dobrym stanie nawierzchni w długości dróg ogółem	%	Dane własne	60 (2013)	80	85
11	Długość ścieżek rowerowych ogółem	km	GUS (Bank Danych Lokalnych)	8,0 (2013)	18,0	20,0
12	Liczba instalacji OZE w gminie	ob.	Dane własne	25 (2014)	30	35
13	Korzystający z instalacji wodociągowej w % ogółu ludności	%	GUS (Bank Danych Lokalnych)	97 (2014)	97,5	97,5
14	Korzystający z instalacji kanalizacyjnej w % ogółu ludności	%	GUS (Bank Danych Lokalnych)	72 (2014)	75,0	75,5
15	Korzystający z instalacji gazowej w % ogółu ludności	%	GUS (Bank Danych Lokalnych)	4,1 (2013)	4,5	4,5
16	Odpady komunalne zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów	%	Dane własne	9,6 (2014)	48,6	58,6

Ponadto każde zadanie będzie podlegać kontroli i ocenie (zgodnie z przyjętymi w Urzędzie Gminy procedurami lub zgodnie z wymogami programów, z których zadania będą dofinansowane). Stopień realizacji poszczególnych zadań zostanie określony przy pomocy wskaźników produktu, rezultatu i oddziaływania, adekwatnych dla danego typu zadania.

11. REKOMENDACJE I WNIOSKI, KTÓRE POWINNY ZOSTAĆ WZIĘTE POD UWAGĘ PRZY FORMUŁOWANIU KOŃCOWEJ WERSJI „STRATEGII...”

Projektowana „Strategia...” zawiera prawidłowe nawiązania do kluczowych celów związanych z ochroną środowiska zdefiniowanych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym, krajowym i regionalnym.

W planowanych celach operacyjnych i kierunkach działań znajdują się odwołania zarówno do ochrony środowiska, jak i poprawy jego stanu. Planuje się działania związane z: poprawą efektywności energetycznej, wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii, zmniejszeniem oddziaływania na klimat.

Zatem, przy formułowaniu końcowej wersji „Strategii...” nie ma konieczności wprowadzania jakichkolwiek zmian związanych z planowanymi celami strategicznymi, operacyjnymi, kierunkami działań oraz zadaniami do realizacji.

12. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

„Prognoza oddziaływania na środowisko dla projektu *Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Iława do 2030 r.*” została opracowana w odniesieniu do wymagań ustawy *Prawo ochrony środowiska* oraz zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz.U. z 2013 r., poz. 1235 z późn. zm.). Ponadto „Prognoza...” uwzględnia wymagania prawne ochrony środowiska Unii Europejskiej zapisane w odpowiednich dokumentach Wspólnoty Europejskiej.

Przedmiotem prognozy, określanej również jako **strategiczna ocena oddziaływania na środowisko**, jest projekt „Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Iława do 2030 r.”.

Zakres merytoryczny prognozy wynika z przepisów ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, natomiast metoda opracowania prognozy oraz stopień jej szczegółowości wynikają z charakteru i zapisów dokumentu poddawanego ocenie (projekt „Programu...”).

Projekt „Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Iława do 2030 r.” zawiera w szczególności:

- Opis uwarunkowań wewnętrznych Gminy Iława (uwarunkowania ogólne: położenie, fizjo- i hydrografia, uwarunkowania historyczne; zasoby materialne: układ przestrzenny, stan zagospodarowania, własność terenów, zasoby dziedzictwa kulturowego, zasoby naturalne, stan środowiska, infrastruktura techniczna, sieć

transportowa, plany zagospodarowania; gospodarka; struktura i organizacja społeczna; podstawowe potrzeby mieszkańców).

- Opis uwarunkowań zewnętrznych.
- Analizę SWOT.
- Wizję rozwoju Gminy Ława.
- Cel główny, cele strategiczne oraz kierunki działań.
- Zestawienie działań, które będą realizowane przez gminę.
- Plan finansowy na lata 2015-2020.
- System wdrażania i monitorowania strategii, w tym sposoby oceny i komunikacji społecznej.
- Opis oczekiwanych wskaźników realizacji.

W wyniku analizy przeprowadzonej i przedstawionej w „Prognozie...” można stwierdzić, że:

1. Stan ogólny środowiska w Gminie Ława, w tym w szczególności: przyrody, wód powierzchniowych i podziemnych, powierzchni ziemi, powietrza, jest w chwili obecnej dobry, chociaż w niektórych komponentach środowiska i na niektórych obszarach występują problemy.
2. Realizacja zadań „Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Ława do 2030 r.” doprowadzi do poprawy stanu środowiska, szczególnie poprzez realizację celu strategicznego I – nowoczesna infrastruktura rozwoju, celu operacyjnego 2: Poprawa jakości i ochrona środowiska przyrodniczego.
3. Realizacja celów „Strategii ...” wpłynie na zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie zagadnień związanych ze środowiskiem i jego ochroną (szczególnie celu strategicznego III, celu operacyjnego 2, kierunku działań A.
4. Realizacja kierunków działań w obrębie celu strategicznego I – nowoczesna infrastruktura rozwoju, celu operacyjnego 2: Poprawa jakości i ochrona środowiska przyrodniczego i celu operacyjnego 3: dostosowana do potrzeb sieć nośników energii doprowadzi do:
 - Skuteczniejszej ochrony przyrody.
 - Poprawy jakości wód.
 - Poprawy jakości powietrza atmosferycznego.
 - Zmniejszenia poziomu hałasu.
 - Utrzymania bezpiecznego poziomu promieniowania elektromagnetycznego.
 - Poprawy gospodarki odpadami.
 - Skuteczniejszej ochrony przed nadzwyczajnymi zagrożeniami, związanymi np. z obecnością substancji chemicznych w środowisku.

Realizacja kierunków działań „Strategii ...” na terenie gminy Ława w obrębie w/w celów przyniesie pozytywny efekt zarówno w przypadku zdrowia ludzi, jak i cennych obszarów przyrodniczych, m.in. obszarów Natura 2000.

5. Możliwe negatywne oddziaływanie realizacji zadań „Programu...” na środowisko może się wiązać z przedsięwzięciami infrastrukturalnymi planowanymi w ramach celów strategicznych I, II i III. Niekorzystne oddziaływania będą miały w większości charakter krótkoterminowy i będą występować w czasie budowy lub modernizacji infrastruktury, obiektów i urządzeń. Charakter długoterminowych oddziaływań będą miały nowobudowane przedsięwzięcia, z których podczas eksploatacji będą

emitowane zanieczyszczenia do środowiska np.: ścieki, zanieczyszczenia powietrza, hałas.

6. Podstawowe sposoby, które zostaną zastosowane w celu zapobiegania, ograniczania i kompensacji negatywnych oddziaływań związanych z realizacją działań „Strategii...”, to:
- uwzględnianie zasad ochrony środowiska już podczas planowania oraz w trakcie realizacji inwestycji,
 - uwzględnianie zasad ochrony krajobrazu,
 - ograniczenie do minimum strefy bezpośredniej ingerencji,
 - racjonalna gospodarka materiałami (minimalizacja powstających odpadów),
 - w przypadku konieczności wycięcia drzew lub krzewów na terenie prowadzonej inwestycji, odpowiednia liczba drzew i krzewów zostanie posadzona w innym miejscu,
 - odtwarzanie siedlisk roślin i zwierząt w miejscach zastępczych,
 - dbałość o zapewnienie ciągłości korytarzy ekologicznych, w tym poprzez projektowanie przejść dla zwierząt w przypadku inwestycji drogowych lub przepławek dla ryb przy planowaniu inwestycji hydrotechnicznych,
 - prowadzenie prac budowlanych poza okresem lęgowym ptaków, rozrodu zwierząt,
 - sprawne przeprowadzenie prac,
 - zastosowanie nowoczesnego sprzętu budowlanego – cichszego i ze sprawnym systemem oczyszczania spalin.
7. Realizacja zadań „Strategii...”, w tym postęp prac oraz uzyskane efekty, będzie odpowiednio kontrolowana przez Komitet Monitorujący. Nadzorowanie pozwoli na szybkie reagowanie w przypadku wystąpienia ewentualnych negatywnych oddziaływań na środowisko w trakcie realizacji działań.